

Rapportage onderzoek

Tarieven en leges

gemeente **Dalfsen**

Auteurs:

Ruben Kollenstaart s1011849

Willem-Jan Kleinlugtenbelt s1018114

Studenten Bedrijfseconomie

Datum opmaken verslag 22-06-2012

Rapportage onderzoek

Tarieven en leges

gemeente **Dalfsen**

Christelijk Hogeschool Windesheim te Zwolle
School of Business and Economics
Bedrijfseconomie
Afstudeerperiode 13 februari t/m 29 juni 2012

Auteurs:

Ruben Kollenstaart s1011849

Willem-Jan Kleinlugtenbelt s1018114

Bedrijfsmentoren:

Mevr. J. Westerbeek

Dhr. G. Knol

Docentbegeleider: drs. FAV Spoelman

Voorwoord

Voor u ligt het rapport betreffende het onderzoek naar de kostendekkendheid van de tarieven en leges binnen de gemeente Dalfsen. Dit rapport is geschreven voor het laatste deel van onze opleiding Bedrijfseconomie, namelijk de afstudeeropdracht.

Tijdens deze periode hebben wij ons bezig gehouden met de kostprijs berekening van de verschillende leges binnen de gemeente Dalfsen.

Wij hebben deze stage met veel voldoening volbracht. Wij willen graag onze twee bedrijfsmentoren, Jacqueline Westerbeek en Gerben Knol, bedanken voor de begeleiding. Daarnaast willen wij onze begeleider vanuit school, Frank Spoelman, bedanken. Als laatste gaat onze dank uit naar de verscheidene medewerkers die de tijd hebben genomen ons voort te helpen met de opdracht.

Willem-Jan Kleinlugtenbelt
Ruben Kollenstaart
Juni 2012

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	7
2 Wettelijk kader.....	9
3 Belang van het onderzoek.....	11
4 Afbakening onderzoek	12
5 Onderzoeksmethoden	14
5.1. Deskresearch.....	14
5.2. Interviews.....	14
5.2.1. Interviews afdelingshoofden:	15
5.2.2. Benchmark interviews omliggende gemeenten:	15
6 Wijze van berekening.....	16
6.1. Huidige situatie	16
6.2. Methoden van kostenverbijzondering.....	17
6.2.1. De opslagmethode	17
6.2.2. Kostenplaatsmethode	17
6.2.3. Activity based costing	18
7 De begrippen “kostendekkendheid” en “dekking”	21
8 Inkadering van de verschillende kosten.....	23
9 Directe Kosten.....	25
9.1. Personeelskosten	25
9.2. Materiële kosten	28
10 De kostenverdeelstaat	29
10.1. De kostenverdeelstaat	29
10.2. Huisvestingskosten	29
10.2.1. Kapitaallasten.....	29
10.2.2. Verdeelsleutel	30
10.3. Automatiseringskosten	31
10.3.1. Verdeelsleutel	31
10.3.2. Specifieke automatiseringskosten	32
10.4. Overige overheadkosten.....	33
10.4.1. Toelichting op de kostenplaatsen	33
10.5. Invloed van de keuzes gesitueerd.....	36

10.5.1. De mogelijke situaties.....	36
10.5.2. Overheadkosten gemiddeld per FTE.....	37
10.5.3. Toelichting verschil in totale kosten facilitaire zaken / automatisering.....	39
10.5.4. Overheadkosten per arbeidsuur.....	40
11. Indirecte kosten.....	41
11.1. Beleidsvoorbereiding en algemene inspraakprocedures;.....	41
11.2. Handhaving, toezicht en controle (behoudens eerste controle);.....	41
11.3. Bezwaar- en beroepsprocedures.....	41
12 Keuze van de situatie voor het berekenen van de tarieven.....	42
12.1. Gemiddelde kosten per FTE.....	42
12.2. Het arbeidsuurtarief + kosten per uur.....	43
12.3. De Keuze.....	44
13 Kostendekkendheid criteria.....	46
14 De tarieven per product/dienst.....	49
14.1. Titel 1 : Algemene Dienstverlening.....	49
14.1.1. Hoofdstuk 1 – Huwelijken.....	49
14.1.2. Hoofdstuk 11 – Winkeltijdenwet.....	52
14.1.3. Hoofdstuk 12 – Kansspelen.....	53
14.1.4. Hoofdstuk 13 – Telecommunicatie.....	54
14.1.5. Hoofdstuk 14 – Verkeer en Vervoer.....	57
14.1.6. Hoofdstuk 15 – Sluitingsuur.....	61
14.2. Titel 2 : Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning.....	62
14.2.1. Hoofdstuk 3 – Bouwvergunning.....	62
14.2.2. Hoofdstuk 3 – Planologische strijdigheid.....	63
14.2.3. Hoofdstuk 3 – Brandveiligheid.....	66
14.2.4. Hoofdstuk 3 - Uitweg / Inrit.....	66
14.2.5. Hoofdstuk 3 – Kapvergunning.....	67
14.2.6. Hoofdstuk 3 – Flora en Faunawet.....	68
14.2.7. Hoofdstuk 8 – Bestemmingswijzigingen.....	68
14.3. Titel 3 : Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn.....	70
14.3.1. Hoofdstuk 1 – Horeca.....	70
14.3.2. Hoofdstuk 2 – Evenementen.....	72
14.3.3. Hoofdstuk 4 – Brandbeveiligingsverordening.....	75
15 Bijlagen.....	77
15.1. Kostenverantwoording model.....	77

15.2. Bezoldiging per jaar / per uur.	78
15.3. Risicoklasse format evenementen.	78
15.4. Uitwerking interview Mary Volkers (<i>afdelingshoofd Milieu en Bouwen</i>)	79
15.5. Uitwerking interview Hans van Schepen (<i>afdelingshoofd publieke zaken</i>)	82
15.6. Uitwerking interview Henry van der Woude (<i>afdelingshoofd bestuurszaken en communicatie</i>)	85
15.7. Uitwerking interview Bert Spies en Joke Klink (<i>afdelingshoofd Ontwikkeling en Grondzaken & beleidsondersteuner medewerker ruimte ordening</i>)	88
15.8. Uitwerking interview Wilco Guldemon (<i>afdelingshoofd Facilitaire Zaken</i>)	89
15.9. Uitwerking interview Henk Nijkamp (<i>afdelingshoofd onderhoud en beheer</i>)	91
15.10. Uitwerking interview Rik Bolhuis (<i>afdelingshoofd Sociale Zaken</i>)	92
15.12. Interview gemeente Kampen (<i>S. Stempfer adviseur belastingen</i>)	93
15.13. Interview gemeente Staphorst (<i>J. Herms senior beleidsmedewerker belastingen & WOZ & Johan ten Cate medewerker financiën AO/IC</i>)	95
15.14. Interview gemeente Raalte (<i>J. Koolhof senior adviseur</i>)	97

1 Inleiding

Voor u ligt het rapport betreffende het onderzoek naar de kostendekkendheid van de tarieven en leges binnen de gemeente Dalfsen. Dit rapport is geschreven naar aanleiding van de afstudeerstage die in het programma van de opleiding Bedrijfseconomie is opgenomen.

In de vergadering van de raadscommissie van 12 december 2011 is gesproken over het 'Onderzoek kostendekkendheid leges en rechten'. Hieruit bleek dat er verschillende onduidelijkheden en misverstanden bestonden betreffende leges en tarieven, te weten;

- Het bleek dat omtrent het begrip "zoveel mogelijk kostendekkend zijn" geen nadere invulling is gegeven. De vraag rees wat nou precies de gewenste mate van kostendekkendheid is en hoe hier praktische invulling aan te geven.
- Onduidelijkheid over de begrippen kostendekkendheid en dekking van kosten.
- Tevens was het de vraag of de huidige tarieven überhaupt wel kostendekkend zijn.

Op basis van deze problemen is de volgende onderzoeksvraag geformuleerd:

Welke tarieven dient de gemeente Dalfsen door te berekenen voor de diensten/producten die zij verleent aan de burger en de bedrijven?

Om het verslag een duidelijke opbouw te geven, is er voor gekozen een viertal onderdelen op te nemen, te weten:

1: Inleiding theorie: Dit onderdeel geeft inzicht in de opbouw en het doel van het verslag. Hierbij kan gedacht worden aan welke wettelijke kaders van toepassing zijn, het belang van het onderzoek en een analyse van de huidige- en de wenselijke situatie.

2: De verdeling van de kosten: Dit onderdeel gaat in op de verdeling van de directe en de indirecte kosten. Hierbij worden de verschillende kosten toegelicht die van toepassing zijn voor het berekenen van de leges, te weten: personeels-, huisvestings-, automatiseringskosten en overige overheadkosten. Van deze kosten moet duidelijk worden hoe deze zijn berekend en hoe deze worden toegewezen aan de producten.

3: De criteria voor kostendekkendheid: In dit deel worden de criteria genoemd die de gewenste kostendekkendheid van de tarieven dienen te bepalen.

4: De tarieven per product dienst: Dit hoofdstuk toont de uiteindelijke tarieven van de leges die tot stand zijn gekomen. Bij elk van de leges is de omschrijving van het product/dienst gegeven, de kostprijs / huidig tarief en de tarieven die de omliggende gemeenten hanteren. Vervolgens is een korte toelichting van de leges gegeven met conclusies.

Dit rapport is gericht aan de seniormedewerker belastingen, betrokken afdelingshoofden, wethouders, directeuren en de gemeenteraad van de gemeente Dalfsen. Na het lezen van dit verslag moet duidelijk zijn hoe de gemeente Dalfsen haar legesbeleid invulling kan geven.

Willem-Jan Kleinlugtenbelt & Ruben Kollenstaart
Juni 2012

Deel I :

De inleiding / theorie

Dit onderdeel geeft inzicht in de opbouw en het doel van het verslag, in het kort worden de volgende zaken behandeld:

- De wettelijke kaders die van toepassing zijn op het onderzoek.
- Het belang van het onderzoek.
- De wetten die van toepassing zijn en de onderzoeksmethoden die gebruikt zijn.
- Een beschrijving van de huidige situatie en de wenselijke situatie.

2 Wettelijk kader.

De lasten die gemeenten bij hun burgers in rekening brengen kunnen onderverdeeld worden in drie categorieën, te weten;

- De onroerend zaak belasting genoemd in artikel 220 Gemeentewet.
- Overige belastingen waarbij de baten de lasten mogen overtreffen genoemd in artikel 221 – 228 Gemeentewet.
- Retributies waarbij de baten de lasten niet mogen overtreffen genoemd in artikel 229-B Gemeentewet.

Dit onderzoek handelt over de laatste categorie namelijk de retributies. Leges vallen onder retributies, er worden rechten geheven ter zake van het genot van of door het gemeentebestuur verstrekte diensten, zoals genoemd in tarieventabel behorend bij de legesverordening. In de belastingtheorie gelden leges strikt niet tot belastingen. Het verschil ligt in het feit dat bij retributies er sprake is van een directe tegenprestatie, wat bij belastingen niet het geval is¹. Bij retributies kan gedacht worden aan het gebruik van publieke voorzieningen (o.a. havengelden en marktgelden). Of vergoedingen waarbij de individuele burger profijt heeft van de gemeente, zoals een bouwvergunning welke onder de leges valt.

Wettelijke bepalingen:

Artikel 229 Gemeentewet: *“rechten kunnen geheven worden ter zake van:*

- a. het gebruik overeenkomstig de bestemming van voor de openbare dienst bestemde gemeentebezittingen of van voor de openbare dienst bestemde werken of inrichtingen die bij de gemeente in beheer of in onderhoud zijn;*
- b. het genot van door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten”*
- c. het geven van gemakkelikheden waarbij gebruik wordt gemaakt van door of met medewerking van het gemeentebestuur tot stand gebrachte of in stand gehouden voorzieningen of waarbij een bijzondere voorziening in de vorm van toezicht of anderszins van de zijde van het gemeentebestuur getroffen wordt.”*

Dit betekent dat krachtens artikel 229 Gemeentewet de gemeente verschillende gebruikers- en genotsrechten kan heffen. Hierbij kan gedacht worden aan evenementen, markten en kapvergunningen.

Artikel 229B Gemeentewet :

”1. In verordeningen op grond waarvan rechten als bedoeld in artikel 229, eerste lid, onder a en b, worden geheven, worden de tarieven zodanig vastgesteld dat de geraamde baten van de rechten niet uitgaan boven de geraamde lasten ter zake

2.Onder de in het eerste lid bedoelde lasten worden mede verstaan:

- a. bijdragen aan bestemmingsreserves en voorzieningen voor noodzakelijke vervanging van de betrokken activa;*
- b. de omzetbelasting die ingevolge de Wet op het BTW-compensatiefonds recht geeft op een bijdrage uit het fonds.”*

¹ <http://www.financieelpunt.com/algemeen/retributie/>

De tarieven die worden vastgesteld mogen niet meer bedragen dan 100% kostendekkendheid per titel.

Artikel 219- lid 2 Gemeentewet: "Behoudens het bepaalde in andere wetten dan deze en in de tweede en derde paragraaf van dit hoofdstuk kunnen de gemeentelijke belastingen worden geheven naar in de belastingverordening te bepalen heffingsmaatstaven, met dien verstande dat het bedrag van een gemeentelijke belasting niet afhankelijk mag worden gesteld van het inkomen, de winst of het vermogen."

Het staat de gemeente vrij om naar eigen inzicht, binnen de gestelde kaders, haar tarieven zelf te bepalen. Daarbij komt dat bepaald is, dat er in de tarieventabel ook geen sprake mag zijn van onredelijke belastingheffing (= < 100% kostendekkendheid). Opgemerkt moet worden dat deze 100% wordt berekend per titel. Er zijn in totaal drie titels te weten; algemene dienstverlening (burgerlijke stand, reisdocumenten etc.), diensten vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning (zoals bouwactiviteiten etc.) en dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn (prostitutiebedrijven etc.). Het is dus mogelijk dat afzonderlijke leges binnen een titel, bijvoorbeeld een bouwvergunning, een kostendekkendheid van >100% heeft, zolang per titel de totale opbrengsten/totale kosten* 100 = < 100% bedraagt. Dit heet "kruissubsidiëring"; het overdekken van een bepaalde dienst in relatie zien met de onderdekking van een andere dienst. Uitzondering hierop is titel 3, daarbij wordt gekeken per leges, de drank en horeca vergunning mag dus nooit >100% kostendekkendheid zijn. In het onderstaande schema, is het bovenstaande schematisch weergegeven:

Kruissubsidiëring binnen kolom toegestaan *Kruissubsidiëring binnen kolom toegestaan* *Kruissubsidiëring binnen kolom niet toegestaan*

Algemene dienstverlening	Omgevingsvergunning, waarin opgaan:	Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn
<ul style="list-style-type: none"> •Burgerlijke stand •Reisdocumenten •Rijbewijzen •Verstrekkings uit de Gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens •Verstrekkings uit het Kiezersregister •Verstrekkings op grond van Wet bescherming persoonsgegevens •Bestuursstukken •Vastgoed informatie •Overige publiekszaken •Gemeentearchief •Huisvestingswet •Leegstandwet •Gemeentegarantie •Marktstandplaatsen •Winkeltijdenwet •Kansspelen •Kinderopvang •Telecommunicatie •Verkeer en vervoer •Diversen 	<ul style="list-style-type: none"> •Bouwvergunning •Aanlegvergunning •Sloopvergunning •Monumentenvergunning •Milieuvrgunning •Huisvestingsvergunning •Gebruiksvergunning •Kapvergunning •Inrit- of uitritvergunning 	<ul style="list-style-type: none"> •Horeca •Organiseren evenementen of markten •Prostitutiebedrijven •Splitsingsvergunning woonruimte •Leefmilieuvrordening •Brandveiligingsverordening •Overig

Bron: onderzoek kostendekkendheid gemeente Oldenzaal.

3 Belang van het onderzoek

De gemeente verleent verscheidene diensten aan haar burgers en bedrijven. Voor deze diensten mag de gemeente een bepaald tarief in rekening brengen. Uit diverse onderzoeken blijkt dat het niet altijd even duidelijk is welke kosten en hoe deze kosten verhaald mogen worden. Hierdoor ontstaat “onbegrip” bij de burger aangezien bij de ene gemeente een tarief een stuk lager kan liggen dan in de eigen gemeente. Zij schuiven het al gauw af op het feit dat de gemeente inefficiënt dit is echter vaak onwaar.²

Het verschil is bijv. veroorzaakt door het onvoldoende inzicht hebben inzake het doorbelasten van de juiste kosten aan het product/dienst waardoor er kostenverschillen ontstaan tussen verschillende gemeentes. Daarnaast bestaan er geen uniforme regels over de gewenste mate waarin de kosten ook daadwerkelijk worden doorbelast aan het product/dienst. Stel dat een gehandicaptenparkeerkaart € 300,- kosten met zich meebrengt, echter vindt de gemeenteraad X dit niet maatschappelijk aanvaardbaar en factureert slechts 50% aan de burger. Terwijl de gemeenteraad van Z kan beslissen alle kosten door te belasten, logischerwijs zorgt dit voor grote onderlinge verschillen.

Dit onderzoek dient oplossing te bieden voor bovenstaande problemen. Transparant moet worden welke kosten er gemaakt worden voor een bepaald product/dienst. Ook het daarbij horende kostendekkingpercentage op basis van uniforme criteria is van belang. Zodoende de burger begrip creëert voor de gehanteerde tarieven en de gemeente duidelijk inzicht heeft in de activiteiten die zij verricht ten dienste van de producten/diensten .

² Handreiking kostentoerekening VNG, blz 11.

4 Afbakening onderzoek

Het hoofddoel van dit onderzoek is inzichtelijk krijgen of de gemeente Dalfsen haar leges vaststelt op een rechtmatige en transparante wijze. De volgende leges binnen de gemeente Dalfsen worden onderzocht dan wel herzien:

Onderwerp	Vind plaats	Afdelingshoofden
Burgerlijke stand	Titel 1 hoofdstuk 1 legesverordening	Hans van Scheepen PuZa
Winkeltijdenwet	Titel 1 hoofdstuk 11 legesverordening	Henry van der Woude B&C
Kansspelen	Titel 1 hoofdstuk 12 legesverordening	Henry van der Woude B&C
Telecommunicatie	Titel 1 hoofdstuk 13 legesverordening	Henk Nijkamp O&B
Verkeer en vervoer	Titel 1 hoofdstuk 14 legesverordening	Henk Nijkamp O&B
Sluitingsuur	Titel 1 hoofdstuk 15 legesverordening	Henry van der Woude B&C
Bouwvergunning	Titel 2 hoofdstuk 3 legesverordening	Mary Volkers M&B
Planologische strijdigheid	Titel 2 hoofdstuk 3 legesverordening	Mary Volkers M&B en Bert Spies O&G
Brandveiligheid	Titel 2 hoofdstuk 3 legesverordening	Mary Volkers M&B en Henry van der Woude B&C
Uitweg / inrit	Titel 2 hoofdstuk 3 legesverordening	Henk Nijkamp O&B
Kapvergunning	Titel 2 hoofdstuk 3 legesverordening	Hans van Scheepen PuZa
Flora en Faunawet	Titel 2 hoofdstuk 3 legesverordening	Mary Volkers M&B
Bestemmingswijzigingen	Titel 2 hoofdstuk 8 legesverordening	Bert Spies O&G
Horeca	Titel m3 hoofdstuk 1 legesverordening	Henry van der Woude B&C
Evenementen of markten	Titel 3 hoofdstuk 2 legesverordening	Henry van der Woude B&C
Brandbeveiligingsverordening	Titel 3 hoofdstuk 4 legesverordening	Henry van der Woude B&C

Legenda:

PuZa = publiekszaken

B&C = bestuurszaken en communicatie

O&B = onderhoud en beheer

W&O = welzijn en onderwijs

M&B = milieu en bouwen

O&G = ontwikkeling en grondzaken

FZ = facilitaire zaken

Op basis van de probleemstellingen zijn de volgende vragen geformuleerd:

Onderzoeksvraag:

Welke tarieven dient de gemeente Dalfsen door te berekenen voor de diensten/producten die zij verleent aan de burger en de bedrijven?

Deelvragen

1. Wat wordt verstaan onder kostendekkendheid?
2. Welke procesactiviteiten worden per dienst/product uitgevoerd?
3. Hoe dient de kostentoerekening, van zowel de uitvoerende- als ondersteunende afdeling, aan deze activiteiten plaats te vinden?
4. Welke kosten mogen juridisch gezien wel meegenomen worden in het tarief en welke niet?
5. Welke mogelijkheden zijn er om de kosten van de producten/diensten te verlagen?
6. Wat is de gewenste mate van kostendekkendheid voor diverse tarieven en belastingen?

Het onderzoek is tweeledig uitgewerkt, het bestaat uit een schriftelijk verslag en een aantal excelbestanden. Het schriftelijke verslag is deels ter onderbouwing van de excelbestanden. De excelbestanden geven inzicht in de activiteiten die worden uitgevoerd ten behoeve van de producten en het daarbij horende uurtarief.

5 Onderzoeksmethoden

Om tot invulling te komen van de opgestelde deelvragen worden de volgende onderzoeksmethoden gehanteerd.

5.1. Deskresearch

Deskresearch wordt ook wel literatuur- of bureauonderzoek genoemd. Het is in feite het verzamelen van gegevens die al beschikbaar zijn over een bepaald onderwerp. Voor dit onderzoek wordt verschillende literatuur gehanteerd aangaande het onderwerp, zowel bedrijfseconomische als specifieke gemeente literatuur. Daarnaast worden er reeds bestaande onderzoeken van andere gemeenten gebruikt.

5.2. Interviews

Om tot verdere invulling van de mate van kostendekkendheid te komen zijn er twee interviewlijsten opgesteld. Deze interviews worden mondeling afgenomen bij de volgende partijen;

- Intern met de betrokken afdelingshoofden.
- Gesprek over de criteria wat betreft kostendekkendheid met de wethouder die financiën in zijn portefeuille heeft, directeur organisatie en middelen en senior medewerker belastingen.
- Omliggende gemeenten te weten; Staphorst, Kampen en Raalte. De gemeenten Ommen en Zwartewaterland zijn wel benaderd voor het onderzoek. Echter zij hadden geen nadere onderbouwing van de tarieven ten grondslag liggen, derhalve zijn de bevindingen niet in dit onderzoek meegenomen.

Er is gekozen voor een mondeling interview omdat de vragen veelal ingewikkeld en uitgebreid zijn. Wanneer deze schriftelijk worden gesteld wordt het beantwoorden voor de respondent vervelend en te uitgebreid.³ Er is gekozen om zowel open als gesloten vragen te stellen in het interview. Open vragen zijn noodzakelijk om de achterliggende gedachte wat betreft de criteria/mate van kostendekkendheid te achterhalen. Daarnaast zijn er een aantal gesloten vragen opgesteld, omdat sommige vragen een kort maar krachtig antwoord dienen te bevatten.

³ Van Buuren, H, Onderzoek de Basis, Noordhoff uitgevers te Groningen/Houten, 2008 3de druk.

5.2.1. Interviews afdelingshoofden:

Hoofdvraag: Hoe zijn de tarieven en leges tot stand gekomen?

- 1: Welke activiteiten worden uitgevoerd ten aanzien van de processen?
- 2: Door wie worden deze activiteiten uitgevoerd?
- 3: Wat is de gemiddelde bewerkingstijd van deze processen?
- 4: Wordt er speciale/specifieke software gebruikt ten einde het proces?
- 5: Werken jullie met flexibel inzetbaar of voornamelijk met vast personeel i.h.k.v. bezettingsgraad? Zo niet is dit een wens of noodzaak?
- 6: In welke mate vindt u dat de kosten doorbelast mogen worden in het tarief?
- 7: Ziet u duidelijke inefficiënties binnen de processen in het kader van LEAN?
- 8: Heeft u verder nog opmerkingen en/of advies aangaande de tarieven en leges?

5.2.2. Benchmark interviews omliggende gemeenten:

Hoofdvraag: Hoe zijn de tarieven en leges tot stand gekomen?

- 1: Wat is uw naam en functie?
- 2: Op welke manier bent u betrokken bij het tot stand komen van de tarieven en leges?
- 3: Heeft er recent onderzoek plaatsgevonden, zo ja in welke vorm, wat betreft tarieven en leges?
- 4: Hoe zijn de personeelskosten berekend in de tarieven (o.b.v. schalen, werkelijk loon, gemiddeld?)
- 5: Werken jullie met flexibele inzetbaar of voornamelijk met vast personeel i.h.k.v. bezettingsgraad?
- 6: Op welke manier worden de overheadkosten doorbelast? (welke methode, kostenverdeelsleutels en hoe aan producten doorberekenen)
- 7: Wat voor beleid voert de gemeente ten opzichte van de tarieven en leges?
- 8: Hoe hoog is de kostendekkendheid per tarief/lege?
- 9: Hoe is de mate van kostendekkendheid tot stand gekomen c.q. welke criteria zijn hiervoor gebruikt?
- 10: Heeft u verder nog opmerkingen en/of adviezen wat betreft het onderzoek?

6 Wijze van berekening

In dit hoofdstuk wordt de huidige situatie inzake de leges weergegeven. Vervolgens worden de verschillende methodes van kostenverbijzondering toegelicht. Uiteindelijk vormt dit de basis voor het berekenen van de tarieven.

6.1. Huidige situatie

De tarieven van de leges komen tot uiting in de 'Verordening op de heffing en de invordering van leges 2012'. In deze legesverordening zijn alle titels benoemd met de daarbij horende producten inclusief de omschrijving en uiteraard het tarief. De meeste tarieven zijn een x aantal jaren geleden vastgesteld en vervolgens ieder jaar geïndexeerd op basis van het inflatiecijfer. Onderbouwing van deze tarieven is doorgaans niet aanwezig, de wijze waarop het destijds is berekend is derhalve ook niet duidelijk. De planologische wijzigingen is hierop een uitzondering, hiervan zijn de activiteiten en de daarbij horende kosten wel in kaart gebracht. Aangezien een gemeente geen winst beoogt en de tarieven in zijn totaliteit maximaal 100% kostendekkend mogen zijn is inzicht hierin wel noodzakelijk.⁴ Het is namelijk nu niet bekend of de gemeente onder- dan wel over kostendekkend werkt.

In 2010/2011 heeft een beginonderzoek plaats gevonden wat betreft de kostendekkendheid van de leges in de gemeente Dalfsen. Bij dit onderzoek, van toepassing op dit onderzoek, is er gekeken naar de sportcomplexen en terreinen, evenementenvergunning, kapvergunning en de omgevingsvergunning. Hieruit bleek dat de gemeente Dalfsen op deze tarieven doorgaans niet kostendekkend werkt. Voorts is besloten dat nader onderzoek wat betreft de kostendekkendheid van de leges noodzakelijk is. Dit onderzoek moet in deze noodzaak voorzien.⁵

⁴ Handreiking kostentoe rekening 2012 blz 11.

⁵ Stand van zaken kostendekkendheid "definitief" gemeente Dalfsen.

6.2. Methoden van kostenverbijzondering

Definitie kostenverbijzondering: *“Het toerekenen van de kosten aan de eenheden product. Bij sommige kostensoorten is direct een verband te leggen met eenheden product (directe kosten) en bij anderen moet dat gebeuren door de kosten toe te rekenen aan afdelingen (indirecte kosten).”*⁶

Er zijn verschillende methodes om de overheadkosten toe te rekenen aan producten. Deze worden hieronder kort toegelicht. Vervolgens is het zaak een keuze te maken tussen één van deze methodes.

6.2.1. De opslagmethode

De opslagmethode is de meest eenvoudige vorm van kostenverbijzondering. Bij de opslagmethode worden de indirecte kosten als percentage van de directe kosten berekend. Er zijn twee vormen van deze methode bekend namelijk de enkelvoudige en meervoudig opslagmethode.

- **Enkelvoudige opslagmethode:** Bij de enkelvoudige opslagmethode wordt slechts één opslagbasis gebruikt bijvoorbeeld de totale directe kosten. Vervolgens kan met de volgende formule het percentage berekend worden van de overheadkosten waarmee de directe kosten van een product verhoogd dienen te worden om tot de kostprijs te komen.

$$\text{Opslagpercentage} = \frac{\text{Totale overheadkosten}}{\text{Totale directe kosten}} \times 100$$

- **Meervoudige opslagmethode :** Bij de meervoudige opslagmethode worden er meerdere opslagbases gebruikt. Dit wordt gedaan omdat een groot bezwaar van de enkelvoudige opslagbasis is, dat de grootte van de directe kosten van één kostendrager bepalend is voor de toerekening van de totale indirecte kosten. Dikwijls is er geen causaal verband tussen een bepaald gedeelte van directe en indirecte kosten bij gebruik van maar één opslagbasis. Wanneer voor dat gedeelte een andere opslagbasis wordt gebruikt is de causale relatie wel aan te tonen. Voor verfijning van de kostenallocatie is de meervoudige opslagmethode dus een beter uitgangspunt dan de enkelvoudige methode.

6.2.2. Kostenplaatsmethode

De kostenplaatsmethode is een systeem, dat gebruikt kan worden bij het berekenen van de indirecte kosten die gemaakt worden ten behoeve van een bepaald product/dienst. Dit systeem gaat ervan uit dat door het creëren van ‘tussenstations’ de overheadkosten kunnen worden gerelateerd aan een bepaald product. Deze tussenstations worden ook wel kostenplaatsen genoemd. Een kostenplaats heeft een bepaalde functie binnen het bedrijf. Vaak kiezen bedrijven ervoor om de afdelingen als kostenplaatsen te benoemen. Daarnaast kan er ook voor gekozen worden, om voor bepaalde kostengroepering een aparte kostenplaats te maken, bijvoorbeeld voor huisvesting.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen hulpkosten- en hoofdkostenplaatsen. Hulpkostenplaatsen verrichten ondersteunende diensten ten behoeve van andere afdelingen en dus niet direct voor

⁶ *Bedrijfseconomische-begrippen.nl*

bepaalde producten. Voorbeelden van hulpkostenplaatsen zijn: P&O, financiën en directiestaf. De indirecte kosten van de hulpkostenplaatsen worden via verdeelsleutels doorbelast aan de hoofdkostenplaatsen. De hoofdkostenplaatsen leveren activiteiten die in verband staan met de geproduceerde producten/diensten.

De kosten die deze hoofdkostenplaatsen maken worden bij de kostenplaatsmethode doorbelast aan de verschillende producten ook wel kostendragers genoemd. De berekening van de kosten die doorbelast dienen te worden aan de verschillende producten worden via de kostenverdeelstaat berekend.

Binnen de kostenplaatsmethode zijn drie varianten te onderscheiden;

- **Directe methode:** bij deze methode belasten de hulpkostenplaatsen niet aan elkaar door, maar alleen aan de hoofdkostenplaatsen.
- **Step down methode:** bij deze methode wordt wel tussen de hulpkostenplaatsen onderling doorbelast maar vindt geen terugbelasting plaats. Om deze methode uit te voeren is het noodzaak om een bepaalde volgorde in de kostenverdeelstaat aan te brengen. Bijvoorbeeld huisvesting als eerste, daarna P&O en dan F&B. In deze volgorde kan huisvesting wel aan P&O doorbelasten maar P&O niet aan huisvesting.
- **Reciprocal methode:** dit is de meest complexe methode hierin wordt binnen de hulpkostenplaatsen zowel doorbelast (van links naar rechts) als terugbelast (van rechts naar links)

6.2.3. Activity based costing

Het ABC systeem gaat er impliciet van uit dat er een positieve correlatie bestaat tussen de toe te rekenen overheadkosten en het productievolume.⁷ Dit houdt in dat hoe meer producten er geproduceerd worden, hoe groter de directe arbeidskosten en dus hoe groter de toegerekende overheadkosten. De achterliggende gedachte is dat niet de producten de kosten veroorzaken, maar de activiteiten die nodig zijn om de producten voort te brengen.⁸ Dit in tegenstelling tot de traditionele kostprijsystemen, waarbij de relatie van het tot stand komen van producten en toegerekende overheadkosten minder sterk is. Indien een organisatie veel overheadkosten heeft, wat bij een gemeente het geval is, heeft het ABC systeem de voorkeur.⁷

Er is onderscheid te maken tussen enerzijds het traditionele ABC systeem en anderzijds het vernieuwde TD (time-driven) ABC systeem.

Traditionele ABC systeem: het ABC systeem legt causaal verband tussen kosten en kostendragers (producten/diensten) via activiteiten. Een onderneming zal activiteiten verrichten om producten en diensten te creëren. Om deze activiteiten uit te voeren, heeft een onderneming mensen en middelen nodig. De kosten van mensen en middelen worden naar activiteiten verdeeld via resource drivers en de kosten van activiteiten gaan via *activity drivers* naar producten/diensten.⁹

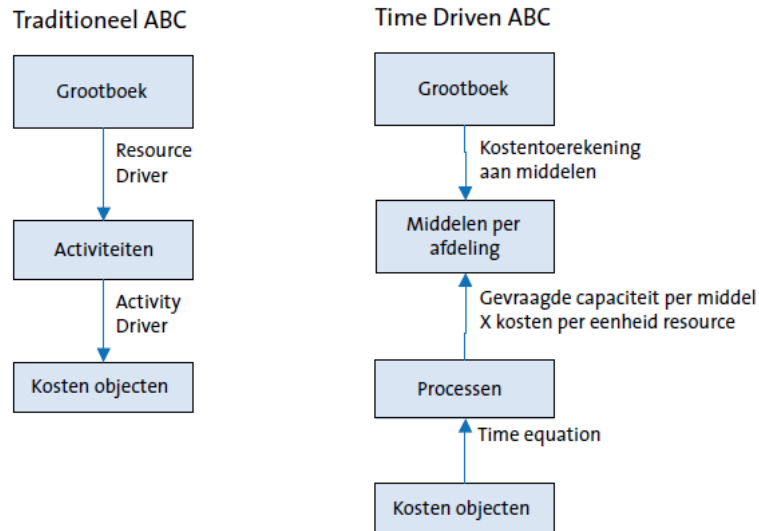
⁷ Koetzier, W, P Epe, *Management accounting berekenen, beslissen en beheersen*, 2009, blz 148.

⁸ Amr Shaban, *Activity Based Costing & ABC Adoptie & Succesfactoren*, blz 5.

⁹ ir. Bas Mutze CMA, *drs. Dave vanlerland Time Driven ABC:nieuw in Nederland?*

TD-ABC systeem: is door Kaplan en Anderson gepresenteerd als een eenvoudiger alternatief voor traditioneel ABC¹⁰. In deze nieuwe aanpak worden de activiteiten direct geschat. De tijdrovende discussie over de te onderscheiden activiteiten, zoals bij traditioneel ABC, wordt volgens Kaplan en Anderson zo vermeden. Overigens moet wel rekening gehouden worden met de praktische capaciteit. Dit wil zeggen dat werknemers nooit 100 procent van de arbeidstijd productief zullen besteden maar eerder 80 tot 85 procent als gevolg van improductieve activiteiten zoals opleidingen en indirect werkoverleg.

Hieronder wordt het verschil tussen traditioneel en time driven ABC weergegeven:

De kostenplaats is de meest gebruikte methode bij de Nederlandse gemeenten¹¹. Hij is accurater dan de opslagmethode en makkelijker uitvoerbaar dan activity based costing. Wel dient er een groot aantal kostenplaatsen gebruikt te worden, hierdoor wordt namelijk de kostprijs exacter berekend mits de juiste verdeelsleutel gebruikt wordt. Tijdschrijven naar producten en afdelingen kan ook een positieve bijdrage leveren om het juiste tarief van de verschillende producten te bepalen.

¹⁰ Bron: Kaplan, S, S. Anderson, Time-Driven Activity based Costing, blz 7.

¹¹ Nota kostenverdeling gemeente Woensdrecht(29 mei 2012)

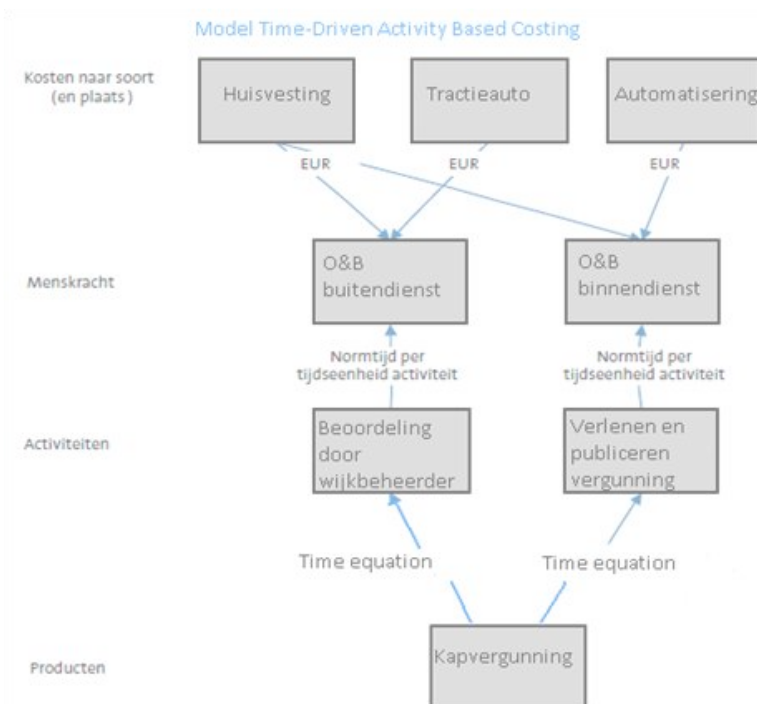
6.3. Keuze van de methode.

#1. Er is gekozen om het systeem van TD- ABC (time driven activity based costing) toe te passen. Dit is conform de handreiking kostentoe rekening van het VNG, al noemen zij deze wijze van kostentoe rekening niet met zoveel woorden.

In het kort is het zaak de activiteiten, ofwel de directe arbeidsuren, in kaart te brengen die met bepaalde leges zijn gemoeid. De activiteiten worden uitgedrukt in tijd, hieraan wordt vervolgens een arbeidsuurtarief gekoppeld op basis van salarisschaal. Daarnaast heeft de gemeente verschillende kosten die niet in het uurtarief zitten, de zogenaamde overheadkosten. Deze worden via de kostenverdeelstaat berekend tot een uurtarief per afdeling, die vervolgens bij het arbeidsuurtarief worden opgeteld. Wanneer dit helder is, is het zaak een bepaald kostendekkendheidspercentage aan de leges toe te kennen. Dit wordt gebaseerd op een aantal criteria die opgesteld zijn, deze worden nader toegelicht verder op in het verslag. Uiteindelijk komt hieruit een tarief tot stand die de gemeente Dalfsen kan gaan toepassen. In het kort moeten de volgende stappen doorlopen worden:

1. Identificeren van activiteiten --> koppelen aan arbeidsuurtarief.
2. Het toerekenen van overheadkosten --> optellen bij het uurtarief
3. Bepalen gewenste mate van kostendekkendheid %

Het time-driven activity based costing systeem is hieronder schematisch weergegeven. Als voorbeeld is hier de kapvergunning genomen. Hier is te zien dat de hulpkostenplaatsen (huisvesting, tractieauto en automatisering) aan de afdeling O&B doorbelast. Vervolgens worden de kosten doorbelast op basis van tijd die de activiteiten in beslag nemen. Deze kosten komen uiteindelijk in uitdrukking in het product.

Het model dat wordt gehanteerd om de verschillende kosten overzichtelijk in kaart te brengen is toegevoegd als Bijlage 1.

7 De begrippen “kostendekkendheid” en “dekking”

Dit hoofdstuk gaat in op de begrippen kostendekkendheid en dekking. Tijdens de raadscommissie van 12 december 2011 is opgemerkt dat beide begrippen door elkaar worden gebruikt, hierdoor ontstaat verwarring. Zodoende dienen deze begrippen beschreven te worden, zodat beide begrippen op de juiste wijze gebruikt worden.

Kostendekkendheid

Kort gezegd is de definitie van het begrip “kostendekkendheid” de mate waarin de baten van een product/dienst opwegen tegen de lasten. Bij een gemeente mag de kostendekkendheid niet boven de 100% zijn, de geraamde baten mogen niet boven de geraamde lasten komen (art 229B Gemeentewet) Dit geeft gelijk weer op welke wijze de kostendekkendheid wordt berekend, namelijk op basis van geraamde opbrengsten/kosten.

De formule kan als volgt weergegeven worden:

Geraamde opbrengsten	*100	aantal prestaties * legestartief
Geraamde kosten		(aantal prestaties * tijd p/p * uurtarief) + materiele kosten + doorbelaste kosten

Dekking

De dekking is in feite een ‘beloning’ voor de prestaties die een bepaalde afdeling heeft geleverd. Wanneer het werkelijk aantal geleverde prestaties en kosten gelijk zijn met het begrote aantal prestaties en hoeveelheid kosten is de dekking per saldo 100%, ofwel de dekking is gelijk aan de kostendekkendheid. In de praktijk komt dit nauwelijks voor gezien het feit er altijd wel fluctuaties ontstaan in het aantal aanvragen van producten/diensten. Meestal geldt hoe meer aanvragen, hoe hoger de dekking en andersom. Tevens zijn er veel vaste kosten gemoeid bij het voortbrengen van producten, het merendeel van het personeel is in vaste dienst. Hoe meer vaste kosten in verhouding met variabele kosten, des te groter een bepaalde fluctuatie van de vraag doorwerkt in de dekking.

De formule kan als volgt weergegeven worden:

$W * (C/N + V/W)$	
W = werkelijke afzet	C = constante kosten
N = normale verdeling	V = variabele kosten

Deel II :

De verdeling van de kosten

Dit onderdeel gaat in op de verdeling van de directe en indirecte kosten. Hierbij worden de verschillende kosten toegelicht die van toepassing zijn voor het berekenen van de leges, te weten: personeels-, huisvestings-, automatiseringskosten en overige overheadkosten. Van deze kosten moet duidelijk worden hoe deze zijn berekend en hoe deze vervolgens worden toegewezen aan de producten.

8 Inkadering van de verschillende kosten.

De Vereniging Nederlands Gemeenten heeft kaders opgesteld ten aanzien van welke kosten wel en niet mogen worden toegerekend aan een product/dienst. Om te bepalen of kosten doorberekend mogen worden aan een product/dienst kan een controlevraag worden gesteld te weten; wordt de activiteit specifiek uitgevoerd voor het desbetreffende product/dienst? Wanneer deze vraag instemmend kan worden beantwoord, zijn de kosten vaak door te berekenen, anders meestal niet¹².

De VNG maakt onderscheid tussen directe en indirecte kosten, het verschil en de daarbij behorende kosten worden hieronder nader toegelicht.

Directe kosten: zijn kosten waarvan het duidelijk is dat deze ten behoeve van het product zijn gemaakt, oftewel ze zijn ondubbelzinnig en specifiek gekoppeld aan een kostenobject.^{13 / 14}

Uit de wetsgeschiedenis en jurisprudenties van provincies, gemeenten en waterschappen kan worden afgeleid dat er een viertal soorten directe kosten verhaald kunnen worden, namelijk;

Direct toe te rekenen aan product:

- Personeelskosten
- Materiële kosten

Doorbelasting via kostenverdeelstaat komen in uitdrukking in de overige kosten in het kostenverantwoordingsmodel:

- Huisvestingskosten
- Specifieke automatiseringskosten
- Overheadkosten (kosten die niet rechtstreeks samenhangen met de verleende dienst/product, maar wel in enige mate verband staan met deze diensten/producten.

Indirecte kosten: de kosten van een bron die wordt gebruikt door meer dan één kostenobject. Deze zijn niet onmiddellijk naar een kostendrager te traceren.^{11/ 12}

Indirecte kosten zijn ook te onderscheiden in een drietal soorten, echter zijn deze niet door belastbaar. Om deze kosten te onderscheiden van de directe kosten worden ze wel beschreven.

- Beleidsvoorbereiding en algemene inspraakprocedures;
- handhaving, toezicht en controle (behoudens eerste controle);
- bezwaar- en beroepsprocedures.

De VNG (Vereniging Nederlandse Gemeente) stelt dat alleen directe kosten in aanmerking komen voor doorbelasting aan het product/dienst inclusief de overhead kosten. Logischerwijs dienen de indirecte kosten buiten beschouwing te worden gelaten. De indirecte kosten worden kort besproken aangezien het van belang is deze wel te herkennen.

¹² Vereniging Nederlandse Gemeenten, Handreiking kostentoerekening, 2010

¹³ Kaplan, R.S., Pearson International edition Management accounting, 2007, fifth edition blz.35/36.

¹⁴ Koetzier, W, P Epe, Management accounting berekenen, beslissen en beheersen, 2009, blz 49.

Voorts dient opgemerkt te worden dat er een substantieel verschil bestaat tussen de mening van de VNG en de bedrijfseconomische literatuur. Doorgaans worden overheadkosten ingedeeld bij de indirecte kosten. In dit onderzoek wordt van de regelgeving van de VNG uitgegaan, daarom worden de overheadkosten als directe kosten gezien.

De verschillende kosten worden hieronder nader toegelicht. Hierbij zijn de kosten die direct toe te rekenen zijn en de kosten die uit de kostenverdeelstaat komen uitgesplitst.

9 Directe Kosten

In dit hoofdstuk worden de kosten besproken die niet via de kostenverdeelstaat worden verdeeld. Het gaat om de personeels- en de materiële kosten.

9.1. Personeelskosten

Personeelskosten zijn de kosten van het personeel die direct bij de geleverde dienst/product betrokken zijn. Bij het voortbrengen van producten/diensten bij een gemeente zijn relatief veel personeelskosten gemoeid. Het is daarom zaak deze kosten op een juiste manier te berekenen om zodanig tot een rechtmatig tarief te komen.

De kostprijs berekening geschiedt op basis van TD-ABC, de activiteiten in tijd uitgedrukt maal het tot stand gekomen arbeidsuurtarief geeft het totaal aan arbeidskosten. Om tot een uurtarief te komen worden de volgende stappen doorlopen:

1. Het bepalen van het aantal productieve uren per medewerker per jaar.
2. Het bepalen van de gemiddelde bezoldiging per salarisschaal per jaar.
3. Vervolgens wordt de gemiddelde bezoldiging per jaar gedeeld door het aantal productieve uren, waaruit een uurtarief ontstaat.

Stap 1: Het aantal productieve uren bepaalt het arbeidsuurtarief, dit wordt verduidelijkt met de volgende definitie van productieve uren: " *zijn de uren die een medewerker daadwerkelijk gemaakt heeft voor zijn of haar product en ook rechtstreeks kan toerekenen aan dit product*".¹⁵

Het aantal productieve uren is onderzocht aan de hand van de Handleiding Overheidstarieven 2012, waarin gemiddelden worden gebruikt om tot het aantal productieve uren te komen. Deze is naast de berekening van de afdeling P&O gemeente Dalfsen gelegd, dit geeft het volgende beeld:

Tabel 8.1.

<i>berekening productieve uren per fte</i>	<i>Overheidstarieven</i>	<i>Dalfsen specifiek</i>
	<i>uren</i>	<i>uren</i>
aantal bruto uren (aanstelling - ADV)	1879.2	1880.9
aantal feestdagen uitgedrukt in uren	50.4 -/-	59.5 -/-
omvang aanstelling in uren	1828.8 -/-	1821.4 -/-
vakantie-uren (gewogen gemiddelde)	169,35 -/-	180.0 -/-
ziekte-uren (5.5%, 3.15%)	98.86 -/-	68.5 -/-
aantal uren aanwezig	1560.7	1,572.9
aantal indirecte productieve uren	187,2 -/-	84 -/-
aantal directe productieve uren	1373,5	1,488.9
afgerond aantal productie uren	1374	1489

Bron: Handleiding Overheidstarieven 2012 & gemiddelde productieve uren gemeente Dalfsen.

In 2012 maakt 1 fulltime eenheid (fte) respectievelijk 1374- of 1488 productieve uren. Het aanzienlijke verschil wordt veroorzaakt door het percentage indirecte productieve uren¹⁶. Bij de gemeente Dalfsen

¹⁵ Besluit berekening direct productieve uren gemeente Elburg 21 april 2009.

ligt het percentage op 5.3% wat neerkomt op 84uur (heterogene uren + studie-uren). Terwijl bij de Overheidstarieven 2012 een norm van 12% van de aanwezige uren wordt gehanteerd wat neerkomt op 187.2 uur.

Definitie indirecte uren: *“het aantal uren dat wordt besteed aan bv. werkbesprekingen, personeels-aangelegenheden, ondernemingsraden, studieverlof en cursussen etc. “¹⁷*

Binnen de gemeente Dalfsen is het beleid dat bepaalde werkbesprekingen niet onder indirecte uren vallen, maar onder directe productieve uren. Het betreft een aanzienlijk verschil te weten; 103.2uur (187,2 – 84). Vergelijking met andere gemeenten leert dat 1489 productieve uren erg optimistisch is.

Tabel 8.2. productieve uren andere gemeenten

	Aantal productie uren
Dronten	1.365
Elburg	1.315
Oldebroek	1.352
Putten	1.401
Zeewolde	1.341
Gemiddeld	1355

Bron: Besluit berekening direct productieve uren gemeente Elburg 21 april 2009.

Het gemiddeld aantal uren, van bovenstaande gemeenten, van 1355 ligt respectievelijk -19 uren van Overheidstarieven en maar liefst -134 uren van Dalfsen specifiek. De gemiddelde productieve uren van Dalfsen tonen een grote afwijking met zowel andere gemeenten als Overheidstarieven. Gesteld kan worden dat het aantal productieve uren van Overheidstarieven 2012 als realistisch kan worden bestempeld en die van Dalfsen in mindere mate. Uit het onderzoek is namelijk ook gebleken dat de afdeling F&B het aantal productieve uren in 2011 begroot heeft op 1384,88 per fte¹⁸. De werkelijk productieve uren zaten rond de 1400. Op basis van deze bevindingen is er voor gekozen het aantal productieve uren van het onderzoek Overheidstarieven 2012 te hanteren, namelijk 1374 uren.

#2. Advies is om de berekening van P&O te herzien en te onderzoeken hoeveel productieve uren een medewerker in de gemeente Dalfsen daadwerkelijk heeft gemaakt in 2011. Aan de hand van deze uren, een begroting in 2013 op te stellen en die uren te gebruiken voor de berekening van de kostprijs van de producten in de legesverordening 2013.

Bij het bepalen van de uurtarieven vormt het aantal productieve uren de basis, in feite bepaald het de juistheid van de vastgestelde uurtarieven. Indien voor een ander uitgangspunt wordt gekozen is het effect aanzienlijk. Derhalve is het advies om de berekening van Dalfsen specifiek te herzien. Dit om de reden dat de huidige berekening niet in overeenstemming is met andere instanties/gemeenten.

#3. Stap 2. Voor het bepalen van de gemiddelde bezoldiging per salarisschaal per jaar zijn de gegevens van de afdeling P&O gebruikt. De bezoldigen per salarisschaal zijn bij elkaar opgeteld en vervolgens gedeeld door het aantal FTE's behorend bij deze schaal, waaruit een gemiddelde ontstaat. Het is van belang dit specifiek voor de gemeente Dalfsen te berekenen. Dit om de reden dat er verschillende

¹⁶ P&O gemeente Dalfsen

¹⁷ Overheidstarieven 2012, ministerie van Financiën, blz. 8.

¹⁸ Afdelingsplan Financiën en Belastingen 2011.

bezoldigingen mogelijk zijn per schaal, dit komt door de zogenaamde treden. Het is mogelijk dat werknemers in een lage dan wel hoge trede betaald krijgen.¹⁹ De gemiddelde bezoldigen van zowel gemeente Dalfsen als Overheidstarieven zijn opgenomen in Bijlage 2. Hieruit blijkt dat de medewerkers van Dalfsen gemiddeld in een hoge dan wel maximale trede betaald krijgen. Het uurtarief vormt de basis van de tarieven, de gemiddeld hoge salariëring zorgt logischerwijs voor een hogere kostprijs.

#4.NB: Dit onderzoek handelt niet over de vraag of de gemeente hierdoor gemiddeld duurder uit is dan andere gemeenten. Het is mogelijk dat een andere gemeente eenzelfde functie in een hogere schaal waardeert dan de gemeente Dalfsen. Met als gevolg dat een medewerker van de gemeente Dalfsen in een lagere schaal zit, maar wel in een hoge dan wel maximale trede. Terwijl een medewerker bij een andere gemeente voor dezelfde functie in een hogere schaal zit, maar lager in de trede. Navraag leert dat men bezig is een landelijk functiewaarderingssysteem genaamd HR21 te implementeren. Dit systeem zorgt voor een transparante functiewaardering²⁰, dit tackelt het probleem dat Dalfsen mogelijk een functie in een andere schaal waardeert. Opgemerkt moet worden dat de functiewaardering op het aantal inwoners geschiedt. Dalfsen zou zichzelf dus moeten vergelijken met gemeenten met ongeveer hetzelfde inwoneraantal. Dit onderzoek gaat verder niet op hetgeen in, wat hierboven is besproken, er wordt dus ook niet gesteld dat de gemeente Dalfsen daadwerkelijk duurder is dan andere gemeenten.

Stap 3. Aanpalend kunnen de loonkosten per uur worden berekend door de gemiddelde betaalde bezoldiging per salarisschaal (Dalfsen specifiek) te delen door het aantal productieve uren (1374 uur o.b.v. Overheidstarieven 2012) . Hieronder is de formule schematisch weergegeven.

$$\text{Tarief per uur} = \frac{\text{Gemiddelde bezoldiging (Dalfsen specifiek)}}{\text{Aantal productieve uren (1374 o.b.v. Overheidstarieven 2012)}}$$

Bron: Kaplan, S, S. Anderson, *Time-Driven Activity based Costing*, blz 10.

Het toepassen van bovenstaande formule geeft de volgende tabel:

Schaal	Dalfsen		Overheidstarieven		Verschil
	Per uur	Per uur	Per uur	Per uur	
4	€ 28.01	€ 28.01	€ 26.87	€ 26.87	€ 1.14
5	€ 30.91	€ 30.91	€ 28.97	€ 28.97	€ 1.93
6	€ 31.53	€ 31.53	€ 31.13	€ 31.13	€ 0.41
7	€ 34.21	€ 34.21	€ 34.04	€ 34.04	€ 0.17
8	€ 38.94	€ 38.94	€ 37.89	€ 37.89	€ 1.05
9	€ 43.86	€ 43.86	€ 41.87	€ 41.87	€ 1.99
10	€ 48.59	€ 48.59	€ 46.25	€ 46.25	€ 2.35
10A	€ 53.86	€ 53.86	€ 46.25	€ 46.25	€ 7.61
11	€ 57.04	€ 57.04	€ 52.61	€ 52.61	€ 4.43
12	€ 64.50	€ 64.50	€ 60.28	€ 60.28	€ 4.22
14	€ 77.73	€ 77.73	€ 75.49	€ 75.49	€ 2.24

Bron: *uitdraai bezoldigingen Dalfsen 2012 / uitdraai aantal FTE's Dalfsen & Overheidstarieven 2012.*

Deze tabel bevestigt de aanname dat de arbeidsuurtarieven Dalfsen specifiek boven de gemiddelden liggen van Overheidstarieven. Concluderend betekent dit dat medewerkers in een hoge trede betaald krijgen in de desbetreffende functieschaal.

Voor het berekenen van de tarieven wordt het arbeidsuurtarief van Dalfsen specifiek gehanteerd.

¹⁹ <http://www.inoverheid.nl/artikel/nieuws/1112008/salaris-bij-het-rijk.html>

²⁰ <http://www.hr21.nl/WatIsHr21.aspx>

9.2. Materiële kosten

Onder materiële kosten worden de exploitatiekosten bedoeld per organisatieonderdeel, dit zijn de kosten die verbonden zijn aan de normale bedrijfsvoering.²¹ Dit zijn bijvoorbeeld materialen voor huwelijksdocumenten, reisdocumenten, apparatuur voor buitendienstcontroles en onderhoud aan tractoren."Ex artikel 13 wet belasting op milieugrondslag"²² heeft bepaald dat onder de materiële kosten ook de afvalstoffenheffing en de afvalstoffenbelasting behoren. Materiële kosten zijn bij sommige leges van toepassing. Deze kosten worden apart weergegeven in het kosten verantwoordingsmodel. Gedacht kan worden aan het materiaal voor de gehandicaptenparkeerkaart.

²¹ <http://www.encyclo.nl/begrip/Exploitatiekosten>

²² *Handreiking kostentoerekening VNG.*

10 De kostenverdeelstaat

In dit hoofdstuk worden de kosten besproken die doorbelast worden via de kostenverdeelstaat. Er wordt specifiek ingegaan op de volgende kosten; huisvesting, automatisering en de overige overhead (hulpafdelingen). Hierbij worden, indien noodzakelijk, enkele adviespunten aangedragen. Als laatst worden de verschillende situaties nader toegelicht en besproken welke invloed deze hebben op de kostenstructuur.

10.1. De kostenverdeelstaat

De gemeente Dalfsen hanteert voor de kostenverbijzondering de kostenplaatsmethode. Bij de kostenplaatsmethode worden de overheadkosten verdeeld met behulp van een kostenverdeelstaat. In zijn beginsel is deze kostenplaatsmethode gebaseerd op de "step down methode". Er is een bepaalde volgorde in de kostenverdeelstaat opgenomen en er wordt in de regel van links naar rechts doorbelast door de kostenplaatsen.²³ Er zijn echter bepaalde doorbelastingen die op de wijze van de "reciprocal methode" tot stand komen. Dit geldt voor o.a. O&B buitendienst die terugbelast aan huisvesting en O&B binnendienst. Tevens belast bestuur en communicatie terug aan P&O.

Er worden slechts twee verschillende verdeelsleutels gebruikt, namelijk FTE en UREN. Bij de verdeelsleutel FTE valt op dat niet altijd het werkelijk aantal FTE wordt gebruikt maar een bepaalde verhouding. Dit is gedaan om de kosten evenrediger door te belasten aan bepaalde kostenplaatsen.

10.2. Huisvestingskosten

Huisvestingskosten zijn de kosten die de gemeente maakt voor de huisvesting van haar personeel. Het gemeentehuis is het contactpunt tussen de gemeente en haar burgers. Onder de kosten van huisvesting wordt verstaan; de huurkosten, afschrijvingskosten, rentelasten, onderhoudskosten, schoonmaakkosten, terreinonderhoud en beheerskosten. Maar ook de inventariskosten en kosten van water, elektriciteit en gas.

10.2.1. Kapitaallasten

Wat betreft de huisvestingskosten valt op dat de kapitaallasten niet worden doorbelast. Het nieuwbouwpand te Dalfsen is in 2008 opgeleverd, de bouwkostensom bedroeg € 16.428.374,40, dit bedrag is volledig geput uit de reserves. Derhalve is er voor gekozen de kapitaallasten (afschrijvingen, rente) niet door te belasten. De gespecificeerde kostenraming over 2012 ziet er als volgt uit:

	Gebouw	Installaties	Inventaris	Warmte-koude opslag	Totaal
Aanschafwaarde	€ 11,334,000.02	€ 4,457,929.37	€ 446,445.01	€ 190,000.00	€ 16,428,374.40
Afschrijving p/j	€ 283,350.00	€ 445,777.78	€ 44,600.00	€ 12,666.67	€ 786,394.45
Afschrijvingsperiode in jaren	40	10	10	15	
Boekwaarde per 31/12/2011	€ 10,483,950.00	€ 3,120,444.44	€ 312,200.00	€ 139,333.32	€ 14,055,927.76
Rentelasten 5% * boekwaarde	€ 524,197.50	€ 156,022.22	€ 15,610.00	€ 6,966.67	€ 702,796.39
				Totaal	€ 1,489,190.84
				Kapitaallasten al doorbelast (w-k opslag)	€ 19,635.00
				Kapitaallasten gebouw Dalfsen	€ 1,469,555.84

²³ Blz. 17.

Het is opmerkelijk dat het bedrag van €1.469.555,84 niet wordt doorbelast, terwijl het wel kosten zijn. Op deze wijze komen er te weinig kosten van huisvesting in uiting tot de kostprijs van de producten/diensten. De gemeentewet schrijft hierover het volgende:

“tot wijziging van de Gemeentewet op het stuk der belastingen is het volgende opgemerkt: ‘Om te bereiken dat de voor rekening van de gemeente blijvende investeringsuitgaven voor gemeentelijke voorzieningen als lasten tot uitdrukking komen, dienen gemeenten deze toe te rekenen aan de verschillende exploitatiejaren (belastingjaren waarvoor de investering zijn nut afwerpt). Dit geschiedt door middel van afschrijvingen. Over de overblijvende investeringslast kan dan ook, ongeacht of met vreemd of eigen vermogen is gefinancierd, rente worden berekend’. Toerekenbare rentelasten zijn verhaalbaar.”²⁴

Destijds heeft de gemeente er voor gekozen de kosten van het gemeentehuis in één keer te onttrekken uit de reserve. Hiervoor is destijds gekozen zodat de gemeenschap de komende jaren goedkoper uit is. Voor een zuiverde berekening zou het wenselijker zijn de kosten in zijn geheel ten laste van de exploitatie te brengen en in een aantal jaren te verdelen. #5. Het advies is om deze kosten in het vervolg wel door te gaan belasten, dit is in overeenstemming met het bovenstaande artikel.

10.2.2. Verdeelsleutel

#6. Momenteel wordt huisvesting doorbelast via de verdeelsleutel FTE, echter kan dit voor een “scheve” verhouding zorgen. Ter verfijning van de kostenallocatie methodiek is het mogelijk de verdeelsleutel vierkante meter ofwel m² te gebruiken.

Ter verduidelijking dit simpele voorbeeld; Stel afdeling A. heeft één groot kantoor van 100m² en afdeling B. heeft verschillende kantoren van in totaal 150m². Zij hebben beiden 10 FTE in dienst, op basis van de verdeelsleutel FTE krijgen zij dus hetzelfde bedrag doorbelast. Een werknemer die bij afdeling A. werkt heeft 10m² tot zijn beschikking terwijl een werknemer bij afdeling B. 15m² tot zijn beschikking heeft. Dit zorgt voor een scheve verhouding aangezien afdeling B. in feite voor meer huisvestingskosten zorgt dan afdeling A.

Om deze scheve verhouding te vermijden kan de gemeente er voor kiezen de verdeelsleutel m² te gebruiken. Met deze verdeelsleutel krijgt iedere afdeling kosten doorbelast evenredig aan het aantal m² die zij gebruiken in het gemeentehuis. Om te zien wat voor impact dit heeft op de huidige kostenmethodiek is berekend welk procentueel verschil optreedt indien er gekozen wordt voor m² in plaats van de huidige systematiek van FTE. Deze berekening is opgenomen in onderstaande tabel:

²⁴ Limitering onroerend-goedbelasting, leges en rechten, Wet van 3 juli 1989, wetsontwerp 20 565, Stb. 302.

Afdeling	M2	FTE	100% < > Kostenpl.	Afdeling	M2	FTE	100% < > Kostenpl.		
B&W	158	4	239.0%	4001020	PZ	203	11.7	105.00%	5009000
Automatisering	63	2.98	128.0%	5004000	Brandweer	90	5.2	105.00%	5009500
Raadsgraffier	29	1.65	106.0%	4006000	Direct. R&S	29	1	175.00%	5010000
P&O	122	5.33	138.0%	5004500	W&O	157	10.74	88.00%	5010100
Secr. Directeur	29	1	175.0%	5004600	SZ	227	14.1	97.00%	5010200
Direct. O&M	29	1	175.0%	5005000	M&B	218	18.35	72.00%	5011100
FZ	192	9.77	119.0%	5005100	O&G	184	14.21	78.00%	5011200
Dir. Staf	49	2	148.0%	5006000	O&B binnen	161	12.27	79.00%	5011300
B&C	127	10.04	77.0%	5007000	O&B buiten	0.31	5	0.00%	5015000
F&B incl. acc.k	204	13.65	90.0%	5008000					
Tot. aan doorbelaste M2: 2271.31* Tot. doorbelaste FTE: 143.99									

* Wanneer de procentuele getallen rood kleuren krijgt de desbetreffende afdeling **meer** doorbelast dan voorheen. Indien de procentuele getallen groen kleuren krijgt de desbetreffende **minder** doorbelast dan voorheen.

*Het verschil tussen het totaal aantal m2 (3600) en het berekende aantal m2 (2271.31) is te wijten aan de ontvangsthal, de gangen en de raadszaal. Deze ruimten zijn niet specifiek door te belasten aan een afdeling en worden zodoende niet meegenomen in de berekening.

Grotere afdelingen (B&C, F&B, W&O, SZ, M&B, O&G en O&B) krijgen minder doorbelast op basis van vierkante meters. Dit komt omdat het afdelingshoofd een aparte kamer heeft en de medewerkers gezamenlijk op een grote afdeling zitten, het aantal m2 per FTE ligt daarom lager.

Kostenplaatsen zoals B&W, de directeuren en de directiestaf krijgen beduidend meer doorbelast. Zij hebben veelal aparte kamers waardoor het aantal m2 per FTE aanmerkelijk hoger ligt dan bij andere afdelingen.

10.3. Automatiseringskosten

Dit zijn de kosten die ontstaan zijn bij de afdeling automatisering, ten dienste van de andere afdelingen. Hierbij kan worden gedacht aan het onderhoud van computers, onderhoud en updates aan software en telefonische ondersteuning. automatisering betreft een hulpafdeling, vandaar zijn de kosten over het algemeen door belastbaar.

10.3.1. Verdeelsleutel.

#7. Bij de gemeente Dalfsen worden deze kosten momenteel doorbelast op basis van het aantal FTE'S. Ter verfijning van de kostenallocatie methodiek is het mogelijk deze hulpkostenplaats door te belasten op het aantal PC's (personal computers). Wanneer het aantal PC's gelijk zou zijn aan het aantal FTE's levert deze wijziging geen verandering op. Dit is echter niet het geval, er werken namelijk parttimers bij de gemeente Dalfsen. In cijfers uitgedrukt: 220 medewerkers en 186.24 FTE in 2010. Om te zien wat voor impact dit heeft op de huidige kostenmethodiek is berekend welk procentueel verschil optreedt indien er gekozen wordt voor PC's in plaats van de huidige systematiek van FTE. De kosten van 2012 zijn geraamd op € 590.960.- deze worden verdeeld aan de hand van de 192 desktops. De berekening is opgenomen in onderstaande tabel:

Afdeling	PC	FTE	100% <>	Kostenpl.	Afdeling	PC	FTE	100% <>	Kostenpl.
B&W	4	4	72.3%	4001020	PZ	18	11.7	111.30%	5009000
Raadsgraffier	2	1.65	87.7%	4006000	Brandweer	7	5.2	97.30%	5009500
P&O	9	5.33	122.1%	5004500	Direct. R&S	1	1	72.30%	5010000
Secr. Directeur	1	1	72.3%	5004600	W&O	15	10.74	101.00%	5010100
Direct. O&M	1	1	72.3%	5005000	SZ	20	14.1	102.60%	5010200
FZ	14	9.77	103.6%	5005100	M&B	24	18.35	94.60%	5011100
Dir. Staf	4	2	144.6%	5006000	O&G	17	14.21	86.50%	5011200
B&C	13	10	93.6%	5007000	O&B binnen	18	12.27	106.10%	5011300
F&B incl. acc.k	21	13.7	111.3%	5008000	O&B buiten	3	0.31	100.00%	5015000
Tot. aantal doorbelaste PC's: 192 Tot. aantal doorbelaste FTE's: 136.32									

* Wanneer de procentuele getallen rood kleuren krijgt de desbetreffende afdeling **meer** doorbelast dan voorheen. Indien de procentuele getallen groen kleuren krijgt de desbetreffende **minder** doorbelast dan voorheen.

10.3.2. Specifieke automatiseringskosten

Voor het voortbrengen van bepaalde producten/diensten is in sommige gevallen speciale software noodzakelijk.

Als voorbeeld kan het softwarepakket SQUIT worden gegeven. Dit is een duur softwarepakket in zowel aanschaf als onderhoud. Dit pakket wordt gebruikt door de afdeling M&B ten dienste van o.a. de bouwvergunningen (omgevingsvergunning). In de huidige systematiek zijn alle softwarekosten samengevoegd tot één bedrag. Deze softwarekosten zijn onderdeel van de totale kosten van het team automatisering. Deze worden verdeeld via de kostenverdeelstaat. Dit houdt in dat alle afdelingen meebetalen aan het pakket SQUIT terwijl zij er geen gebruik van maken. Ter verfijning van de kostenallocatie is het advies deze kosten direct door te belasten aan een bepaald product, in dit geval de omgevingsvergunning. Zodat de kostenveroorzaker, de kosten ook daadwerkelijk toegerekend krijgt.

#8. Samenvattend betekent dat wanneer een softwarepakket speciaal gebruikt wordt ter voortbrenging van een product, deze kosten direct op dit product geschreven moeten worden. Navraag leert dat er momenteel een inventarisatie plaats vindt van deze kosten, dit heeft echter tot op heden niet tot resultaat geleid. Dringend advies is om deze inventarisatie voort te zetten, om op deze wijze verfijning van de kostenallocatie te bewerkstelligen.

10.4. Overige overheadkosten

Overheadkosten zijn te beschrijven als kosten die niet rechtstreeks samenhangen met de producten/diensten, maar wel in enige mate. De overheadkosten worden doorbelast door middel van de kostenverdeelstaat bij de gemeente Dalfsen. Dit zijn kosten die gemaakt worden voor door hulpafdelingen zoals personeel en organisatie en facilitaire zaken.

Zoals eerder benoemd mogen niet alle kosten die een gemeente maakt doorberekend worden aan een product/dienst. Het antwoord op de controlevraag: "wordt de activiteit specifiek uitgevoerd voor het desbetreffende product/dienst?" ligt bij overheadkosten een stuk gecompliceerder. Dit komt doordat de "relatie" tussen de overheadkosten en het uiteindelijke product/dienst lastiger is aan te tonen. Daarom is er voor gekozen per afdeling, die opgenomen zijn in de verdeelstaat, kort toe te lichten waarom het gegrond is deze door te belasten aan de producten/diensten.

Daarnaast worden er per kostenplaats, indien noodzakelijk, enkele opmerkingen/adviezen gegeven. In sommige gevallen is het mogelijk kosten te decentraliseren. Dit houdt in dat een budget niet meer op één grootboeknummer wordt verantwoord, maar specifiek wordt verdeeld aan de kostenveroorzaker en vervolgens een budgethouder krijgt toegewezen. Ten eerste heeft dit als voordeel dat de daadwerkelijke kostenveroorzaker de kosten toegewezen krijgt. Als tweede heeft dit als voordeel dat de budgethouder een grotere mate van betrokkenheid krijgt. Gevolg hiervan is dat op de bewaking van het budget, theoretisch gezien, strenger wordt toegezien, waardoor de kans op budgetoverschrijding verkleint wordt.

10.4.1. Toelichting op de kostenplaatsen

Algemene- / nog te verdelen - kosten P&O: dit zijn kosten die o.a. betrekking hebben tot: de medezeggenschap, arbo-voorzieningen, werving en selectiebeleid. Daarnaast behoren de kosten aangaande de salarisadministratie tot deze hulpkostenplaats. Deze kosten staan in verband met de medewerkers die de verschillende producten/diensten voortbrengen, zodoende kunnen deze kosten evenredig worden doorbelast aan de producten.

#9. De vergoeding voor stagiaires (€ 11.500.-) en opleidingen algemeen (€ 199.610) komen in aanmerking voor decentralisatie. Het is bekend bij welke afdelingen stagiaires in dienst zijn, deze zouden dus direct aan de afdeling in kwestie doorbelast kunnen worden. Hetzelfde geldt voor opleidingen algemeen. In zijn totaliteit gaat het om een aanzienlijk bedrag , te weten; € 211.110. Advies is een kosteninventarisatie op te stellen van de gemaakte stagiaire en opleidingskosten. Om vervolgens afzonderlijke budgetten vast te stellen per afdeling.

Algemene - / nog te verdelen – kosten facilitaire zaken: draagt zorg voor verscheidene ondersteunende activiteiten ten behoeve van de medewerkers. Activiteiten zoals inkoopcoördinatie, scannen van uitgaande post, verzenden van post en het bezorgen van post behorend bij deze afdeling. Tevens worden de gezamenlijke telefoon- en portiekosten geboekt op deze rekening. Op basis hiervan is het gegrond deze kosten door te belasten aan de producten/diensten.

Mobiele telecommunicatie € 44.100.- : wordt voornamelijk gebruikt als contactmiddel voor onderhoud en beheer buitendienst en in mindere mate door afdelingen intern. Tevens hebben alle afdelingshoofden een mobiele telefoon. Ter verfijning van de kostenallocatie kunnen deze kosten, op basis van een percentage, direct doorbelast worden aan de buitendienst.

Telefoonkosten € 26.000.- : De interne medewerkers maken gebruik van een vaste telefoon. Uitsplitsing van het budget geeft hoogstwaarschijnlijk enig effect in de kostenverdeling, maar is administratief bewerkelijk om vast te leggen. In de praktijk zou dit inhouden dat per afdeling geregistreerd dient te worden hoeveel er precies wordt gebeld. Vervolgens dient er op basis van deze gegevens een nieuwe verdeling van de kosten opgemaakt te worden.

Het is niet aan te raden om mobiele telecommunicatie wel te decentraliseren en de telefoonkosten intern niet, of andersom. Dit om de reden dat de afdeling onderhoud en beheer buitendienst anders onevenredig veel kosten krijgt doorbelast. Zij zouden naast een verhoging van de mobiele telecommunicatie kosten ook nog een deel telefoonkosten doorbelast krijgen. Terwijl zij amper gebruik maken van de telefoon intern.

#10. Het advies is de mobiele telecommunicatiekosten en telefoonkosten niet te decentraliseren, het voordeel wat behaald zou worden weegt niet op tegen de tijd die erin gestoken dient te worden.

Hetzelfde geldt voor portiekosten (€ 35.000.-), splitsing is mogelijk, al is het administratief wel bewerkelijk. Het voordeel dat behaald zou worden door decentralisatie van deze kosten, weegt niet op tegen de hogere administratieve lasten. **#11.** Het advies is om de portiekosten niet te decentraliseren.

Directeur Organisatie en Middelen / Ruimte en Samenleving: de directeuren zijn ten behoeve van het sturen en leiden van de organisatie, zij zijn ten dienste van het algemeen belang van de organisatie.

Nog te verdelen kosten directiestaf: De directiestaf ondersteunt het management van de organisatie. De afdeling houdt zich o.a. bezig met planning en control en organisatieontwikkeling. Hierbij kan gedacht worden aan de controle of processen rechtmatig en efficiënt worden uitgevoerd. Deze controles zouden niet plaats vinden indien de producten niet zouden bestaan. Er is dus een causaal verband aan te tonen dat deze afdeling bijdraagt aan het tot stand komen van de producten/diensten.

Nog te verdelen kosten Financiën en Belastingen: kosten die gemaakt worden voor administratieve handelingen van financiële en WOZ/Belastinggegevens. Tevens zijn zij belast met het innen en berekenen van de belastinggelden en leges. Zij verricht ondersteunende activiteiten voor de uitvoerende afdelingen en is soms ook direct bij uitvoerende activiteiten betrokken. Deze kosten staan dus in enige mate direct in verband met de producten/diensten.

Nog te verdelen kosten Publiekszaken: de aanvragen van de producten geschieden via de balie van publiekszaken. De afdeling heeft hierdoor een ondersteunende rol en staat in direct verband met de voortbrenging van de producten/diensten.

Bestuurszaken en communicatie: bestaat uit vier clusters namelijk: bestuursecretariaat, juridische ondersteuning, veiligheid en communicatie. De afdeling heeft gedeeltelijk een ondersteunende/adviserende taak maar houdt zich ook bezig met primaire processen. De afdeling

behandeld bezwaarschriften en bereidt het gemeentelijke beleid voor²⁵. De kosten van de bezwaarschriften worden apart geboekt op de rekening Cie bezwaar- beroepsschriften. Deze kosten mogen niet wordt doorberekend aan de producten.

Huisvesting buitendienst: Dit zijn de kosten die gemaakt worden voor de drie gemeentewerven en de schaftwagen , deze kosten worden doorbelast aan Onderhoud en Beheer buitendienst. Dit is de juiste gang van zaken, adviespunten zijn in dezen niet aan te reiken.

Tractie auto's: medewerkers kunnen in sommige gevallen gebruiken maken van auto's. De kosten van deze auto's worden doorbelast aan Onderhoud en Beheer buitendienst, dit wordt gedaan omdat ze vooral door deze afdeling gebruikt worden. Deze afdeling belast slechts een klein gedeelte weer door aan andere kostenplaatsen. Lasten voor het gebruik maken van een auto mogen aan het product worden toegerekend en behoren tot de materiële kosten. Het is dus gegrond deze kostenplaats door te belasten aan de producten/diensten.

²⁵ Afdelingsplan Bestuurszaken & Communicatie 2012

10.5. Invloed van de keuzes gesitueerd.

10.5.1. De mogelijke situaties.

Zoals hierboven besproken kunnen er verschillende keuzes gemaakt worden ten aanzien van de verdeelsleutels en de kosten. Logischerwijs hebben deze keuzes invloed op de hoogte en manier van doorberekening naar de producten/diensten. Het is daarom van belang de verschillende situaties te analyseren. Kort samengevat kunnen de volgende situaties zich voordoen:

Tabel 9.5.

	Kosten	Verdeelsleutel
Situatie OUD/OUD	Excl. kapitaallasten huisv.	Oude verdeelsleutels (FTE)
Situatie OUD/NIEUW	Excl. kapitaallasten huisv.	Nieuwe verdeelsleutels (M2 / PC's)
Situatie NIEUW/OUD	Incl. de kapitaallasten huisv.	Oude verdeelsleutels (FTE)
Situatie NIEUW/NIEUW	Incl. de kapitaallasten huisv. Automatisering gesplitst.	Nieuwe verdeelsleutels (M2 / PC's)

* *Kapitaallasten huisvesting: ter grote van €1.469.555,84 wel of niet doorbelasten.*

* *Automatisering gesplitst: in de huidige kostenverdeelstaat worden de kosten van automatisering doorbelast via facilitaire zaken. Immers, automatisering is een onderdeel van facilitaire zaken. Om de nieuwe verdeelsleutel PC's toe te passen diende automatisering haar kosten apart door te belasten, dus niet via facilitaire zaken.*

* *Verdeelsleutel: de keuze of de oude verdeelsleutels (FTE) worden gebruikt. Of de nieuwe verdeelsleutels voor huisvesting (M2) en voor automatisering (PC's) worden gebruikt.*

Om de verschillende situaties te schetsen was het noodzaak de kostenverdeelstaat in MS Excel te automatiseren middels formules. Het is namelijk ondoenlijk om voor al deze situaties de doorbelaste kosten apart uit te rekenen. De kosten die de afdelingen doorbelasten aan de producten en afdelingen zijn afgeleid van de bedragen die in de eerdere kostenverdeelstaat stonden. Van dit bedrag zijn de kosten afgetrokken die de afdeling doorbelast krijgt volgens de productraming 2012. Vervolgens wordt via een verwijzing de doorbelaste kosten, die de afdelingen volgens de verdeelstaat krijgen, bij de eerstbelaste kosten opgeteld. Excel berekent nu automatisch hoeveel een afdeling dient door te belasten. De automatische berekening vindt plaats op enkele uitzonderingen na in verband met een kruisverwijzing (reciprocal methode wordt gedeeltelijk gebruikt)²⁶ / . Wat als gevolg heeft dat een aantal bedragen handmatig veranderd dienen te worden, bij deze cellen is een opmerking toegevoegd.

Nu de kostenverdeelstaat geautomatiseerd is, is het van belang de verschillende situaties met elkaar te vergelijken. Ten eerste worden de totale gemiddelde kosten per FTE vergeleken met de gemiddelde overheadkosten van Overheidstarieven 2012. Vervolgens worden de situaties vergeleken met de overheadkosten per uur. De overheadkosten per uur zijn van belang om de reden dat deze, bij het berekenen van de tarieven, bij het arbeidsuurtarief opgeteld worden.

²⁶ Blz. 17.

10.5.2. Overheadkosten gemiddeld per FTE

Situatie (Kosten / verdeelsleutel)			
OUD/OUD		NIEUW/OUD	
Totale kosten	€ 3,777,195.66	Totale kosten	€ 5,431,673.26
Totaal huisv.	€ 491,493.36	Totaal huisv.	€ 1,861,515.08
Totaal OO	€ 3,285,701.37	Totaal OO	€ 3,570,157.25
Totaal FTE	176.42	Totaal FTE	176.42
Gemiddeld Huisv.	€ 2,785.98	Gemiddeld Huisv.	€ 10,551.79
Gemiddeld OO	€ 18,624.63	Gemiddeld OO	€ 20,237.04
Gemiddeld Tot.	€ 21,410.61	Gemiddeld Tot.	€ 30,788.83

Overheadstarieven 2012	
Huisv.	€ 6,482.00
Aut.	€ 2,855.00
OO	€ 19,997.00
Tot.	€ 29,334.00

OUD/NIEUW		NIEUW/NIEUW	
Totale kosten	€ 3,912,547.78	Totale kosten	€ 5,532,584.75
Totaal huisv.	€ 460,196.91	Totaal huisv.	€ 1,721,751.00
Totaal aut.	€ 561,462.95	Totaal aut.	€ 597,540.81
Totaal OO.	€ 2,890,887.92	Totaal OO.	€ 3,213,292.94
Totaal FTE	176.42	Totaal FTE	176.42
Gemiddeld Huisv.	€ 2,608.57	Gemiddeld Huisv.	€ 9,759.55
Gemiddeld Aut.	€ 3,182.59	Gemiddeld Aut.	€ 3,387.09
Gemiddeld OO	€ 16,386.67	Gemiddeld OO	€ 18,214.19
Gemiddeld Tot.	€ 22,177.84	Gemiddeld Tot.	€ 31,360.84

Legenda	
Huisv.	Huisvesting
Aut.	Automatisering
OO	Overige overhead
Tot.	Totaal

*Bij de nieuwe verdeelsleutel staat automatisering apart vermeldt. Het was noodzakelijk om deze splitsen om de nieuwe verdeelsleutel PC's toe te passen. Bij de oude verdeelsleutel is automatisering versleutelt in facilitaire zaken, wat onder de overige overhead valt.

Toelichting OUD/OUD: dit is in feite de huidige situatie van de kostenverdeling binnen de gemeente Dalfsen. Waarbij opvalt dat de huisvestingskosten behoorlijk laag zijn vergeleken met het rapport van Overheadstarieven, te weten; € -3696,02 (2785,98 – 6482). Tevens ligt de overige overhead ook aanzienlijk lager, het bedrag van € 18.624,63 is inclusief automatiseringskosten. Dit geeft een verschil ten opzichte van Overheadstarieven van € -4227.37 (2855 + 19997) – 18.624,63). In zijn totaliteit scheelt dit € 7923,39 per FTE!

Toelichting OUD/NIEUW: dit is de situatie waarbij de oorspronkelijk kosten worden gebruikt, dus exclusief de kapitaallasten van huisvesting. Echter worden bij deze situatie de nieuwe verdeelsleutels toegepast (M2 / PC's). Automatisering is gesplitst bij deze situatie, deze komt aardig overeen met Overheadstarieven, er is een verschil van € +327,59 (3182,59 – 2855). Het verschil van het totaal aan kosten bedraagt € 7156,16. Het is opmerkelijk dat er in zijn totaliteit meer kosten aanwezig zijn, vergeleken met OUD/OUD, terwijl er geen kosten zijn toegevoegd. Hoe dit verschil is ontstaan wordt verder toegelicht in paragraaf 10.5.3.

Toelichting NIEUW/OUD: dit is de situatie waarbij de kapitaallasten van huisvesting zijn toegevoegd maar de oude verdeelsleutels worden toegepast. De kosten van huisvesting liggen boven het bedrag dat Overheadstarieven voorschrijft, namelijk + € 4069,79. De kosten van overige overhead inclusief automatisering scheelt slechts € 240,04 vergeleken met Overheadstarieven. In zijn totaliteit liggen de bedragen niet ver uiteen, namelijk € +1454,83.

Toelichting NIEUW/NIEUW: dit is de situatie waarbij zowel de kapitaallasten van huisvesting zijn toegevoegd als de nieuwe verdeelsleutels. Het kostenpatroon is te vergelijken met NIEUW/oud, waarbij enkele kleine wijzigingen zitten. Bij deze situatie, net zoals bij oud/NIEUW, zijn er meer kosten ontstaan dan bij NIEUW/oud terwijl er geen extra kosten zijn toegevoegd. Hoe dit verschil is ontstaan wordt verder toegelicht in paragraaf 10.5.3.

10.5.3. Toelichting verschil in totale kosten facilitaire zaken / automatisering.

Zoals hierboven is aangegeven verschillen de totale kosten bij de situaties waarbij de nieuwe verdeelsleutel PC's – wordt toegepast met de situaties waarbij de oude verdeelsleutel FTE'S wordt gebruikt. Het verschil in kosten ontstaat terwijl er geen extra kosten zijn toegevoegd. Er zijn een vijftal oorzaken te noemen waardoor dit verschil ontstaat.

1. De kostenplaats FZ (facilitaire zaken) belast zijn kosten door via de verdeelsleutel uren naar de kostenplaats n.t.v. (nog te verdelen) kosten facilitaire zaken en naar enkele producten. De gemaakte uren van automatisering worden nu nog via FZ naar n.t.v. kosten facilitaire zaken doorbelast. Vanaf deze kostenplaats worden de kosten via de verdeelsleutel fte doorbelast aan enkele producten en de verschillende afdelingen. Wanneer de kosten per uur van FZ even hoog zijn als die van automatisering zou het geen verschil maken of automatisering apart wordt doorbelast of via FZ. Dit is echter niet het geval omdat bij de grootboekrekening automatisering niet alleen loonkosten van deze afdeling, maar ook andere kosten bv. de software kosten van de gehele gemeente worden geboekt . Andere kosten die facilitaire zaken maakt staan niet op de grootboekrekening facilitaire zaken, maar op algemene kosten facilitaire zaken. Dit is een van de redenen dat de uurkosten van automatisering veel hoger liggen. De uur kosten van automatisering zijn namelijk € 145,88 per uur (590961 /4051.067). Terwijl de kosten per uur van facilitaire zaken € 50.30 per uur bedragen (754776,50 /15004,433).

Zo wordt bij de huidige verdeelsleutel FTE €977.400,06²⁷ van de kostenplaatsen facilitaire zaken en automatisering doorbelast. Terwijl wanneer automatisering apart wordt doorbelast, maar met dezelfde verdeelsleutel (fte) en via dezelfde verhouding als n.t.v. kosten facilitaire zaken er 1.053.535,64²⁸ euro wordt doorbelast aan de andere afdelingen.

2. Facilitaire zaken belast in verhouding minder aan de afdelingen door, dus meer aan de producten, dan automatisering. N.t.v kosten FZ belast 92,29% van zijn lasten door aan de andere afdelingen. Bij automatisering ligt dit op 94,91%. Dit scheelt bij een bedrag van € 590.961 (kosten van automatisering) € 15.462,12.
3. FZ en automatisering belasten bij de verdeelsleutel PC's meer door aan andere afdelingen, dan bij de oude verdeelsleutel FTE. Hierdoor worden de te doorbelasten bedragen, van de afdelingen welke kosten doorbelast krijgen van FZ en automatisering , ook hoger. Zoals de kosten die P&O doorbelast aan FZ zijn bij de nieuwe verdeelsleutel een stuk hoger.
4. FZ krijgt met de verdeelsleutel PC's kosten doorbelast van automatisering. Dit is niet het geval bij de oude verdeelsleutel omdat deze afdelingen als één afdeling wordt gezien. Een afdeling kan niet aan zichzelf doorbelasten.
5. De andere verdeelsleutel van huisvesting heeft ook andere lasten als gevolg voor de afdelingen automatisering en facilitaire zaken.

²⁷ kosten facilitaire zaken plus automatisering(€ 1345737,37) /begrote uren (€ 19055.5) X begrote uren die worden geschreven op ntv kst.fz (€ 14995,50) x procent aantal wat van ntv kst. fz wordt doorbelast aan de afdelingen (€ 92,29)

²⁸ kosten grootboekrekening facilitaire zaken (€ 754776,47) begrote uren (€ 15004,43) x begrote uren geschreven op ntv kst. Fz (€ 10944,43) = € 550544,00 + € 590961 x procent aantal wat van ntv kst. fz wordt doorbelast aan de afdelingen (€ 92,29).

10.5.4. Overheadkosten per arbeidsuur

Wanneer de kosten per FTE per afdeling gedeeld worden door het aantal productieve uren vormt zich een uurbedrag aan huisvesting-, automatisering en overheadkosten. Deze uurtarieven worden opgeteld bij het arbeidsuurtarief, waaruit een uurtarief incl. overheadkosten ontstaan. Deze kosten zijn in onderstaande tabel opgenomen.

OUD/OUD					NIEUW/OUD				
	Huisvest.	Automat.	Overig	Totaal		Huisvest.	Automat.	Overig	Totaal
PZ	€ 2.37	€ -	€ 16.19	€ 18.56	PZ	€ 10.51	-	€ 17.68	€ 28.19
B&C	€ 2.13	€ -	€ 12.19	€ 14.32	B&C	€ 9.48	-	€ 13.14	€ 22.62
O&B bi	€ 2.06	€ -	€ 16.37	€ 18.44	O&B bi	€ 9.17	-	€ 18.00	€ 27.17
O&B bu	€ 1.61	€ -	€ 7.46	€ 9.07	O&B bu	€ 1.66	-	€ 7.74	€ 9.40
M&B	€ 2.34	€ -	€ 19.60	€ 21.94	M&B	€ 10.40	-	€ 21.56	€ 31.96
O&G	€ 2.15	€ -	€ 18.43	€ 20.57	O&G	€ 9.53	-	€ 20.28	€ 29.81
FZ	€ 1.80	€ -	€ 5.08	€ 6.88	FZ	€ 8.02	-	€ 5.34	€ 10.64
SZ	€ 2.18	€ -	€ 18.72	€ 20.89	SZ	€ 9.68	-	€ 20.59	€ 30.27

OUD/NIEUW					NIEUW/NIEUW				
	Huisvest.	Automat.	Overig	Totaal		Huisvest.	Automat.	Overig	Totaal
PZ	€ 2.42	€ 3.69	€ 13.37	€ 19.48	PZ	€ 10.76	€ 3.93	€ 14.81	€ 29.85
B&C	€ 1.59	€ 2.80	€ 9.61	€ 14.00	B&C	€ 7.07	€ 2.98	€ 10.56	€ 20.93
O&B bi	€ 1.60	€ 3.07	€ 13.94	€ 18.61	O&B bi	€ 7.09	€ 3.27	€ 18.64	€ 29.33
O&B bu	€ 1.61	€ 0.16	€ 7.59	€ 9.35	O&B bu	€ 1.63	€ 0.16	€ 7.18	€ 8.98
M&B	€ 1.64	€ 3.10	€ 16.86	€ 21.61	M&B	€ 7.28	€ 3.30	€ 18.86	€ 29.82
O&G	€ 1.64	€ 2.60	€ 15.93	€ 20.17	O&G	€ 7.28	€ 2.77	€ 17.82	€ 28.22
FZ	€ 2.09	€ 2.62	€ 5.19	€ 9.90	FZ	€ 9.29	€ 2.79	€ 5.56	€ 14.05
SZ	€ 2.07	€ 3.13	€ 16.18	€ 21.38	SZ	€ 9.19	€ 3.33	€ 18.10	€ 30.98

**In de bovenstaande tabel worden alleen de afdelingen getoond die van toepassing zijn op het berekenen van de leges. Voor de kosten per uur van de overige afdelingen wordt verwezen naar bijlage 3.*

11. Indirecte kosten

Over directe/indirecte kosten wordt in de toelichting bij wijziging van de gemeentewet het volgende geschreven:

*“ De door de gemeente door te berekenen kosten dienen uitsluitend te bestaan uit de directe kosten inclusief een redelijke opslag voor overhead. De indirecte kosten dienen buiten beschouwing te blijven”.*²⁹

Voorts dient benoemt te worden dat de overheadkosten niet onder de indirecte kosten vallen. Deze kosten ondersteunen het voortbrengen van de producten, het is niet relevant of deze kosten ontstaan op een hoger- of lager niveau in de organisatie. Het is wel een vereiste dat de indirecte kosten kort worden toegelicht, zodat bij de kostentoerekening geen verwarring ontstaat of bepaalde kosten wel of niet mee mogen worden genomen in het tarief.

11.1. Beleidsvoorbereiding en algemene inspraakprocedures;

Uit jurisprudentie blijkt dat kosten van beleidsvoorbereiding in een te ver verwijderd verband staan tot het specifieke product/dienst. Hierdoor is het niet mogelijk deze kosten te verhalen via het tarief van deze product/dienst.³⁰ De kosten die uit beleidsvoorbereiding ontstaan dienen door de gemeenschap als geheel, uit de algemene middelen, betaald te worden. Dit zijn kosten die gemaakt worden voor het opstellen van plannen, de algemene bestuurskosten zoals vergaderingen van de gemeenteraad en het B&W.

11.2. Handhaving, toezicht en controle (behoudens eerste controle);

Handhaving en toezicht houden en de daarbij horende controle dienen ervoor dat de regels en voorschriften nageleefd worden. Het is niet gewenst, net zoals bij de kosten van beleidsvoorbereiding, dat deze kosten individueel worden verhaald op degene waaraan de dienst is verleend. Alleen van de eerste controle mogen de kosten verhaald worden. Binnen de gemeente zijn aparte productenbladen voor handhaving opgenomen, te weten: 4723030 Handhaving Milieu en 4822040 Handhaving bouw- en woningtoezicht. Deze worden hierdoor niet doorbelast in de producten/diensten.

11.3. Bezwaar- en beroepsprocedures.

Wat betreft de bezwaar en beroepsprocedures is de wetgever van oordeel dat het belang uitstijgt boven het individuele belang van de aanvrager van de dienst/product. In principe vindt er een heroverweging van het algemene beleid plaats. Omdat de kosten van beleidsvoorbereiding niet kunnen worden verhaald, is dat bij bezwaar en beroepsprocedures ook niet het geval. Ook voor bezwaar en beroepsschriften is een apart productblad opgenomen waarop kosten worden geboekt, te weten 4001010: Cie bezwaar/beroepsschriften. Hierdoor worden de kosten niet meegenomen in de doorbelasting aan de producten/diensten.

²⁹ *Wijziging van de Gemeentewet op het stuk der belastingen (limitering onroerend-goedbelasting, leges en rechten, Kamerstukken II, 1988/89 20 565, nrs. 1-3. (V-N 1988/1835, pt. 38).*

³⁰ *Hof 's-Hertogenbosch 22 november 2005, nr. 00/00429, Belastingblad 2006, p. 192*

12 Keuze van de situatie voor het berekenen van de tarieven.

De verschillende situaties zijn behandeld, nu is het zaak een keuze te maken welke situatie wordt gebruikt bij het berekenen van de leges. Het is evident dat er grote verschillen ontstaan wanneer er gekozen wordt voor een bepaalde situatie in plaats van een andere. Ten eerste worden de gemiddelde kosten per FTE met elkaar vergeleken. Vervolgens worden de uurtarieven vergeleken. Uiteindelijk wordt op basis van deze bevindingen een keuze gemaakt.

12.1. Gemiddelde kosten per FTE.

De vergelijking van totalen per FTE Dalfsen specifiek wordt in onderstaande tabel vergeleken met de gemiddelden van Overheidstarieven.

Situatie	Gemid. Kosten per FTE	Overheidstarieven	Vershil
OUD/OUD	€ 21,410.61	€ 29,334.00	€ (7,923.39)
OUD/NIEUW	€ 22,117.84	€ 29,334.00	€ (7,216.16)
NIEUW/OUD	€ 30,788.83	€ 29,334.00	€ 1,454.83
NIEUW/NIEUW	€ 31,360.84	€ 29,334.00	€ 2,026.84

**Een groen gekleurd cijfer in de kolom: verschil, betekent dat Dalfsen per FTE goedkoper uit is vergeleken met Overheidstarieven. Een rood gekleurd cijfer betekent dat Dalfsen per FTE duurder uit is vergeleken met Overheidstarieven.*

Vergeleken met het totaal aan overheadkosten met Overheidstarieven zou de situatie NIEUW/OUD of NIEUW/NIEUW het meest voor de hand liggen respectievelijk € 1.454,83 en € 2.026,84 meer. De situatie OUD/OUD en OUD/NIEUW belasten aanzienlijk minder kosten door dan hetgeen wat Overheidstarieven voorschrijft, respectievelijk € 7.928,39 en € 7.216,16. Het verschil aan totale kosten per situatie wordt veroorzaakt door het feit dat bij de ene situatie de kapitaallasten van het nieuwe gemeentehuis wel door worden belast en bij de andere situatie niet.

Dat bij de situatie waar deze afschrijvingskosten wel worden doorbelast, het gemiddelde aan kosten hoger ligt dan bij Overheidstarieven, is niet opmerkelijk. Er heeft in het 4de kwartaal van 2010 een onderzoek plaats gevonden over de kosten van gemeentehuizen. Een groep van 31 gemeenten deed aan het onderzoek mee. Het gaat om gemeenten die destijds recent nieuw hebben gebouwd, of op dat moment hiermee bezig waren, of op het punt stonden dit te gaan doen. In dit onderzoek kwamen o.a. de kosten per ambtenaar wat betreft huisvesting van nieuwbouw naar voren. Hieruit blijkt dat de gemeente Dalfsen de derde plek inneemt van duurste gemeenten.

Dit komt onder andere door de extra kosten die gemaakt moesten worden voor aanleg van een parkeerkelder en het feit dat extra damwanden moesten worden geslagen in de nabijgelegen rivierdijk. De gemeente Dalfsen zit nu ruim in haar jasje. Op veel plekken staan nu twee bureaus terwijl, waar nodig, er een derde bureau tegenaan gezet kan worden. Dit is gedaan om bij de komst van nieuwe taken extra mensen te kunnen plaatsen.³¹ Het gemeentehuis is dus in feite gebouwd voor huisvesting voor meer ambtenaren dan nu het geval is. Het is vandaar enigszins logisch dat de kosten per ambtenaar hoger uitvallen dan bij andere gemeenten.

³¹ <http://www.binnenlandsbestuur.nl/bestuur-en-organisatie/achtergrond/achtergrond/het-ene-gemeentehuis-is-het-andere-niet.368309.lynkx>

TOTAALKOSTEN

TOP 5 DUURSTE GEMEENTE PER AMBTENAAR

(bouwkosten + grondkosten + inrichtingskosten : aantal ambtenaren dat in de nieuwbouw werkt of gaat werken)

Utrechtse Heuvelrug	89690,72
Texel	88000
Dalfsen	85500
Weert	85000
Westerveld	80576,36

Bron: Het ene gemeentehuis is het andere niet, binnenlandsbestuur.nl

Op basis van deze bevindingen is het advies de situatie NIEUW/NIEUW te hanteren.

12.2. Het arbeidsuurtarief + kosten per uur.

Elk jaar stelt de afdeling F&B (financiën en belastingen) een extern uurtarief op voor de verschillende afdelingen bij de gemeente. Zij berekenen dit uurtarief door aan externen, dus ook aan de burgers. Hieronder wordt het verschil gegeven van de berekende uurtarieven van de verschillende situaties met het externe uurtarief dat door de gemeente is berekend. De afdelingen die direct betrokken zijn met het tot stand komen van de producten/diensten zijn weergegeven in de tabel.

		OUD/OUD				OUD/NIEUW			
		Extern uurtarief				Extern uurtarief			
Afdeling	uurtarief	Overhead	Dalfsen	Totaal	Vershil	Overhead	Dalfsen	Totaal	Vershil
PZ	€ 35.28	€ 18.56	€ 70.00	€ 53.84	€ 16.16	€ 19.48	€ 70.00	€ 54.76	€ 15.24
B&C	€ 47.04	€ 14.32	€ 70.00	€ 61.36	€ 8.64	€ 14.00	€ 70.00	€ 61.04	€ 8.96
O&B bi	€ 43.96	€ 18.44	€ 70.00	€ 62.40	€ 7.60	€ 18.61	€ 70.00	€ 62.57	€ 7.43
O&B bu	€ 32.00	€ 9.07	€ 45.00	€ 41.07	€ 3.93	€ 9.35	€ 45.00	€ 41.35	€ 3.65
M&B	€ 42.17	€ 21.94	€ 70.00	€ 64.11	€ 5.89	€ 21.61	€ 70.00	€ 63.78	€ 6.22
O&G	€ 47.11	€ 20.57	€ 70.00	€ 67.68	€ 2.32	€ 20.17	€ 70.00	€ 67.28	€ 2.72
SZ	€ 43.08	€ 20.89	€ 70.00	€ 63.97	€ 6.03	€ 21.38	€ 70.00	€ 64.46	€ 5.54
F&B	€ 40.77	€ 15.72	€ 70.00	€ 56.49	€ 13.51	€ 16.26	€ 70.00	€ 57.03	€ 12.97

		NIEUW/OUD				NIEUW/NIEUW			
		Extern uurtarief				Extern uurtarief			
Afdeling	uurtarief	Overhead	Dalfsen	Totaal	Vershil	Overhead	Dalfsen	Totaal	Vershil
PZ	€ 35.28	€ 28.19	€ 70.00	€ 63.47	€ 6.53	€ 29.49	€ 70.00	€ 64.77	€ 5.23
B&C	€ 47.04	€ 22.62	€ 70.00	€ 69.66	€ 0.34	€ 20.62	€ 70.00	€ 67.66	€ 2.34
O&B bi	€ 43.96	€ 27.17	€ 70.00	€ 71.13	€ 1.13-	€ 29.00	€ 70.00	€ 72.96	€ 2.96-
O&B bu	€ 32.00	€ 9.40	€ 45.00	€ 41.40	€ 3.60	€ 8.98	€ 45.00	€ 40.98	€ 4.02
M&B	€ 42.17	€ 31.96	€ 70.00	€ 74.13	€ 4.13-	€ 29.45	€ 70.00	€ 71.62	€ 1.62-
O&G	€ 47.11	€ 29.81	€ 70.00	€ 76.92	€ 6.92-	€ 27.87	€ 70.00	€ 74.98	€ 4.98-
SZ	€ 43.08	€ 30.27	€ 70.00	€ 73.35	€ 3.35-	€ 30.63	€ 70.00	€ 73.71	€ 3.71-
F&B	€ 40.77	€ 23.28	€ 70.00	€ 64.05	€ 5.95	€ 24.15	€ 70.00	€ 64.92	€ 5.08

*Indien het getal groen kleurt, in de kolom verschil, is het uurtarief behorende bij de desbetreffende situatie lager dan het externe uurtarief. Indien het getal rood kleurt is het uurtarief behorend bij de desbetreffende situatie hoger dan het externe uurtarief.

* De bovenstaande uurtarieven zijn berekend op gemiddelden. De formule die gebruikt is bij de berekening van het uurtarief voor de situaties is als volgt: (Totale bezoldiging per afdeling / aantal FTE) / productieve uren. Er is van gemiddelden uitgegaan omdat het extern berekende uurtarief ook van gemiddelden uitgaat.

De situaties OUD/OUD en OUD/NIEUW liggen ver van de extern berekende tarieven af. De situaties NIEUW/OUD en NIEUW/NIEUW liggen dichterbij de huidige externe tarieven. Er zijn een viertal afdelingen goedkoper en een viertal afdelingen duurder. Op basis van deze bevindingen zou het advies zijn NIEUW/OUD dan wel NIEUW/NIEUW te hanteren bij de kostprijs berekening.

12.3. De Keuze

#12. Op basis van bovenstaande bevindingen is er gekozen om de situatie NIEUW/NIEUW te hanteren. Op basis van de vergelijkingen die zijn gedaan ligt deze situatie het meest voor de hand. De uurtarieven die ontstaan bij NIEUW/NIEUW liggen in het verlengde van Overheidstarieven en het dichtst bij de extern berekende uurtarieven van de gemeente Dalfsen. NIEUW/OUD behoort ook tot de mogelijkheid, echter in het kader van verfijning van de kostenallocatie is er voor gekozen NIEUW/NIEUW te hanteren.

Indien voor de situatie OUD/OUD dan wel OUD/NIEUW wordt gekozen worden er te weinig overheadkosten doorberekend. Dit heeft als gevolg dat de tarieven stelselmatig te laag worden berekend en logischerwijs de kostendeckendheid < 100% bedraagt.

Het is mogelijk naderhand de keuze aan te passen, de berekeningen van de andere situaties zijn namelijk allemaal bekend. Hiertoe dienen enkele wijzigingen in de excelsheets te worden gemaakt.

Deel III :

De criteria voor kostendekkendheid

In dit deel worden de criteria genoemd die de gewenste kostendekkendheidspercentage van de tarieven dienen te bepalen.

13 Kostendekkendheid criteria

Deze vraag handelt over de gewenste mate van kostendekkendheid van de verschillende tarieven en leges. De vraag rees of er uniforme criteria opgesteld konden worden om de mate van kostendekkendheid, in een percentage uitgedrukt, te bepalen. Uiteindelijk zijn de volgende criteria tot stand gekomen:

Profijtbeginsel criterium:

Bij dit beginsel staat centraal of de aanvrager profijt heeft van hetgeen wat hij/zij aanvraagt. Simpel gezegd, wie profijt heeft van de dienst die hij/zij aanvraagt betaalt hiervoor. Indien aangetoond kan worden dat het product/dienst volledig ten dienste is van de burger wordt in de regel gestreefd naar een kostendekkendheidspercentage van 100%. Dit geldt voor de meeste tarieven en leges bij de gemeente Dalfsen. Hierbij kan gedacht worden aan bouwvergunningen maar ook aan de drank en horeca vergunningen. Indien dit niet het geval is, zoals bij de kapvergunning, wordt naar een reëel kostendekkendheid % gestreefd.

Concluderend: indien aangetoond kan worden dat sprake is van een postief profijtbeginsel wordt gestreefd naar 100% kostendekkendheid. Dit is bij alle producten van toepassing behalve de uitzonderingen die hierna worden genoemd. Indien wordt aangetoond dat er sprake is van een negatief profijtbeginsel is de kostendekkendheid < 100%, dit is van toepassing op de kapvergunning waarbij een kostendekkendheid van 25% wordt nagestreefd.

Sociaal – cultureel criterium:

Vooraleer verder in te gaan op dit criterium worden eerst de definities van sociaal en cultureel gegeven.

“Sociaal: betrekking hebbend op de maatschappij, op het welzijn daarvan.”³²

“Cultureel: betrekking hebben op de beschaving, cultuur.”³²

Producten die aan sociaal minderheden, minder validen of aan culturele zaken worden verstrekt, hebben doorgaans geen kostendekkendheid van 100%. Dit wordt in het kader van de maatschappelijke functie van de gemeente ook niet nagestreefd.

Concluderend: indien aangetoond kan worden dat sprake is van het sociaal – cultureel criterium wordt gestreefd naar < 100% kostendekkendheid. In dit onderzoek is dit criteria van toepassing bij de gehandicaptenparkeerkaart (55%) , loterijvergunning (60%) en bij de para/niet-commerciele evenementenvergunning aanvragen (categorie: A: 40%, B: 40% en C 30%) :

Concurrentie criterium:

³² Van Dale Woordenboek

Bij sommige verleende producten/diensten treedt de gemeente in feite in concurrentie met een andere gemeente. Hierbij komt de economische werking van vraag en aanbod naar voren. Wanneer de prijs dusdanig hoger ligt dan bij andere gemeente, neemt de vraag naargelang de verhoging van de prijs af bij gelijke voorwaarden/kwaliteit. Bij deze tarieven is de kostendekkendheid ook niet het uitgangspunt, maar de vergelijking met andere gemeenten. Bij dit onderzoek geldt dit criterium bij de trouwerijen, overigens bleek dat er geen kostendekkendheid < 100% noodzakelijk was.

Invulling en toelichting op deze criteria, indien noodzakelijk, worden gegeven in hoofdstuk 14 : De tarieven per product/dienst.

Deel IV :

De tarieven per product/dienst

Dit hoofdstuk toont de uiteindelijke tarieven per product / vergunningaanvraag. Bij elk tarief is de omschrijving van het product/dienst gegeven, de kostprijs / huidig tarief en de tarieven die de omliggende gemeenten hanteren. Vervolgens is een korte toelichting per leges gegeven met conclusies.

In de bijgeleverde Excel sheets (beginblad.xls) staan verdere toelichting op het tot stand komen van het tarief op basis van de uitgevoerde activiteiten en de daarbij horende overheadkosten.

14 De tarieven per product/dienst

14.1. Titel 1 : Algemene Dienstverlening

14.1.1. Hoofdstuk 1 – Huwelijken

1.1.1. Basistarief voltrekking van een huwelijk

1. Omschrijving van het product/dienst				
1.1.1. Voltrekking van een huwelijk (op aangewezen locaties en op werkdagen)				
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid				
Kostendekkendheids criterium	Concurrentie			
Per product				
Kostprijs per product	€ 236.88			
Kostendekkendheidspercentage	105.50%			
Nieuwe tarief	€ 249.91			
Oude tarief	€ 248.45			
Totale				
Afzet p/j	60			
Totaal opbrengsten o.b.v. nieuwe tarief	€ 14,994.50			
Totaal opbrengsten o.b.v. oude tarief	€ 14,907.00			
Absoluut verschil in € (< 0 = verlaging, > 0 = verhoging)	€ 87.50			
Relatief Verschil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)	100.59%			
3. Benchmark omliggende gemeenten				
Ommen:	Staphorst:	Zwartwaterland:	Raalte:	Kampen:
€ 286.35	€ 421.00	€ 375.00	€ 257.25	184-289

*Het voltrekken van een huwelijk gebeurt door een buitengewoon ambtenaar. Deze doet dit uit vrijwilligheid. Zij zijn per huwelijk ettelijke uren bezig en krijgen hiervoor een vergoeding van circa € 100.-. Wanneer deze activiteit bij de gemeente zelf zou zijn ondergebracht zou het een veelvoud aan kosten creëren.³³

* Het gemeentehuis in Dalfsen heeft een speciale ruimte voor huwelijken. Daarnaast is er ook een servicepunt in Nieuwleusen, waar de huwelijkszaal een groot onderdeel van vormt. Deze kosten worden niet meegenomen in het tarief, als dit wel gebeurt stijgt de kostprijs logischerwijs aanzienlijk. Advies is om deze kosten wel in kaart te brengen, zodat er een volledig kostenpatroon ontstaat. Om vervolgens, wanneer het totale kostenpatroon bekend is, een bepaald kostendekkendheidspercentage hieraan te koppelen op basis van het concurrentiecriterium. Een kostendekkendheidspercentage van 105.50% is dus gegrond, maar in feite niet kostendekkend.

1.1.1.3. / 1.1.1.4. / 1.1.1.8 / 1.1.1.9: huwelijksvoltrekking in Huize den Berg of Hofje van Buisman.

De bedragen voor huwelijksvoltrekking op een andere locatie zijn gesteld op een vast tarief. Huize den Berg en Hofje van Buisman factureert vaste bedragen per huwelijksvoltrekking aan de gemeente. Deze

³³ Bijlage 15.5 : Interview H. van Scheepen (afdelingshoofd publiekszaken)

bedragen worden bij het basistarief (a € 249.91) opgeteld. De kosten van consumpties, eten en drinken, worden gefactureerd bij de aanvrager van een huwelijksvoltrekking, dit staat los van de gemeente.

1.1.1.7. : Voor voltrekking van huwelijken op zaterdagen kleeft een meertarief. Dit om de reden dat op zaterdag het gemeentehuis geopend dient te worden voor een voltrekking van een huwelijk. Het is logisch dat hiervoor een meertarief wordt gerekend. Hieronder zijn de benchmark resultaten gegeven:

1. Omschrijving van het product/dienst				
1.1.5. Voltrekking van een huwelijk op zaterdagen.				
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid				
Huidig tarief bij voltrekking gemeentehuis of service punt NL.		€	469.25	
3. Benchmark omliggende gemeenten				
Ommen:	Staphorst:	Zwartwaterland:	Raalte:	Kampen:
€ 698.25	1202-1568	€ 522.00	€ 479.90	-

1.1.1.5. Huwelijksvoltrekking op andere locatie dan aangegeven in de legesverordening.

Wanneer iemand wil trouwens op een locatie, anders dan de vastgestelde locaties in de legesverordening, regelt de gemeente Dalfsen deze locatie, dit geeft +- 60minuten meerwerk:

1. Omschrijving van het product/dienst	
1.1.5. Voltrekking van een huwelijk (op andere locatie dan aangegeven in legesverordening	
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid	
Kostendekkendheids criterium	Concurrentie
Per product	
Kostprijs per product	€ 305.32
Kostendekkendheidpercentage	105.50%
Nieuwe tarief	€ 322.11
Oude tarief	€ 315.25
Totalen	
Afzet p/j	23
Totaal opbrengsten o.b.v. nieuwe tarief	€ 7,408.59
Totaal opbrengsten o.b.v. oude tarief	€ 7,250.75
Absoluut verschil in € (< 0 = verlaging, > 0 = verhoging)	€ 157.84
Relatief Verschil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)	102.18%
3. Benchmark omliggende gemeenten	
Ommen:	Staphorst:
-	-
Zwartwaterland:	Raalte:
-	plus 51.-
Kampen:	-

Kostendekkendheid criterium

Het concurrentiecriterium is van toepassing bij huwelijken, in feite treedt de gemeente in concurrentie met omliggende gemeenten. 50% van de huwelijken die worden voltrokken binnen de gemeente zijn van mensen die niet in de gemeente wonen. Een concurrerend tarief ten opzichte van de andere gemeenten is dus van belang. Indien het tarief niet concurrerend is bestaat de mogelijkheid dat het aantal huwelijken, van zowel mensen buiten als binnen de gemeente, terugloopt, dit is geen wenselijke situatie.³⁴

Met een basistarief van € 249.91 zit de gemeente Dalfsen onder de tarieven van de omliggende gemeente. De grootste concurrent is de gemeente Ommen, het is van belang om onder dit tarief te blijven van € 286.35. Advies is derhalve een basistarief voor een huwelijksvoltrekking van € 249.91 in rekening te brengen. Dit geeft een opbrengst, op basis van 60 verleningen p/j, van € 14.994,50 en een meeropbrengst t.o.v. het oude tarief van € 87.50. [#13](#). Voor het voltrekken van een huwelijk op een andere locatie dan aangegeven is het advies het bedrag van € 322.11 in rekening te brengen. Dit geeft een opbrengst, op basis van 23 verleningen p/j, van € 7.408,59 en een meeropbrengst t.o.v. oude tarief van € 157,84.

Het tarief van een voltrekking op zaterdag ligt ver onder dat van Ommen en in het verlengde van Zwartewaterland en Raalte. Om concurrerend te blijven is het advies het huidige meertarief van € 221.- (€ 469.25 – 248.25) in rekening te brengen. [#14](#). Met het nieuw berekende basistarief geeft dit een totaal van € 470.91.

³⁴ Bijlage 15.5 : Interview H. van Scheepen (afdelingshoofd publiekszaken)

14.1.2. Hoofdstuk 11 – Winkeltijdenwet

1. Omschrijving van het product/dienst				
1.11.1 Het tarief bedraagt ter zake van het in behandeling nemen van een aanvraag: voor een ontheffing in het kader van de winkeltijdenwet of het Vrijstellingenbesluit				
1.11.2 tot het verlenen van toestemming om een in onderdeel 1.11.1 bedoelde ontheffing over te dragen aan een ander				
1.11.3. tot het intrekken of wijzigen van een in onderdeel 1.11.1 bedoelde ontheffing				
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid				
Kostendekkendheids criterium	Profijtbegin sel			
Per product				
Kostprijs per product	€ 84.93			
Kostendekkendheidpercentage	100.00%			
Nieuwe tarief	€ 84.93			
Oude tarief	€ 55.60			
Totalen				
Afzet p/j	5			
Totaal opbrengsten o.b.v. nieuwe tarief	€ 424.65			
Totaal opbrengsten o.b.v. oude tarief	€ 278.00			
Absoluut verschil in € (< 0 = verlaging, > 0 = verhoging)	€ 146.65			
Relatief Verschil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)	152.75%			
3. Benchmark omliggende gemeenten				
Ommen:	Staphorst:	Zwartwaterland:	Raalte:	Kampen:
-	€ 25.75	-	€ 29.20	€ 27.35

Het aanvragen van een verandering in de winkeltijdenwet wordt gedaan wanneer een winkelier bijv. op een bepaalde zondag open wil zijn. Deze aanvraag wordt doorgaans door commerciële bedrijven aangevraagd, die winst oogmerk beogen. In het kader van het profijtbegin sel wordt gestreefd naar 100% kostendekkendheid. De tarieven van de omliggende gemeenten liggen laag, de gemeente Dalfsen heeft nu al het hoogste tarief, terwijl deze niet kostendekkend is. [#15](#). Toch wordt geadviseerd, ondanks het lagere tarief van andere gemeenten, een tarief van € 84.93 te hanteren. Dit geeft een opbrengst, op basis van 5 verleningen p/j, van € 424.65 en een meeropbrengst t.o.v. oude tarief van € 146.65.

14.1.3. Hoofdstuk 12 – Kansspelen

1. Omschrijving van het product/dienst				
1.12.1. Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in artikel 3 van de Wet op de kansspelen (loterijvergunning)				
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendeckendheid				
Kostendeckendheids criterium	Sociaal-cultureel			
Per product				
Kostprijs per product	€ 54.59			
Kostendeckendheidspercentage	60.00%			
Nieuwe tarief	€ 32.75			
Oude tarief	€ 13.15			
Totalen				
Afzet p/j	8			
Totaal opbrengsten o.b.v. nieuwe tarief	€ 262.03			
Totaal opbrengsten o.b.v. oude tarief	€ 105.20			
Absoluut verschil in € (< 0 = verlaging, > 0 = verhoging)	€ 156.83			
Relatief Verschil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)	249.08%			
3. Benchmark omliggende gemeenten				
Ommen:	Staphorst:	Zwartwaterland:	Raalte:	Kampen:
€ 10.95	€ 15.80	€ 52.10	€ 16.65	-

In de omliggende gemeente liggen de tarieven redelijk gelijk met als uitzondering de gemeente Zwartewaterland. Men is al gauw 55 minuten bezig met een verzoek voor een loterijvergunning³⁵ Bij een loterijvergunning hoort bijvoorbeeld ook de lokale bingo van een (senioren)vereniging, wat toch ook enigszins een sociaal aspect beoogd. In het verlengde van het benchmark onderzoek en op basis van sociaal – culturele criterium wordt een kostendeckendheidspercentage van 60% nagestreefd. **#16.** Advies is om een tarief van € 32.75 te hanteren. Dit geeft een opbrengst, op basis van 8 verleningen p/j, van € 262.03 en een meeropbrengst t.o.v. oude tarief van € 156.83.

³⁵ Interview Henry van der Woude hoofd afdeling B&C.

14.1.4. Hoofdstuk 13 – Telecommunicatie

1. Omschrijving van het product/dienst				
1.13.1. Het tarief bedraagt ter zake van het in behandeling nemen van een melding in verband met het verkrijgen van instemming omtrent tijdstip, plaats en werkwijze van uitvoering van werkzaamheden als bedoeld in artikel 5.4, eerste lid, van de				
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid				
Kostendekkenheids criterium	Profijtbegin sel			
Per product				
Kostprijs per product	€ 140.21			
Kostendekkenheidspercentage	140.00%			
Nieuwe tarief	€ 196.29			
Oude tarief	€ 138.80			
Totale n				
Afzet p/j	50			
Totaal opbrengsten o.b.v. nieuwe tarief	€ 9,814.70			
Totaal opbrengsten o.b.v. oude tarief	€ 6,940.00			
Absoluut verschil in € (< 0 = verlaging, > 0 = verhoging)	€ 2,874.70			
Relatief Verschil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)	141.42%			
3. Benchmark omliggende gemeenten				
Ommen:	Staphorst:	Zwartwaterland:	Raalte:	Kampen:
€ 227.25	€ 150.50	€ 173.45	€ 300.00	-

Een melding van het uitvoeren van werkzaamheden als bedoeld in artikel 5.4, eerste lid van de telecommunicatie wet wordt gepleegd door een telecomaandbieder, wanneer hij een kabel wil leggen/verplaatsen onder de grond, zoals bij het aanleggen van een glasvezelnetwerk³⁶.

De huidige tarieven komen overeen met de gemaakte kosten, exclusief de controle ter plaatse. Om deze kosten inzichtelijk te krijgen, dient er te worden onderzocht hoeveel tijd er besteed wordt aan de (eerste) controle. De kosten hiervan dienen namelijk ook doorberekend te worden, dit is conform de handreiking van het VNG. Dit veroorzaakt tevens het verschil in het tarief vergeleken met de andere gemeenten. In het kader van kruissubsidiëring is het advies een kostendekkenheidspercentage te hanteren van 140%, dit geeft een overdekking van € 2804.20.- **#17**. Het advies is dus een tarief in rekening te brengen van € 196.29. Wel dient er op korte termijn een analyse gemaakt te worden hoeveel tijd er bij de eerste controle gemoeid is.

³⁶ Interview Henk Nijkamp hoofd afdeling O&B

1. Omschrijving van het product/dienst	
1.13.1.1. indien het betreft werkzaamheden in tegel-, klinker- en sierbestrating, alsmede gesloten verhardingen, voor zover de werkzaamheden plaatsvinden in of op openbare gemeentegrond, wordt het tarief zoals bedoeld in artikel 1.13.1, per strekkende meter sleuf vermeerderd met	
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendeckendheid	
Huidig tarief	€ 1.30
3. Benchmark omliggende gemeenten	
Ommen: € 1.69	Staphorst: € 3.05
Zwartwaterland: -	Raalte: € 1.75
Kampen: -	

1. Omschrijving van het product/dienst	
1.13.1.2. indien het betreft werkzaamheden in bermen, groenstroken en dergelijke, voor zover de werkzaamheden plaatsvinden in of op openbare gemeentegrond, wordt het tarief, zoals bedoeld in artikel 1.13.1, per strekkende meter sleuf vermeerderd met	
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendeckendheid	
Huidig tarief	€ 0.23
3. Benchmark omliggende gemeenten	
Ommen: € 0.67	Staphorst: € 2.45
Zwartwaterland: -	Raalte: € 1.50
Kampen: -	

Naar aanleiding van plannen om een glasvezelnetwerk aan te leggen binnen de gemeente Raalte, hebben zij een onderzoek uitgevoerd welke kosten bij een dussdanig project gemoeid zijn. Hieruit is gebleken dat de tarieven drastisch verhoogd diende te worden, om op het project glasvezel geen verlies te leiden.³⁷ Wanneer de tarieven per strekkende meter naast de andere gemeenten worden gelegd kan de conclusie getrokken worden dat Dalfsen ver beneden deze tarieven opereert. Zowel Staphorst en Raalte zitten ver boven het tarief van de gemeente Dalfsen. **#18**. Dringend advies is om dit tarief te herzien dan wel grondig te analyseren! Bij grote projecten kan dit aanzienlijk in de papieren lopen.

³⁷ Interview gemeente Raalte

1. Omschrijving van het product/dienst				
1.13.3. indien met betrekking tot een melding overleg moet plaatsvinden tussen gemeente, andere beheerders van openbare grond en de aanbieder van het netwerk, wordt het tarief verhoogd.				
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendeckendheid				
Kostprijs per product	€ 43.17			
Kostendeckendheidspercentage	100.00%			
Werkelijke te hanteren prijs (inclusief afronding)	€ 43.17			
Huidig tarief	€ 34.75			
Verschil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)	124.23%			
3. Benchmark omliggende gemeenten				
Ommen:	Staphorst:	Zwartwaterland:	Raalte:	Kampen:
€ 195.05	€ 153.00	€ 173.45	€ 200.00	€ 34.75

De gehele kostprijs van dit product dient te worden herhaald op de aanvrager ofwel 100% kostendeckendheid. Uit het onderzoek is gebleken dat dit een stijging van 24.23% betekent. Kijkend naar de omliggende gemeenten is een tarief van € 43.17 gemiddeld genomen opzienbarend laag. Uit onderzoek is gebleken dat de wijkuitvoerder gemiddeld 45minuten tijd aan deze vergunning besteedt, wat neerkomt op € 43.17. Gezien de meertarieven die buurgemeenten rekenen, bestaat er gerede twijfel of deze 45minuten een juiste schatting is. [#19](#). Advies is om dit tarief te herzien dan wel grondig te analyseren of de tijd die eraan besteed wordt klopt.

14.1.5. Hoofdstuk 14 – Verkeer en Vervoer

1. Omschrijving van het product/dienst				
1.14.1. verkrijgen van een ontheffing als bedoeld in artikel 87 van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990				
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendeckendheid				
Kostendeckendheids criterium	Profijtbeginsel			
Per product				
Kostprijs per product	€ 67.94			
Kostendeckendheidspercentage	100.00%			
Nieuwe tarief	€ 67.94			
Oude tarief	€ 36.65			
Totalen				
Afzet p/j	0			
Totaal opbrengsten o.b.v. nieuwe tarief	€ -			
Totaal opbrengsten o.b.v. oude tarief	€ -			
Absoluut verschil in € (< 0 = verlaging, > 0 = verhoging)	€ -			
Relatief Verschil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)	185.38%			
3. Benchmark omliggende gemeenten				
Ommen:	Staphorst:	Zwartwaterland:	Raalte:	Kampen:
€ 31.75	€ 30.00	€ 44.70	€ 21.10	€ 18.25

Voor het geven van een ontheffing als bedoeld in artikel 87 van het RVV 1990 dient een kostendeckendheidspercentage van 100% te worden nagestreefd. De tarieven van omliggende gemeenten liggen aanzienlijk lager dan de werkelijke kostprijs voor de gemeente, echter dit is geen criterium om het tarief niet op € 67,94 te stellen. In de afgelopen vijf jaar zijn er twee aanvragen in behandeling genomen, het gemiddelde p/j ligt dus op 0 aanvragen. **#20.** Advies is het tarief op € 67.94 te stellen.

1. Omschrijving van het product/dienst				
1.14.2. tot het verkrijgen van een ontheffing als bedoeld in artikel 9.1 van de Regeling voertuigen				
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid				
Kostendekkendheids criterium	Profijtbegin sel			
Per product				
Kostprijs per product	€ 67.94			
Kostendekkendheidpercentage	100.00%			
Nieuwe tarief	€ 67.94			
Oude tarief	€ 39.20			
Totale n				
Afzet p/j	0			
Totaal opbrengsten o.b.v. nieuwe tarief	€ -			
Totaal opbrengsten o.b.v oude tarief	€ -			
Absoluut verschil in € (< 0 = verlaging, > 0 = verhoging)	€ -			
Relatief Verschil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)	173.32%			
3. Benchmark omliggende gemeenten				
Ommen:	Staphorst:	Zwartwaterland:	Raalte:	Kampen:
€ 31.75	€ 30.00	€ 44.70	-	-

Deze aanvraag wordt niet behandeld door de gemeente maar wordt doorgespeeld aan de RDW (rijksdienst voor het wegverkeer), zij handelen deze aanvraag af. Voor het verwerken van deze aanvraag wordt een kostendekkendheidspercentage van 100% nagestreefd. De tarieven van omliggende gemeenten liggen aanzienlijk lager dan de werkelijke kostprijs voor de gemeente, echter dit is geen criterium om het tarief niet op € 67,94 te stellen. **#21.** Advies is dus het tarief op € 67.94 te stellen.

1. Omschrijving van het product/dienst				
1.14.3. tot het verkrijgen van een ontheffing op grond van artikel 22 lid 1 WVGS				
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid				
Kostendekkendheids criterium	Profijtbegin sel			
Per product				
Kostprijs per product	€ 135.88			
Kostendekkendheidpercentage	100.00%			
Nieuwe tarief	€ 135.88			
Oude tarief	€ 122.40			
Totale n				
Afzet p/j	6			
Totaal opbrengsten o.b.v. nieuwe tarief	€ 815.28			
Totaal opbrengsten o.b.v oude tarief	€ 734.40			
Absoluut verschil in € (< 0 = verlaging, > 0 = verhoging)	€ 80.88			
Relatief Verschil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)	111.01%			
3. Benchmark omliggende gemeenten				
Ommen:	Staphorst:	Zwartwaterland:	Raalte:	Kampen:
€ 81.00	-	-	-	-

De aanvraag voor een ontheffing op grond van artikel 22 lid 1 WVGS houdt in, dat een persoon/bedrijf gevaarlijke stoffen wil gaan vervoeren over wegen die hier officieel niet voor aangewezen zijn. Voor het geven van een ontheffing op grond van artikel 22 lid 1 WVGS dient een kostendekkendheid van 100% te worden nagestreefd. Dit is een vergunning voor het hele jaar. #22. Advies is een tarief in rekening te brengen van € 135.88, het oude tarief bedroeg € 122.40. Dit geeft een opbrengst, op basis van 6 verleningen p/j, van € 815.28 en een meeropbrengst t.o.v. oude tarief van € 80.88.

1. Omschrijving van het product/dienst	
1.14.4. tot het verlenging van reeds verkregen ontheffing op grond van artikel 22 lid 1	
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid	
Kostprijs per product	€ 67.94
Kostendekkendheidspercentage	100.00%
Werkelijke te hanteren prijs (inclusief afronding)	€ 67.94
Huidig tarief	€ 61.20
Verskil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)	111.01%
3. Benchmark omliggende gemeenten	
Ommen:	Staphorst: Zwartwaterland: Raalte: Kampen:
-	- - - -

Zie lege 1.14.3.

1. Omschrijving van het product/dienst	
1.14.5. tot het verkrijgen van een gehandicaptenparkeerkaart als bedoeld in artikel 49 van het Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer (BABW)	
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid	
Kostendekkendheids criterium	sociaal-cultureel
Per product	
Kostprijs per product	€ 129.27
Kostendekkendheidspercentage	55.00%
Nieuwe tarief	€ 71.10
Oude tarief	€ 64.65
Totalen	
Afzet p/j	110
Totaal opbrengsten o.b.v. nieuwe tarief	€ 7,820.84
Totaal opbrengsten o.b.v oude tarief	€ 7,111.50
Absoluut verschil in € (< 0 = verlaging, > 0 = verhoging)	€ 709.34
Relatief Verschil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)	109.97%
Misgelopen opbrengsten (< 100% kostendekkendheid)	€ 6,398.87
3. Benchmark omliggende gemeenten	
Ommen:	Staphorst: Zwartwaterland: Raalte: Kampen:
€ 55.90	€ 79.35 € 6.20 € 57.35 € 88.10

In het kader van het sociaal cultureel criterium wordt niet gestreefd naar 100% kostendekkendheid maar slechts 55% voor een gehandicaptenparkeerkaart. Dit geeft een tarief van € 71.10, wat in overeenstemming is met het tarief van de omliggende gemeente. **#23.** Advies is dus een tarief van € 71.10 in te voeren, het oude tarief bedroeg € 64.65. Dit geeft een opbrengst, op basis van 110 verleningen p/j, van € 7820.84 en een meeropbrengst t.o.v. oude tarief van € 709.34.

1. Omschrijving van het product/dienst				
1.14.6. tot het verkrijgen van een duplicaat gehandicaptenparkeerkaart als bedoeld in artikel 49 van het Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer (BABW) bij verlies of diefstal				
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid				
Kostendekkendheids criterium	sociaal-cultureel			
Per product				
Kostprijs per product	€ 22.98			
Kostendekkendheidspercentage	100.00%			
Nieuwe tarief	€ 22.98			
Oude tarief	€ 20.20			
Totalen				
Afzet p/j	4			
Totaal opbrengsten o.b.v. nieuwe tarief	€ 91.92			
Totaal opbrengsten o.b.v. oude tarief	€ 80.80			
Absoluut verschil in € (< 0 = verlaging, > 0 = verhoging)	€ 11.12			
Relatief Verschil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)	113.76%			
3. Benchmark omliggende gemeenten				
Ommen:	Staphorst:	Zwartwaterland:	Raalte:	Kampen:
€ 6.95	-	-	€ 20.45	€ 27.35

Voor een duplicaat van een gehandicaptenkaart kan wel gestreefd worden naar een kostendekkendheid van 100%. In vergelijking met de gemeenten Raalte en Kampen is een tarief van € 22.98 niet ongewoon. Zeker gezien het feit dat de materiële kosten al op € 10.- liggen. **#24.** Advies is om een tarief van € 22.98 in te voeren, het oude tarief bedroeg € 20.20. Dit geeft een opbrengst, op basis van 4 verleningen p/j, van € 91.92 en een meeropbrengst t.o.v. oude tarief van € 11.22.

14.1.6. Hoofdstuk 15 – Sluitingsuur

1. Omschrijving van het product/dienst	
1.15.1. Het tarief bedraagt terzake van het in behandeling nemen van een aanvraag tot het vaststellen van een ander sluitingsuur op grond van artikel 2.20 van de algemene plaatselijke verordening	
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid	
Kostendekkenheids criterium	Profijtbeginsel
Per product	
Kostprijs per product	€ 74.44
Kostendekkenheidspercentage	100.00%
Nieuwe tarief	€ 74.44
Oude tarief	€ 55.60
Totalen	
Afzet p/j	23
Totaal opbrengsten o.b.v. nieuwe tarief	€ 1,712.12
Totaal opbrengsten o.b.v. oude tarief	€ 1,278.80
Absoluut verschil in € (< 0 = verlaging, > 0 = verhoging)	€ 433.32
Relatief Verschil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)	133.88%
3. Benchmark omliggende gemeenten	
Ommen:	Staphorst: Zwartwaterland: Raalte: Kampen:
-	- € 58.10 - -

Streven is 100% kostendekkendheid o.b.v. het profijtbeginsel. Andere gemeenten hanteren deze lege niet behalve Zwartewaterland. Het tarief van Zwartewaterland ligt € 2.50.- boven het huidige tarief van Dalfsen. #25. Doch is het advies het nieuwe tarief van € 74.44 te hanteren, het oude tarief bedroeg € 55.60. Dit geeft een opbrengst, op basis van 23 verleningen p/j, van € 1712.12 en een meeropbrengst t.o.v. het oude tarief van € 433.32

14.2. Titel 2 : Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning

14.2.1. Hoofdstuk 3 – Bouwvergunning

De RUD (regionale uitvoeringsdienst Overijssel) is bezig met een rapport inzake bouwvergunningen. De RUD is een samenwerkingsverband van verschillende gemeenten in Overijssel toegespitst op de kernelementen van de wet WABO. Het is hierdoor mogelijk in gevallen van onder- of overbezetting of wanneer er te weinig expertise binnen de gemeente is, een medewerker in te schakelen van een andere gemeente. Deze zijn dus in feite flexibel inzetbaar en de tarieven liggen lager dan die van een externe partij (adviesbureau, uitzendbureau etc.)

In het rapport dat wordt opgesteld staan normtijden vermeldt die voor een bepaalde aanvraag staan. Zo kan er bijvoorbeeld staan dat een gemeente gemiddeld 10 arbeidsuren besteedt aan een aanvraag voor een dakkapel. [#26.](#) Gezien de RUD zich steeds verder ontwikkeld en gemeenten steeds meer gebruik maken van dit samenwerkingsverband, is het advies dit rapport als basis te gebruiken bij de berekening van de bouwvergunningen. De deadline van dit rapport lag op 1 juni 2012, helaas is deze deadline niet gehaald. Zodoende is het herzien van de bouwleges nog niet uitvoerbaar. ³⁸

[#27.](#) Daarnaast is het advies de huidige indeling van de bouwvergunningen te herzien conform de indeling die het VNG voorschrijft. ³⁹

Huidige indeling Dalfsen.	Indeling conform VNG
Bouwsom	Bouwsom
tot € 1,000.00	€ - tot € 20,000.00
€ 1,000.00 tot € 10,000.00	€ 20,000.00 tot € 50,000.00
€ 10,000.00 tot € 500,000.00	€ 50,000.00 tot € 200,000.00
€ 50,000.00 tot € 1,000,000.00	€ 200,000.00 tot € 500,000.00
€ 100,000.00 tot € 2,500,000.00	€ 500,000.00 tot € 1,000,000.00
€ 250,000.00 tot € 500,000.00	€ 1,000,000.00 tot € 2,000,000.00
€ 500,000.00 tot € 1,000,000.00	€ 2,000,000.00 tot € 5,000,000.00
> € 1,000,000.00	> € 5,000,000.00

Indien bovenstaande twee adviezen doorgevoerd worden werkt de gemeente zowel conform het samenwerkingsverband RUD als bouwsom indeling die het VNG voorstelt. In het kader van transparante en vergelijkbare tarieven van gemeenten onderling heeft dit zeer sterk de voorkeur.

Voor de volledigheid zijn de oude tarieven wel weergegeven in de eind tabel die opgesteld is. In het kader van kruissubsidiëring is het kostendekkendheidspercentage op 102,75% gesteld van het basistarief. Dit is gedaan om de gemiste opbrengsten bij de kapvergunningen te compenseren.

³⁸ Interview M. Volkers hoofd afdeling M&B

³⁹ Transparantiemodel omgevingsvergunning VNG.

14.2.2. Hoofdstuk 3 – Planologische strijdigheid

De leges inzake planologische strijdigheid zijn reeds herzien door de medewerker beleidsondersteuner ruimte ordening van de afd. Ontwikkeling & Grondzaken. Deze tarieven zijn hetzelfde berekend als de andere tarieven in dit onderzoek, namelijk op basis van activiteiten. De uurtarieven die zij heeft gehanteerd wijken wel af van de tarieven die gebruikt zijn in dit onderzoek. Zodoende is er voor gekozen de tarieven toch opnieuw te berekenen zodat er een eenduidige tariefberekening ontstaat. **#28.** Bij deze tarieven geldt dat het kostendekkendheidspercentage op 110 is gesteld. Dit is gedaan in het kader van kruissubsidiëring voor de kapvergunningen.

Aanlegactiviteit

1. Omschrijving van het product/dienst				
2.3.2. Aanlegactiviteiten Indien de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een aanlegactiviteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder b, van de Wabo, bedraagt het tarief:				
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid				
Kostendekkendheids criterium	Profijtbegin sel			
Per product				
Kostprijs per product	€ 512.96			
Kostendekkendheidspercentage	100.00%			
Nieuwe tarief	€ 512.96			
Oude tarief	€ 563.00			
Totalen				
Afzet p/j	5.00			
Totaal opbrengsten o.b.v. nieuwe tarief	€ 2,564.80			
Totaal opbrengsten o.b.v. oude tarief	€ 2,815.00			
Absoluut verschil in € (< 0 = verlaging, > 0 = verhoging)	€ (250.20)			
Relatief Verschil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)	91.11%			
3. Benchmark omliggende gemeenten				
Ommen:	Staphorst:	Zwartwaterland:	Raalte:	Kampen:
-	-	-	-	€ 60.75

Planologische strijdigheid met bouwactiviteit

1. Omschrijving van het product/dienst				
2.3.3 4 / 7 / 8 Planologisch strijdig gebruik (met bouwactiviteit)				
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendeckendheid				
Kostendeckendheids criterium	Profijtbeginsel			
Per product				
Kostprijs per product	€ 4,431.76			
Kostendeckendheidpercentage	110.00%			
Nieuwe tarief	€ 4,874.94			
Oude tarief	€ 4,694.50			
Totale				
Afzet p/j	2.00			
Totaal opbrengsten o.b.v. nieuwe tarief	€ 9,749.87			
Totaal opbrengsten o.b.v oude tarief	€ 9,389.00			
Absoluut verschil in € (< 0 = verlaging, > 0 = verhoging)	€ 360.87			
Relatief Verschil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)	103.84%			
3. Benchmark omliggende gemeenten				
Ommen:	Staphorst:	Zwartwaterland:	Raalte:	Kampen:
€ 6,018.00	5130 t/m 11970	-	1036.2-2639.45	€ 5,638.00

1. Omschrijving van het product/dienst				
2.3.3 5 / 6 / 9 Planologisch strijdig gebruik (gebruiksafwijking - met bouwactiviteit)				
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendeckendheid				
Kostendeckendheids criterium	Profijtbeginsel			
Per product				
Kostprijs per product	€ 603.54			
Kostendeckendheidpercentage	110.00%			
Nieuwe tarief	€ 663.89			
Oude tarief	€ 679.50			
Totale				
Afzet p/j	4.00			
Totaal opbrengsten o.b.v. nieuwe tarief	€ 2,655.58			
Totaal opbrengsten o.b.v oude tarief	€ 2,718.00			
Absoluut verschil in € (< 0 = verlaging, > 0 = verhoging)	€ (62.42)			
Relatief Verschil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)	97.70%			
3. Benchmark omliggende gemeenten				
Ommen:	Staphorst:	Zwartwaterland:	Raalte:	Kampen:
€	516.00	-	€ 224.75	€ 243.00

Planologische strijdigheid zonder bouwactiviteit

1. Omschrijving van het product/dienst					
2.3.4.10 Voorbereidingsbesluit: Voor het in behandeling nemen van een verzoek tot het nemen van een voorbereidingsbesluit als bedoeld in artikel 3.7 van de Wet ruimtelijke ordening					
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid					
Kostendekkendheids criterium					Profijtbeginsel
Per product					
Kostprijs per product					€ 949.81
Kostendekkendheidspercentage					110.00%
Nieuwe tarief					€ 1,044.79
Oude tarief					€ 986.20
Totalen					
Afzet p/j					2.00
Totaal opbrengsten o.b.v. nieuwe tarief					€ 2,089.58
Totaal opbrengsten o.b.v. oude tarief					€ 1,972.40
Absoluut verschil in € (< 0 = verlaging, > 0 = verhoging)					€ 117.18
Relatief Verschil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)					105.94%
3. Benchmark omliggende gemeenten					
Ommen:	Staphorst:	Zwartwaterland:	Raalte:	Kampen:	
-	-	-	-	-	
1. Omschrijving van het product/dienst					
2.3.4.5 / 6 / 9 Planologisch strijdig gebruik (gebruiksafwijking - zonder bouwactiviteit)					
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid					
Kostendekkendheids criterium					Profijtbeginsel
Per product					
Kostprijs per product					€ 958.76
Kostendekkendheidspercentage					110.00%
Nieuwe tarief					€ 1,054.64
Oude tarief					€ 1,050.50
Totalen					
Afzet p/j					0.00
Totaal opbrengsten o.b.v. nieuwe tarief					€ -
Totaal opbrengsten o.b.v. oude tarief					€ -
Absoluut verschil in € (< 0 = verlaging, > 0 = verhoging)					€ -
Relatief Verschil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)					100.39%
3. Benchmark omliggende gemeenten					
Ommen:	Staphorst:	Zwartwaterland:	Raalte:	Kampen:	
-	€ 923.00	-	€ 224.75	€	243.00

14.2.3. Hoofdstuk 3 – Brandveiligheid

Titel 2 hoofdstuk 3 brandveiligheid handelt over nieuw te bouwen objecten. Hiervan wordt de brandveiligheid getoetst en een tarief in rekening gebracht op basis van het aantal te verblijven personen. Het verlenen van een brandveiligheidsvergunning is maatwerk. Met de ene aanvraag is men slechts een paar uren bezig en met de andere tientallen uren. Gemiddeld qua uren valt er dus weinig constructiefs over te zeggen.⁴⁰ Wat betreft dit lege kan dus geen nieuw tarief worden berekend. **#29.** Advies is een lasten/baten analyse over 2011 dan wel 2012 op te stellen. Uit deze analyse zou moeten blijken hoeveel tijd er gemiddeld wordt besteed aan een brandveiligheid vergunning.

14.2.4. Hoofdstuk 3 - Uitweg / Inrit

1. Omschrijving van het product/dienst				
2.3.8. Indien de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op het maken, hebben, veranderen of veranderen van het gebruik van een uitweg waarvoor op grond van een bepaling in een provinciale verordening of artikel 2.7 van de Algemene plaatselijke verordening een vergunning of ontheffing is vereist, als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, aanhef en onder e, van de Wabo,				
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid				
Kostendekkendheids criterium	Profijtbeginsel			
Per product				
Kostprijs per product	€ 44.28			
Kostendekkendheidspercentage	100.00%			
Nieuwe tarief	€ 44.28			
Oude tarief	€ 28.10			
Totale				
Afzet p/j	15.00			
Totaal opbrengsten o.b.v. nieuwe tarief	€ 664.20			
Totaal opbrengsten o.b.v. oude tarief	€ 421.50			
Absoluut verschil in € (< 0 = verlaging, > 0 = verhoging)	€ 242.70			
Relatief Verschil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)	157.58%			
3. Benchmark omliggende gemeenten				
Ommen:	Staphorst:	Zwartwaterland:	Raalte:	Kampen:
€ 10.50	€ 45.00	€ 42.40	€ 62.35	€ 59.75

Er wordt gestreefd naar 100% kostendekkendheid in het kader van het profijtbeginsel.⁴¹ Een tarief van € 44.28 vergeleken met de andere gemeenten is in overeenstemming met de gemeenten Staphorst en Zwartewaterland. **#30.** Advies is een tarief in te voeren van € 44.28, het oude tarief bedroeg € 28.10. Dit geeft een opbrengst, op basis van 15 verleningen p/j, van €664.20 en een meeropbrengst t.o.v. oude tarief van € 242.70.

⁴⁰ Interview H. van der Woude hoofd afdeling B&C

⁴¹ Interview H. Nijkamp hoofd afdeling O&B.

14.2.5. Hoofdstuk 3 – Kapvergunning

1. Omschrijving van het product/dienst				
2.3.9. Indien de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op het vellen of doen vellen van houtopstand, waarvoor op grond van een bepaling in een provinciale verordening of artikel 4.11 van de Algemene plaatselijke verordening een vergunning of ontheffing is vereist, als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, aanhef en onder g, van de Wabo,				
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid				
Kostendekkendheids criterium	Profijtbeginsel (-)			
Per product				
Kostprijs per product	€ 234.01			
Kostendekkendheidspercentage	25.00%			
Nieuwe tarief	€ 58.50			
Oude tarief	€ 60.30			
Totalen				
Afzet p/j	75			
Totaal opbrengsten o.b.v. nieuwe tarief	€ 4,387.69			
Totaal opbrengsten o.b.v. oude tarief	€ 4,522.50			
Absoluut verschil in € (< 0 = verlaging, > 0 = verhoging)	€ (134.81)			
Relatief Verschil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)	388.08%			
Misgelopen opbrengsten (< 100% kostendekkendheid)	€ 13,163.06			
3. Benchmark omliggende gemeenten				
Ommen:	Staphorst:	Zwartwaterland:	Raalte:	Kampen:
€ 19.80	€ 45.00	€ 11.10	€ 161.50	€ 13.20

Het verlenen van kapvergunningen is vooral in het belang van de gemeente. Zij wil graag het kappen van bomen binnen de gemeente reguleren. Het profijt dat de burger er aan heeft is eigenlijk nihil, want zonder deze vergunning kan hij/zij deze boom ook wel kappen. Er is een laag maatschappelijk plafond wat betreft de hoogte van het tarief. Wanneer burgers dit tarief te hoog achten kunnen zij ervoor kiezen de boom te kappen zonder vergunning, dit is geen wenselijke situatie.⁴²

Een kostendekkendheid van 100%, of een evenaring van 100%, is derhalve ook niet haalbaar. Dalfsen heeft in 2012 het tarief voor het kappen drastisch verhoogd, te weten; € 27.80 in 2011 naar € 60.30 in 2012. Vergeleken met de andere gemeente is een tarief van € 60.30 al hoog. Terwijl dit slechts een kwart van de totale kosten dekt. Het tarief dat Raalte berekent, € 161.50, wordt buiten beschouwing gelaten gezien dit tarief buiten proportioneel hoog is. Het tarief verder verhogen dan € 60.30 wordt niet reëel geacht. **#31.** Het advies is derhalve het tarief van € 60.30 te handhaven dan wel te verlagen naar € 58.50.

#32. Opgemerkt moet worden dat het proces wellicht efficiënter kan verlopen. Doorgaans gaat bij elke kapaanvraag een medewerker van de buitendienst ter plekke de boom bekijken. Met de huidige ICT ontwikkeling, denk aan Google Streetview of luchtfoto's die worden gemaakt, is het de vraag of dit noodzakelijk is. Uit het onderzoek blijkt dat aan dit bezoek maar liefst 120 minuten per aanvraag wordt besteed. Het bekijken van de boom via ICT voorzieningen zou al gauw 90minuten winst per aanvraag

⁴² Interview H. van Scheepen hoofd afdeling Publiekszaken.

kunnen opleveren, in bedragen uitgedrukt circa € 80.- o.b.v. de salariering van de medewerker buitendienst.

14.2.6. Hoofdstuk 3 – Flora en Faunawet

1. Omschrijving van het product/dienst	
2.3.12. Indien de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een handeling waarvoor op grond van artikel 75, derde lid, van de Flora- en Faunawet ontheffing nodig is, bedraagt het tarief	
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid	
Kostendekkenheids criterium	Profijtbegin sel
Per product	
Kostprijs per product	€ 68.76
Kostendekkenheidspercentage	100.00%
Nieuwe tarief	€ 68.76
Oude tarief	€ 70.00
Totale n	
Afzet p/j	2.00
Totaal opbrengsten o.b.v. nieuwe tarief	€ 137.52
Totaal opbrengsten o.b.v. oude tarief	€ 140.00
Absoluut verschil in € (< 0 = verlaging, > 0 = verhoging)	€ (2.48)
Relatief Verschil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)	98.23%
3. Benchmark omliggende gemeenten	
Ommen: € 228.50	Staphorst: € 325.00
Zwartwaterland: -	Raalte: -
Kampen: € 59.75	

De lege flora en faunawet is in 2012 reeds aangepast, van € 27.80 naar € 70. Uit onderzoek is gebleken dat het verlenen van een dergelijke vergunning al gauw 60minuten aan arbeidstijd inneemt. #33. Advies is derhalve het tarief van € 70.- te handhaven. Dit geeft een opbrengst, op basis van 2 verleningen p/j, van € 140.-

14.2.7. Hoofdstuk 8 – Bestemmingswijzigingen

Voor de leges inzake bestemmingswijzigingen geldt hetzelfde als planologische strijdigheid. Deze zijn reeds herzien door de medewerker beleidsondersteuner ruimtelijke ordening van de afd. Ontwikkeling & Grondzaken. De uurtarieven die zij heeft gehanteerd wijken wel af van de tarieven die gebruikt zijn in dit onderzoek. Zodoende is er voor gekozen de tarieven toch opnieuw te berekenen zodat er een eenduidige tariefberekening ontstaat. #34. Bij deze tarieven geldt dat het kostendekkenheidspercentage op 110 is gesteld. Dit is gedaan in het kader van kruissubsidiëring voor de kapvergunningen.

1. Omschrijving van het product/dienst	
2.8.4. Bestemmingswijziging: Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het vaststellen van een bestemmingsplan als bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening	
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid	
Kostendekkendheids criterium	Profijtbeginsel
Per product	
Kostprijs per product	€ 5,747.82
Kostendekkendheidspercentage	110.00%
Nieuwe tarief	€ 6,322.60
Oude tarief	€ 6,108.00
Totale	
Afzet p/j	1.00
Totaal opbrengsten o.b.v. nieuwe tarief	€ 6,322.60
Totaal opbrengsten o.b.v. oude tarief	€ 6,108.00
Absoluut verschil in € (< 0 = verlaging, > 0 = verhoging)	€ 214.60
Relatief Verschil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)	103.51%
3. Benchmark omliggende gemeenten	
Ommen:	Staphorst: Zwartwaterland: Raalte: Kampen:
-	- - - -

1. Omschrijving van het product/dienst	
2.8.5. Bestemmingswijziging: Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het wijzigen van een bestemmingsplan als bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onder a, van de Wet ruimtelijke ordening	
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid	
Kostendekkendheids criterium	Profijtbeginsel
Per product	
Kostprijs per product	€ 3,884.96
Kostendekkendheidspercentage	110.00%
Nieuwe tarief	€ 4,273.46
Oude tarief	€ 4,167.50
Totale	
Afzet p/j	1.00
Totaal opbrengsten o.b.v. nieuwe tarief	€ 4,273.46
Totaal opbrengsten o.b.v. oude tarief	€ 4,167.50
Absoluut verschil in € (< 0 = verlaging, > 0 = verhoging)	€ 105.96
Relatief Verschil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)	102.54%
3. Benchmark omliggende gemeenten	
Ommen:	Staphorst: Zwartwaterland: Raalte: Kampen:
€ 1,400.00	- € 1,692.70 € 1,700.00

14.3. Titel 3 : Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn

14.3.1. Hoofdstuk 1 – Horeca

1. Omschrijving van het product/dienst				
3.1.1. Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning op grond van artikel 3 van de Drank- en Horecawet				
3.1.5. Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning op grond van artikel 2:28 van APV (aanvraag vergunning exploitatie openbare inrichting).				
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid				
Kostendekkenheids criterium	Profijtbeginsel			
Per product				
Kostprijs per product	€ 297.75			
Kostendekkenheidspercentage	100.00%			
Nieuwe tarief	€ 297.75			
Oude tarief	€ 258.40			
Totalen				
Afzet p/j	1			
Totaal opbrengsten o.b.v. nieuwe tarief	€ 297.75			
Totaal opbrengsten o.b.v. oude tarief	€ 258.40			
Absoluut verschil in € (< 0 = verlaging, > 0 = verhoging)	€ 39.35			
Relatief Verschil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)	115.23%			
3. Benchmark omliggende gemeenten				
Ommen:	Staphorst:	Zwartwaterland:	Raalte:	Kampen:
€ 329.65	€ 137.55	€ 168.25	€ 206.25	434 / 289.30

In het kader van het profijtbeginsel wordt 100% kostendekkenheid nagestreefd. Dit betekent dat een tarief van € 299.30 doorberekend dient te worden. Vergeleken met Ommen en Kampen is dit een reëel tarief. #35. Derhalve het advies € 297.75 als tarief te hanteren. Dit geeft een opbrengst, op basis van 1 verlening p/j, van € 297.75 en een meeropbrengst t.o.v. oude tarief van € 39.35.

1. Omschrijving van het product/dienst	
3.1.2. Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een melding als bedoeld in artikel 30 van de Drank- en Horecawet	
3.1.4. Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een gewijzigde vergunning op grond van artikel 3 van de Drank- en Horecawet waarbij nieuwe leidinggevendens kunnen worden bijgeschreven	
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid	
Kostendekkendheids criterium	Profijtbeginsel
Per product	
Kostprijs per product	€ 74.44
Kostendekkendheidspercentage	100.00%
Nieuwe tarief	€ 74.44
Oude tarief	€ 68.10
Totalen	
Afzet p/j	3
Totaal opbrengsten o.b.v. nieuwe tarief	€ 223.32
Totaal opbrengsten o.b.v. oude tarief	€ 204.30
Absoluut verschil in € (< 0 = verlaging, > 0 = verhoging)	€ 19.02
Relatief Verschil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)	109.31%
3. Benchmark omliggende gemeenten	
Ommen:	Staphorst: Zwartwaterland: Raalte: Kampen:
€ 130.80	- - € 56.55 € 145.85

In het kader van het profijtbeginsel wordt 100% kostendekkendheid nagestreefd. Dit betekent dat een tarief van € 74.44 doorberekend dient te worden. Dit betekent een stijging van 9.31%. #36. Het advies is derhalve het nieuwe tarief van € 74.44 te hanteren. Dit geeft een opbrengst, op basis van 3 verleningen p/j, van € 223.32 en een meeropbrengst t.o.v. oude tarief van € 19.02.

14.3.2. Hoofdstuk 2 – Evenementen

In dit hoofdstuk wordt de evenementenvergunning verder toegelicht. Als eerste worden de evenementen op zich besproken. Vervolgens wordt de samengestelde evenementenvergunning toegelicht en wat dit voor gevolgen heeft op het tarief.

De aparte evenementenvergunning

In de “verordening op de heffing en de invordering van leges 2012 ” is één tarief opgenomen van € 42.10 voor het aanvragen van een evenementenvergunning. Dit tarief is in 2012 verhoogd, in 2011 was het tarief namelijk € 27.80.

Er heeft een inventarisatie plaats gevonden hoeveel arbeidsuren er gemoeid zijn bij het aanvragen van een evenementenvergunning. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen kleine, middelgrote en grote evenementen. Hieronder is de baten/lasten analyse weergegeven over 2011.

	% Afname	Aanvragen 2011	Tijd per aanvraag in uren	In € uitgedrukt per aanvraag	Tarief	Kostendekkendheid per aanvraag
Klein	20.00%	36	2	€ 119.12	€ 42.10	35.34%
Middelgroot	60.00%	108	5	€ 297.80	€ 42.10	14.14%
Groot	20.00%	36	22	€ 1,310.32	€ 42.10	3.21%

	Totaal aan aanvragen	In € uitgedrukt totaal	Opbrengsten totaal	Totaal aan kosten	€
Klein	36	€ 4,288.32	€ 1,515.60	Totaal aan kosten	€ 83,622.24
Middelgroot	108	€ 32,162.40	€ 4,546.80	Totaal aan opbrengsten	€ 7,578.00
Groot	36	€ 47,171.52	€ 1,515.60	Kostendekkendheid totaal	9.06%

Bron: presentatie proces evenementenvergunning januari 2012 gemeente Dalfsen.

Op basis van 180 evenementenaanvragen per jaar zijn er circa 1400 arbeidsuren gemoeid.⁴³ In geld uitgedrukt komt dit neer op € 83.622,44 aan lasten. Met het huidige tarief liggen de baten op € 7.578,00. Wat resulteert in een kostendekkendheid van slechts 9.06%

Omdat er slechts één tarief is voor het aanvragen van een evenementenvergunning, betaalt bijv. het mega piraten festijn evenveel als een groot buurtfeest. Terwijl het behandelen van een aanvraag voor het mega piraten festijn meer tijd in beslag neemt. Om de kostendekkendheid te verhogen is het noodzaak categorieën onder te brengen in de legesverordening. Het slechts ophogen van het huidige tarief is niet wenselijk. Dit betekent dat kleine niet commerciële evenementen meer moeten betalen, maar een groot evenement alsnog evenveel betaalt als het kleine evenement. Ofwel het uitgangspunt zou moeten zijn dat een groot commercieel evenement ook een grotere bijdrage levert dan een klein niet commercieel evenement.

Om invulling aan dit onderscheid te geven is de Veiligheidsregio IJsselland bezig met het ontwikkelen van een zogenaamde “evenementennota”. Deze handreiking is een regionale uitwerking van de landelijke handreiking (HEV). De handreiking beschrijft het proces met betrekking tot evenementen van

⁴³ Lean Management onderzoek gemeente Dalfsen 2012.

aanvraag tot evaluatie. Tevens is hier een onderverdeling in opgenomen voor evenementen. Deze is opgenomen in de tabel op de volgende bladzijde.

Categorisering evenementen	
Categorie 0 <i>Meldingsplichtig evenement</i>	
<i>Omschrijving</i>	Kleinschalige evenementen zonder noemenswaardig risico en waarbij geen extra capaciteit van de hulpverleningsdiensten is vereist. Deze evenementen zijn veelal niet vergunningsplichtig, maar wel meldingsplichtig.
Categorie A <i>Regulier evenement</i>	
<i>Omschrijving</i>	'Evenement', waarbij niet verwacht wordt dat die gebeurtenis leidt tot risico's voor de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of het milieu. Ook worden geen maatregelen of voorzieningen verwacht van het bevoegd gezag om die dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken
Categorie B <i>Aandachtsevenement</i>	
<i>Omschrijving</i>	'Evenement', waarbij het mogelijk is dat die gebeurtenis leidt tot risico's voor de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of het milieu. Een dergelijk evenement kan maatregelen en voorzieningen vragen van het daartoe bevoegd gezag om die dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolge te beperken
Categorie C <i>Risico evenement</i>	
<i>Omschrijving</i>	'Evenement', waarbij het te verwachten is dat die gebeurtenis leidt tot risico's voor de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of het milieu. Het bevoegd gezag treft maatregelen of voorzieningen om die dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken.

Bron: Handreiking publieksveiligheid bij evenementen veiligheidsregio IJsselland.

Om te bepalen in welke risicoklasse een bepaald evenement hoort dient er een risicoscan te worden uitgevoerd. Dit gaat op basis van punten, per categorie kunnen 0 t/m 5 punten worden gegeven. De tabel die hiervoor wordt gebruikt is opgenomen in bijlage 3. Het uiteindelijk puntenaantal bepaald in welke categorie het evenement behoort. Dit vormt de basis voor de tarifiering.

Uitkomst risicoscan	Classificatie
< 20 punten	Regulier evenement (A)
20 - 30 punten	Aandachts evenement (B)
> 31 - 77 punten	Risico evenement (C)

Bron: Handreiking publieksveiligheid bij evenementen veiligheidsregio IJsselland.

In deze handleiding wordt geen onderscheidt gemaakt tussen commercieel en para/niet-commercieel. Het kostendekkendheid streven bij commerciële aanvragen is 100%. Echter is een kostendekkendheid van 100% bij para/niet-commerciële aanvragen niet het streven. Advies is om wel onderscheid te maken tussen deze twee categorieën. De berekende tarieven zijn opgenomen op de volgende bladzijde.

#37. Advies voor de hoogte van de tarieven:

Commerciële evenementen							
	Kosten per aanvraag	Tarief	Kostendeckendheid % per aanvraag in 2015	Verschil in % t.o.v. huidige tarief	Tarief voorstel 2013	Tarief voorstel 2014	Tarief voorstel 2015
Evenement A.	€ 119.12	€ 119.12	100.00%	282.95%	€ 59.54	€ 84.21	€ 119.10
Evenement B.	€ 297.80	€ 297.80	100.00%	707.36%	€ 80.82	€ 154.52	€ 296.61
Evenement C.	€ 1,310.32	€ 1,310.32	100.00%	3112.40%	€ 273.56	€ 598.69	€ 1,310.24

Para/niet-commerciële evenementen							
	Kosten per aanvraag	Tarief	Kostendeckendheid % per aanvraag in 2015	Verschil in % t.o.v. huidige tarief	Tarief voorstel 2013	Tarief voorstel 2014	Tarief voorstel 2015
Evenement A.	€ 119.12	€ 47.65	40.00%	113.18%	€ 47.65	€ 47.65	€ 47.65
Evenement B.	€ 297.80	€ 119.12	40.00%	282.95%	€ 59.55	€ 84.22	€ 119.12
Evenement C.	€ 1,310.32	€ 393.10	30.00%	933.72%	€ 121.44	€ 218.49	€ 393.09

NB: de begripsbepaling omtrent commercieel en para/niet-commercieel dient beschreven te worden in de legesverordening. Dit is geen onderdeel van dit onderzoek.

Samengestelde vergunningen bij evenementen.

Bij het aanvragen van een evenement zijn vaak meerdere vergunningen nodig dan alleen de evenementenvergunning op zich. Dit zijn aparte vergunningen waaraan een tarief kleeft. Wanneer deze apart, dus los van de evenementenvergunning, worden aangevraagd is het tarief kostendeckend. Echter wanneer deze vergunningen in combinatie met een evenementenvergunning worden aangevraagd, is het tarief over kostendeckend. De arbeidstijd die gemoeid is bij een samengestelde vergunning ligt veel lager, dit komt doordat de situatie al bekend is. Het advies is daarom een gereduceerd tarief te hanteren voor deze vergunningen indien dit als meertarief wordt gerekend bij een evenementvergunning.

De tijd die bij deze vergunningen gemoeid is, mits samengestelde vergunning, bedraagt ongeveer 15minuten bij een herhalende aanvraag en 30minuten bij een nieuwe aanvraag. De meeste aanvragen komen jaarlijks terug, derhalve is de arbeidstijd die erbij gemoeid is op 20minuten gesteld. [#38.](#) Advies is een meertarief per vergunning van € 19.85 in rekening te brengen.

De vergunningen die hiervoor in aanmerkingen komen zijn de volgende:

1. Sluitingsuur (23 ontheffingen p/j incl. aparte ontheffing) : € 19.85
2. Geluidshinder(61 ontheffingen p/j incl. aparte ontheffing): € 19.85
3. Zondagswet(13 ontheffingen p/j incl. aparte ontheffing): € 19.85

14.3.3. Hoofdstuk 4 – Brandbeveiligingsverordening

1. Omschrijving van het product/dienst	
3.4. Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning met betrekking tot het brandveilig gebruik van een inrichting, als bedoeld in artikel 2, eerste lid, van de Brandbeveiligingsverorde	
75 t/m 1000 personen	
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid	
Kostendekkendheids criterium	Profijtbeginsel
Per product	
Kostprijs per product	€ 59.55
Kostendekkendheidspercentage	100.00%
Nieuwe tarief	€ 59.55
Oude tarief	€ 47.45
Totalen	
Afzet p/j	23
Totaal opbrengsten o.b.v. nieuwe tarief	€ 1,369.65
Totaal opbrengsten o.b.v. oude tarief	€ 1,091.35
Absoluut verschil in € (< 0 = verlaging, > 0 = verhoging)	€ 278.30
Relatief Verschil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)	125.50%
3. Benchmark omliggende gemeenten	
Ommen:	Staphorst:
Zwartwaterland:	Raalte:
Kampen:	
verschillende mate van criteria gebruikt voor overzicht zie beginblad.xls - benchmark	

#39. Advies is het nieuwe tarief van € 59.55 te hanteren, het oude tarief bedroeg € 47.45. Dit betekent een stijging van 25.50%, een tarief van € 59.55 ligt beneden de tarieven van de omliggende gemeenten. Dit geeft een opbrengst, op basis van 23 verleningen p/j, van € 1369,55 en een meeropbrengst t.o.v. oude tarief van € 278,30.

1. Omschrijving van het product/dienst	
3.4. Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning met betrekking tot het brandveilig gebruik van een inrichting, als bedoeld in artikel 2, eerste lid, van de Brandbeveiligingsverorde meer dan 1000 personen	
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid	
Kostendekkendheids criterium	Profijtbeginsel
Per product	
Kostprijs per product	€ 133.99
Kostendekkendheidspercentage	100.00%
Nieuwe tarief	€ 133.99
Oude tarief	€ 95.05
Totalen	
Afzet p/j	4
Totaal opbrengsten o.b.v. nieuwe tarief	€ 535.96
Totaal opbrengsten o.b.v. oude tarief	€ 380.20
Absoluut verschil in € (< 0 = verlaging, > 0 = verhoging)	€ 155.76
Relatief Verschil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)	140.97%
3. Benchmark omliggende gemeenten	
Ommen: Staphorst: Zwartwaterland: Raalte: Kampen: verschillende mate van criteria gebruikt voor overzicht zie beginblad.xls - benchmark	

#40. Advies is het nieuwe tarief van € 133.99 te hanteren, het oude tarief bedroeg € 95.05. Dit betekent een stijging van 40.97%. Het tarief van omliggende gemeenten ligt doorgaans veel hoger. Dit geeft een opbrengst, op basis van 4 verleningen p/j, van € 535,96 en een meeropbrengst t.o.v. oude tarief van € 155,76.

15 Bijlagen

15.1. Kostenverantwoording model

<i>Kostenverantwoording</i>			
	Afdeling		
	Titel		
	Hoofdstuk		
	Naam product		
1. Inventarisatie van activiteiten			
<i>Welke activiteiten worden uitgevoerd?</i>			
	<i>Tijd (min)</i>	<i>Schaal</i>	<i>Kosten tot.</i>
<i>Totale kosten van de activiteiten</i>		0	- €
<i>Overige kosten (doorbelastingen door kostenverdeelstaat)</i>			
	<i>Tijd (min)</i>	<i>Tarief</i>	<i>Kosten totaal</i>
<i>Totale overige kosten (doorbelastingen door kostenverdeelstaat)</i>			0
<i>BTW compensatiefonds</i>			
Totale kosten per product			- €
2. Vast te stellen prijs en percentage kostendeckendheid			
Kostprijs per product		€	-
Kostendeckendheidpercentage			
Werkelijke te hanteren prijs (inclusief afronding)		€	-
Huidig tarief			
Vershil in % (< 100% = verlaging, > 100% = verhoging)			#DEEL/0!
3. Overzicht van aannames en toelichting op de ingevoerde gegevens			

15.2. Bezoldiging per jaar / per uur.

Schaal	Dalfsen bezoldiging	VNG bezoldiging	Vershil totaal	Per uur Dalfsen	Per uur OT 2012	Vershil p/u
4	€ 38,488.12	€ 36,916.00	€ 1,572.12	€ 28.012	€ 26.87	€ 1.14
5	€ 42,465.02	€ 39,807.00	€ 2,658.02	€ 30.906	€ 28.97	€ 1.93
6	€ 43,326.94	€ 42,770.00	€ 556.94	€ 31.533	€ 31.13	€ 0.41
7	€ 47,005.96	€ 46,776.00	€ 229.96	€ 34.211	€ 34.04	€ 0.17
8	€ 53,502.44	€ 52,055.00	€ 1,447.44	€ 38.939	€ 37.89	€ 1.05
9	€ 60,268.26	€ 57,532.00	€ 2,736.26	€ 43.863	€ 41.87	€ 1.99
10	€ 66,769.08	€ 63,547.00	€ 3,222.08	€ 48.595	€ 46.25	€ 2.35
10A	€ 74,003.64	€ 63,547.00	€ 10,456.64	€ 53.860	€ 46.25	€ 7.61
11	€ 78,369.96	€ 72,288.00	€ 6,081.96	€ 57.038	€ 52.61	€ 4.43
12	€ 88,617.94	€ 82,825.00	€ 5,792.94	€ 64.496	€ 60.28	€ 4.22
14	€ 106,799.96	€ 103,719.00	€ 3,080.96	€ 77.729	€ 75.49	€ 2.24

De kleur rood betekent dat Dalfsen meer betaalt dan gemiddeld bij Overheidstarieven 2012

15.3. Risicoklasse format evenementen.

Publieksprofiel		Punten
Leeftijd	0-10 jaar	0
Gebruik van alcohol/drugs	Geen	0
Aanwezigheid publiek	Als deelnemer	2
Aantal bezoekers/deelnemers	<500	1
Aanwezigheid van specifieke groep	Geen	0
Ervaringen m.b.t. publieksprofiel	Positief	-2
Subtotaal		1
Ruimtelijk profiel		Punten
Publiekstream tussen evenementlocaties	1 locatie	1
Locatie evenement	Binnen locatie	2
Toegankelijkheid aan- en afvoerwegen	Goed	0
Gevoeligheid weersomstandigheden	Geen	0
Type ondergrond	Harde ondergrond: Steen, asfalt ed.	1
Locatie toegesneden op evenement	Goed	0
Ervaringen m.b.t. ruimtelijk profiel	Positief	-2
Subtotaal		2
Activiteitenprofiel		Punten
Duur evenement	< 5 uur overdag	2
Meerdere (risico) dagen	Nee	0
Soort activiteit	Muziek evenement	3
Is er verhoogde kans op besmetting	Nee	0
Gebruik vuurwerk	Nee	0
Ervaringen m.b.t. activiteiten profiel	Positief	-2
Ervaringen met het totale evenement	Positief	-2
Subtotaal		1
Totaal		4

15.4. Uitwerking interview Mary Volkers (afdelingshoofd Milieu en Bouwen)

Bij dit interview zijn de volgende leges besproken:

Bouwvergunning	Titel 2 hoofdstuk 3 legesverordening	Mary Volkers M&B
Planologische strijdigheid	Titel 2 hoofdstuk 3 legesverordening	Mary Volkers M&B en Bert Spies O&G
Brandveiligheid	Titel 2 hoofdstuk 3 legesverordening	Mary Volkers M&B en Henry van der Woude B&C
Sloopvergunning	Titel 2 hoofdstuk 3 legesverordening	Mary Volkers M&B
Flora en Faunawet	Titel 2 hoofdstuk 3 legesverordening	Mary Volkers M&B
Sloopmelding	Titel 2 hoofdstuk 9 legesverordening	Mary Volkers M&B

Voor de sloopvergunning en sloopmelding mag de gemeente vanaf 01-04 geen tarief meer in rekening brengen.

1: Welke activiteiten worden uitgevoerd ten aanzien van de processen?

Momenteel zijn er verschillende verdeelsleutels gegeven in het programma Timetell waarop de medewerkers hun uren verdelen. Deze worden geboekt onder de noemer bouwvergunningen (4822030). De nieuwe wet, WABO (wet algemene bepaling omgevingsrecht⁴⁴), worden verschillende vergunningen samengevoegd die o.a. betrekking hebben op bouwen, genoemd omgevingsvergunning. Onder de omgevingsvergunning hoort in feite een groot deel van titel 2 – hoofdstuk 3, bij dit onderzoek zijn de volgende processen van toepassing; bouwactiviteiten, planologische strijdigheid (bestemmingsplan) , brandveiligheid, flora en faunawet (beschermde planten en dieren) sloopactiviteiten/meldingen. Per 1 april 2012 mag de sloopvergunning en sloopmelding niet meer in rekening worden gebracht bij de burger. De activiteiten die worden uitgevoerd ter voltooiing van het proces omgevingsvergunning zijn in grote lijnen in figuur XX weergegeven.

2: Door wie worden deze activiteiten uitgevoerd?

De vijf bovenstaande leges die besproken zijn horen in feite tot één proces, namelijk de aanvraag van een bouwvergunning. Hieronder wordt beschreven welk personeel bij dit proces is betrokken:

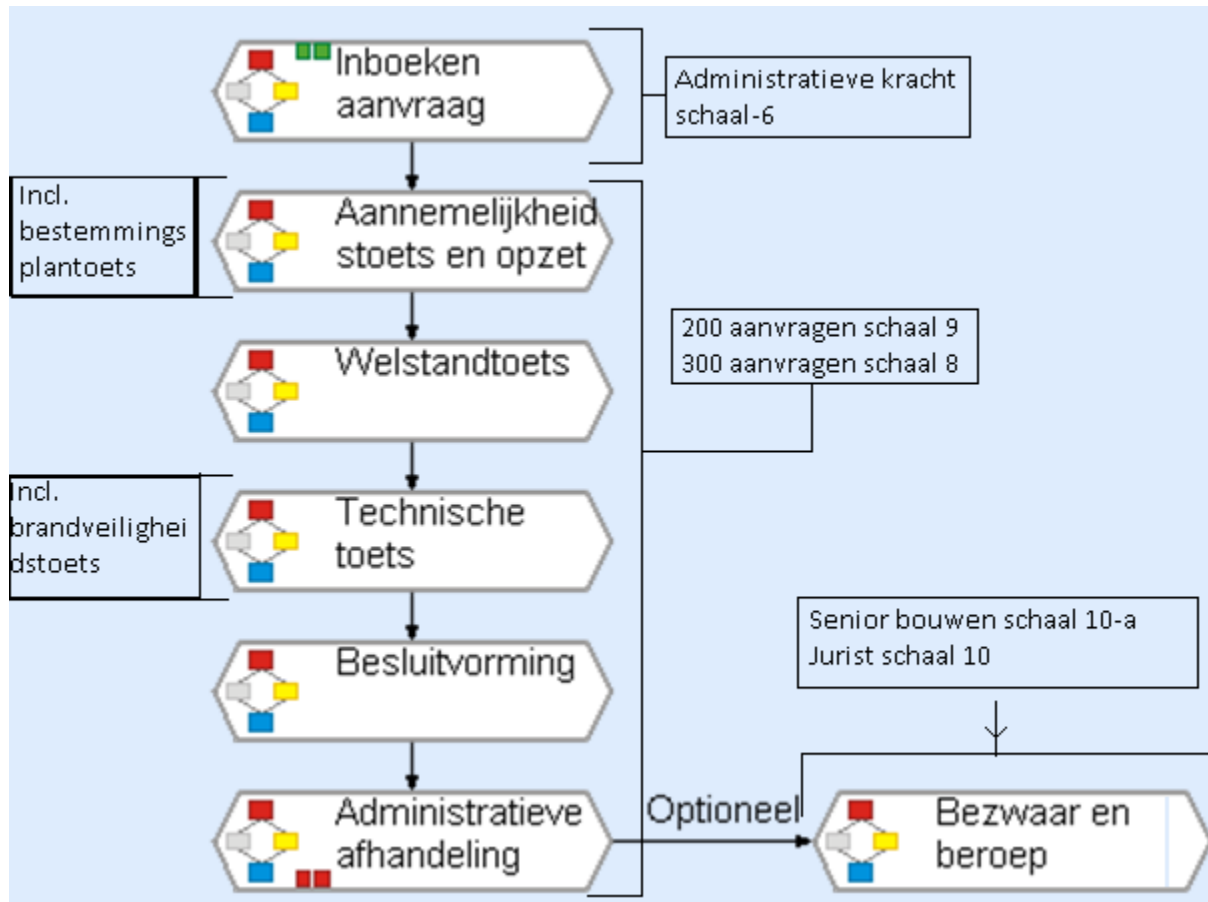
- De vergunningen worden behandeld door vier vaste personeelsleden (FTE) , waarvan er twee in salarisschaal 8 zitten en twee in salarisschaal 9. Van de 500 aanvragen worden er gemiddeld 300 uitgevoerd door salarisschaal 8, dit zijn in het algemeen de wat minder complexere aanvragen. De overige 200 worden uitgevoerd door salarisschaal 9.
- Daarnaast is er een administratieve kracht die de aanvragen inboekt (parttime 24uur) , deze ontvangt salaris op basis van salarisschaal 6. Gemiddeld is deze één dag per week (8 uur) bezig met het inboeken van deze aanvragen.
- Het is mogelijk dat de aanvraag strijdig is met het bestemmingsplan, de zogenaamde planologische strijdigheid. Hiervan wordt een deel behandeld door de afdeling Milieu & Bouwen en een deel door Ontwikkeling & Grondzaken. Het deel dat door M&B wordt behandeld zijn de zogenaamde binnenplantse ontheffingen, dit zijn de minder complexe aanpassingen excl.

⁴⁴ <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/omgevingsvergunning>

bestemmingsdoeleinden zoals een pand met een woonbestemming om te zetten in een pand met winkelbestemming. Ontheffingen die complexer zijn worden behandeld door O&G. Per jaar zijn er ongeveer 125 binnenplantse ontheffingen. Bij de behandeling van deze ontheffingen is een senior bouwen betrokken, schaal 10-a, en een jurist, schaal 10. Gemiddeld zijn er per jaar 25 complexere ontheffingen.

- Bij grotere projecten wordt de brandweer ingeschakeld, deze gaat kijken in hoeverre het plan brandveilig is. Per jaar geldt dit voor gemiddeld 50 aanvragen, de brandweer belast deze uren door.
- Voor sommige vergunningen is een constructierapport nodig, hiervoor wordt een extern constructie bureau ingehuurd, dit geldt voor ongeveer 100 tot 150 vergunningen per jaar. Jaarlijks is hiervoor een budget vastgesteld.

Het proces schematisch weergegeven:

3: Wat is de gemiddelde bewerkingstijd van deze processen?

Nader in te vullen.

4: Wordt er speciale/specifieke software gebruikt ten einde het proces?

Voor het verlenen van bouwvergunningen wordt het programma SQIT gebruikt. De kosten voor deze software is aanzienlijk (+- €40.000.- aanschaf- en + €20.000.- implementatiekosten)

5: Werken jullie met flexibel inzetbaar of voornamelijk met vast personeel i.h.k.v. bezettingsgraad? Zo niet is dit een wens of noodzaak?

Bij Milieu en Bouwen is sprake van vast personeel en dit is een noodzaak. Deze vaste medewerkers zijn lokaal "bekend". Bij een bouwaanvraag kan hij/zij zich een beeld vormen over de locatie en situatie en hier zodanig op acteren. Een extern persoon heeft dit logischerwijs niet en zou zich dus meer moeten verdiepen in de aanvraag. Bouwaanvragen zijn daarentegen wel erg conjunctuur gevoelig, hierdoor kan er snel sprake zijn van onder- of overbezetting. Daarom is er een project in het leven geroepen genaamd RUD (regionale uitvoeringsdienst Overijssel⁴⁵). Dit is een samenwerkingsverband met verschillende gemeenten in Overijssel toegespitst op de kernelementen van de wet WABO. Het is hierdoor mogelijk in gevallen van onder- of overbezetting of wanneer er te weinig expertise binnen de gemeente is, een medewerker in te schakelen van een andere gemeente. Deze zijn dus in feite flexibel inzetbaar en de tarieven liggen lager dan die van een externe partij (adviesbureau, uitzendbureau etc.)

6: In welke mate vindt u dat de kosten doorbelast mogen worden in het tarief?

De kosten dienen zoveel mogelijk worden doorbelast aan de burger, het streven is 100% kostendekkendheid. De gemeente verleent in feite een dienst aan de burger, een bedrijf zou het gehele bedrag + winstmarge rekenen, waarom een gemeente dan niet (excl. winstmarge)

7: Ziet u duidelijke inefficiënties binnen de processen in het kader van LEAN?

Ja, sommige processen kunnen worden ingekort en slimmer worden georganiseerd. Milieu en Bouwen was de eerste afdeling die bij het LEAN werken proces is betrokken. Hieruit zijn enkele verspillingen in het proces boven tafel gekomen. In het afdelingsplan zijn enkele doelen gesteld wat betreft deze inefficiënties.

8: Heeft u verder nog opmerkingen en/of advies aangaande de tarieven en leges?

De huidige leges zijn dit jaar verhoogd en dat is een goede zaak. De afgelopen jaren waren de tarieven te laag vastgesteld, hierdoor lag het kostendekkendheidspercentage te laag. Verder geen bijzonderheden aangaande de tarieven en leges.

Bijlage 1.

⁴⁵ <http://rudoverijssel.nl/>

15.5. Uitwerking interview Hans van Schepen (afdelingshoofd publieke zaken)

Bij dit interview zijn de volgende leges besproken:

Burgerlijke stand	Titel 1 hoofdstuk 1 legesverordening	Hans van Scheepen PuZa
Kapvergunning	Titel 2 hoofdstuk 3 legesverordening	Hans van Scheepen PuZa

Burgelijke stand (in dit onderzoek alleen huwelijksvoltrekkingen)

1: Welke activiteiten worden uitgevoerd ten aanzien van de processen?

2: Door wie worden deze activiteiten uitgevoerd?

3: Wat is de gemiddelde bewerkingstijd van deze processen?

Activiteit	Tijd	Schaal	Kosten totaal
1. Ondertrouw (alleen woonachtigen gemeente Dalfsen)			
Gemiddeld 75 onderhuwelijken per jaar	45min	8 €	55.50
2. Plannen huwelijken, stukken klaarmaken (gemiddeld 150 p/j)	60min	8 €	74.00
Buitengewoon trouwambtenaar contact, voorgesprek, speech op maat en sluiten van het huwelijk	Uitbesteed tarief:	€	100.00
Trouwboekje + materiaal	15min	8 €	23.60
Aparte locatie (niet gemeentehuis Dalfsen of Nieuwleusen			Meerprijzen
3. Locatie aanwijzen en regelen	60 min	8 €	74.00
Huize den Berg		€	573.85
Hofje van Buisman		€	404.05
Nader te bepalen locatie		€	74.00
Meertarief zaterdag		€	225.00

De bedragen voor een andere locatie zijn vastgesteld op een vast tarief. Bij Huize den Berg en Hofje van Buisman worden deze bedragen standaard in rekening gebracht bij de gemeente. Wanneer iemand wil trouwen op een locatie, anders dan de vastgestelde, regelt de gemeente Dalfsen deze locatie, dit neemt +- 60minuten per huwelijk in beslag (a € 74.- schaal 8). Overige kosten, zoals eten en drinken etc. worden direct in rekening gebracht bij de aanvrager.

De gemiddelde bewerkingstijd die hierboven is gegeven is een schatting van H. van Scheepen. In Timetell worden de uren wat betreft huwelijken niet apart geregistreerd, maar geboekt onder de noemer burgerlijke stand. Bij de burgerlijke stand horen tal van zaken zoals paspoorten, rijbewijzen etc. Het is dus niet mogelijk een uren aantal te geven die precies overeenkomt met de daadwerkelijke uren.

4: Wordt er speciale/specifieke software gebruikt ten einde het proces?

Er wordt geen specifieke software gebruikt, de standaard database wordt gehanteerd maar deze wordt gemeentebreed gebruikt.

5: Werken jullie met flexibele inzetbaar of voornamelijk met vast personeel i.h.k.v. bezettingsgraad? Zo niet is dit een wens of noodzaak?

Er wordt gewerkt met vast personeel, de medewerker die zaken regelt aangaande de huwelijken heeft nog veel andere taken.

6: In welke mate vindt u dat de kosten doorbelast mogen worden in het tarief?

Momenteel worden de overheadkosten niet doorberekend in het tarief. Het gemeentehuis in Dalfts en heeft een speciale ruimte voor huwelijken. Daarnaast is er ook een servicepunt in Nieuwleusen, waar de huwelijkszaal belangrijk is. Deze kosten worden niet meegenomen in het tarief, als dit wel gebeurd wordt het tarief onaanvaardbaar hoog. Ongeveer 50% van de huwelijken in de gemeente Dalfts en komen van mensen van buiten de gemeente. Wanneer het tarief dusdanig wordt verhoogd is de kans groot dat deze mensen niet meer komen. Wat betreft de kosten van de gemaakte uren is het tarief wel kostendekkend.

7: Ziet u duidelijke inefficiënties binnen de processen in het kader van LEAN?

Nee, het proces is efficiënt, mede doordat het daadwerkelijk voltrekken van het huwelijk door externe personen wordt gedaan. Deze doen dit uit "vrijwilligheid" en vinden het leuk, goedkoper dan dit kan het niet.

Kapvergunning (interview met Hans van Scheepen en Dea v/d Hulst)

1: Welke activiteiten worden uitgevoerd ten aanzien van de processen?

2: Door wie worden deze activiteiten uitgevoerd?

3: Wat is de gemiddelde bewerkingstijd van deze processen?

Titel 2 Hoofdstuk 3 : Kapvergunning		
Welke activiteiten worden uitgevoerd?	Tijd (min)	Schaal
1. Registreren aanvraag in programma SQUIT	10	8
2. Toetsen op volledigheid	10	8
3. Publiceren aanvraag	10	8
4. Beoordeling door wijkbeheerder (buitendienst)	120	8
5. Verlenen	45	8
6. Publiceren vergunning	10	8
Totale kosten van de activiteiten	205	

De binnendienst toetst of het een monumentale boom is die überhaupt niet gekapt mag worden (Schaal 8) . De buitendienst (de wijkuitvoerder schaal 8) gaat ter plekke kijken bij de boom. Tevens wil hij antwoord krijgen op de vraag; waarom de boom weg moet. De overige handelingen worden verricht door een medewerker van Publiekszaken (schaal 8). De administratieve afhandeling wordt gedaan door een medewerker van Financien en Belastingen (schaal 8)

4: Wordt er speciale/specifieke software gebruikt ten einde het proces?

Nee

5: Werken jullie met flexibel inzetbaar of voornamelijk met vast personeel i.h.k.v. bezettingsgraad? Zo niet is dit een wens of noodzaak?

Er wordt gewerkt met vast personeel, de medewerker die de zaken regelt aangaande de kapvergunningen heeft nog andere taken. De medewerker bij Publiekszaken besteedt ongeveer 180 uur per jaar aan de kapvergunningen en er worden er gemiddeld 80 aangevraagd.

6: In welke mate vindt u dat de kosten doorbelast mogen worden in het tarief?

Bij de kapvergunningen is er een laag maatschappelijk plafond. Gezien het feit dat het kostendekkendheidspercentage slechts op +-25% ligt is het streven naar 100% niet realistisch. Indien het tarief wel wordt verhoogt komt de reguleringsfunctie, wat betreft de bomen, van de gemeente in gevaar. Burgers kunnen beslissen om geen vergunning aan te vragen maar de boom toch te kappen met het risico op een boete.

7: Ziet u duidelijke inefficiënties binnen de processen in het kader van LEAN?

Nee, het proces wat betreft kapvergunningen is een redelijk standaard stramien. Doorgaans kan de efficiency verbeterd worden in processen door bijvoorbeeld bepaalde activiteiten uit te besteden. Bij het proces kapvergunningen is hier geen sprake.

8: Heeft u verder nog opmerkingen en/of advies aangaande de tarieven en leges? :

Nee.

15.6. Uitwerking interview Henry van der Woude (afdelingshoofd bestuurszaken en communicatie)

Bij dit interview zijn de volgende leges besproken:

Winkeltijdenwet	Titel 1 hoofdstuk 11 legesverordening	Henry van der Woude B&C
Kansspelen	Titel 1 hoofdstuk 12 legesverordening	Henry van der Woude B&C
Sluitingsuur	Titel 1 hoofdstuk 15 legesverordening	Henry van der Woude B&C
Brandveiligheid	Titel 2 hoofdstuk 3 legesverordening	Mary Volkers M&B en Henry van der Woude B&C
Horeca	Titel m3 hoofdstuk 1 legesverordening	Henry van der Woude B&C
Evenementen of markten	Titel 3 hoofdstuk 2 legesverordening	Henry van der Woude B&C
Brandbeveiligingsverordening	Titel 3 hoofdstuk 4 legesverordening	Henry van der Woude B&C
Visakten	Henry van der Woude B&C	
Jachtrechten	Henry van der Woude B&C	

1: Welke activiteiten worden uitgevoerd ten aanzien van de processen?

2: Door wie worden deze activiteiten uitgevoerd?

3: Wat is de gemiddelde bewerkingstijd van deze processen?

Titel 1 hoofdstuk 11: Winkeltijdenwet (minder <5 p/j)			
Activiteit (aanpassen openingstijden)	Tijd	Schaal	Kosten totaal
1. Aanvraag komt binnen	10 min	8	
2. Ontvankelijkheidstoets uitvoeren	10min	8	
3. Brief naar middenstandsvereniging (ter goedkeuring)	10min	8	
4. Beslissing (overleg)	15 min	8	
5. Middenstand + aanvrager informeren over beslissing (brief)	30min	8	
Totaal	75 min		
Overige kosten			Kosten
Papier, envelop en portokosten		€	4.00
Totaal aan directe kosten			

Titel 1 Hoofdstuk 12: Kansspelen			
Activiteit (bingo, loterij)	Tijd	Schaal	Kosten totaal
1. Aanvraag komt binnen	10min	8	
2. Beoordelen aanvraag	30min	8	
3. Vergunning verstrekken	15min	8	
Totaal	55min		
Overige kosten			Kosten
Papier, envelop en portokosten		€	2.00
Totaal aan directe kosten			

Titel 1 Hoofdstuk 15: Sluitingsuur (1x per jaar)			
Activiteit (aanpassen sluitingsuur)	Tijd	Schaal	Kosten totaal
1. Aanvraag komt binnen	10min	8	
2. Beoordelen aanvraag (soms contactmoment)	25min	8	
3. Publicatie in kernpunten (2weken ter inzage)	15min	8	
4. Beslissen, eventuele bezwaren in acht nemen	25min	8	
Totaal	75min		
Overige kosten			Kosten
Papier, envelop en portokosten		€	2.00
Totaal aan directe kosten			

Titel 3 Hoofdstuk 1: Horeca			
Activiteit (vergunning)	Tijd	Schaal	Kosten totaal
1. Aanvraag komt binnen	10min	8	
2. Ontvankelijkheidstoets (diploma's, RO bestemmingsplan)	100min	8	
3. Vooroverleg met aanvrager	45min	8	
4. Tussen gesprek met aanvrager	45min	8	
5. Laatste gesprek aanvrager	40min	8	
6. Ontwerp aan betrokkenen en in kernpunten	30min	8	
7. Vergunning verlenen	30min	8	
Totaal	300min		
Overige kosten			Kosten
Papier, envelop en portokosten		€	2.50
Totaal aan directe kosten			

Titel 3 Hoofdstuk 1: Horeca			
Activiteit (wijziging + ontheffing)	Tijd	Schaal	Kosten totaal
1. Aanvraag komt binnen	10min	8	
2. Toets op diploma en antecedenten onderzoek	45min	8	
3. Verlenen toestemming	20min	8	
Overige kosten		75	Kosten
Papier, envelop en portokosten			€ 2.00
Totaal aan directe kosten			

Titel 2 hoofdstuk 3 brandveiligheid handelt over nieuw te bouwen objecten. Hiervan wordt de brandveiligheid getoetst en een tarief in rekening gebracht op basis van het aantal te verblijven personen. Henry gaf aan dat dit echt maatwerk is, met de ene aanvraag is men een paar uur bezig en met de ander 20 uur, qua gemiddeld aantal uren valt er dus constructief vrij weinig over te zeggen.

Daarnaast is de evenementenvergunning besproken, momenteel wordt er 1 vast tarief in rekening gebracht. Dit komt er op neer dat het MPF (mega piratenfestijn) met 5000 bezoekers evenveel betaalt als een familiefeestje met 80 personen.

Om hier onderscheid in te maken is de veiligheidsregio IJsselland bezig met een categorisering. Hierin zijn de categorieën A, B en C opgenomen. Het zou het handigst zijn wanneer deze categorisering gelijk wordt toegepast.

Daarnaast moet er rekening gehouden worden met samengestelde tarieven. Het is namelijk onredelijk dat voor bijv. sluitingsuur het volle tarief wordt betaald in z'n samengestelde vergunning. Deze vergunning kan namelijk ook apart aangevraagd worden, dan is de tijd die eraan wordt besteed langer. Het tarief is dan ook gebaseerd op een aparte aanvraag.

4: Wordt er speciale/specifieke software gebruikt ten einde het proces?

Nee, alleen Microsoft Office wordt gebruikt.

5:Werken jullie met flexibel inzetbaar of voornamelijk met vast personeel i.h.k.v. bezettingsgraad? Zo niet is dit een wens of noodzaak?

De processen die hierboven zijn beschreven worden door 3 vaste personeelsleden uitgevoerd die betaald krijgen volgens schaal 8.

6: In welke mate vindt u dat de kosten doorbelast mogen worden in het tarief?

7: Ziet u duidelijke inefficiënties binnen de processen in het kader van LEAN?

Wat betreft evenementen is er een LEAN-traject geweest, dit proces is sterk verbeterd. De andere processen zijn redelijk standaard, zodoende is daar weinig efficiency voordeel te behalen.

8:Heeft u verder nog opmerkingen en/of advies aangaande de tarieven en leges?

Onderzoeken of het mogelijk is de evenementen op te splitsen aangezien nu voor elk evenement hetzelfde tarief wordt gerekend, zoals hierboven is beschreven. Op de andere processen valt weinig winst te behalen, deze komen minder vaak voor en zijn in omvang kleiner.

15.7. Uitwerking interview Bert Spies en Joke Klink (afdelingshoofd Ontwikkeling en Grondzaken & beleidsondersteuner medewerker ruimte ordening)

Bij dit interview zijn de volgende leges besproken:

Bestemmingswijzigingen	Titel 2 hoofdstuk 8 legesverordening	Bert Spies O&G
Planologische strijdigheid	Titel 2 hoofdstuk 3 legesverordening	Mary Volkers M&B en Bert Spies O&G
Verhuur evenemententerrein	Bert Spies O&G	

1: Welke activiteiten worden uitgevoerd ten aanzien van de processen?

2: Door wie worden deze activiteiten uitgevoerd?

3: Wat is de gemiddelde bewerkingstijd van deze processen?

Zijn aangeleverd in een Excel bestand.

4: Wordt er speciale/specifieke software gebruikt ten einde het proces?

Het nieuw geïntroduceerde programma planmonitor wordt gebruikt bij de bestemmingswijzigingen. De opstart kosten van deze software bedraagt € 8000.-. De jaarlijkse kosten zijn geraamd op € 2600.-, waarin de leaseprijs, updates en onderhoudskosten zijn inbegrepen.

5:Werken jullie met flexibel inzetbaar of voornamelijk met vast personeel i.h.k.v. bezettingsgraad? Zo niet is dit een wens of noodzaak?

Er wordt gewerkt met vast personeel. Bij sommige bestemmingswijzigingen is een expert op het gebied van stedenbouwkunde nodig, deze wordt extern ingehuurd. Deze wordt betaald uit het "potje vervanging bij ziekte" ten laste van de grondexploitatie. Bij het aannemen van nieuw personeel wordt er zoveel mogelijk gestuurd op flexibel multi-inzetbaar personeel.

6: In welke mate vindt u dat de kosten doorbelast mogen worden in het tarief?

Wat betreft de kostendekkendheid dient het tarief zoveel mogelijk kostendekkend te zijn. Niet elke aanvraag neemt hetzelfde aantal uren in beslag, derhalve wordt er gerekend met gemiddelden. Het kan dus voorkomen dat in principe de ene aanvrager teveel betaald en de ander te weinig.

7: Ziet u duidelijke inefficiënties binnen de processen in het kader van LEAN?

De afdeling O&G is druk bezig met het LEAN maken van processen. Er is bewezen dat er LEANER gewerkt kan worden en dus efficiënter. Wat betreft de processen bij R.O. (ruimtelijke ordening) is dit minder van toepassing. Dit komt door de legio wet en regelgeving die bij ieder proces doorlopen dient te worden. Ieder jaar worden er twee tot drie processen doorlopen in het kader van LEAN, de vraag rijst of dit niet te weinig is. Momenteel worden de procesbeschrijvingen in Protos zelden geraadpleegd. Dit

heeft als gevolg dat iedere medewerker haar/zijn eigen manier van werken heeft ontwikkeld, er wordt niet volgens het standaard stramien gewerkt. Dit komt de efficiency vaak niet ten goede.

8:Heeft u verder nog opmerkingen en/of advies aangaande de tarieven en leges?

Nee, een algemene tip wat betreft de afstudeerperiode is dat het verkrijgen van een goed beeld van de organisatie helpt bij het schrijven van de opdracht. Tevens is het verstandig veel dossiers door te nemen, omdat er in het algemeen bij de gemeente al veel geschreven is over bepaalde onderwerpen.

15.8. Uitwerking interview Wilco Guldemond (afdelingshoofd Facilitaire Zaken)

Bij dit interview is het volgende privaatrechterlijke tarief besproken:

Havengelden	Wilco Guldemond FZ	Havengelden
-------------	--------------------	-------------

1: Welke activiteiten worden uitgevoerd ten aanzien van de processen?

2: Door wie worden deze activiteiten uitgevoerd?

3: Wat is de gemiddelde bewerkingstijd van deze processen?

De gemiddelde bewerkingstijd van de activiteiten is niet gegeven. Deze worden niet apart geregistreerd en het is zeer lastig deze te schatten. Wel bestaat er een apart productblad betreffende de havengelden waarin de totale baten en lasten worden vermeld. Op basis hiervan wordt de kostendekkendheid bepaald.

Privaatrechterlijk: Havengelden
1. Het innen van havengelden (Wezo-medewerker)
2. Schoonmaken sanitair gebouw/haven (Wezo-medewerker)
3. Onderhoud van de gebouwen
4. Overige personele kosten (administratie seizoensplekken etc.)
5. Energie, water, verzekering en afschrijvingskosten

De WEZO is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Dalfsen, Hattem, Raalte, Zwartewaterland en Zwolle. De WEZO helpt mensen aan het werk in een lagere sociale positie of mensen met een beperking. Zij krijgen aangepast- en begeleid werk aangeboden. De gemeente Dalfsen krijgt hiervoor subsidie, deze subsidie wordt volledig gestort aan de WEZO. Vervolgens kan men medewerkers inhuren tegen een bepaald tarief (lager dan marktconform). Dalfsen heeft deze medewerkers in dienst voor o.a. het onderhouden van de haven en het innen van de havengelden.

De blauwe bogen brug in Dalfsen wordt bediend door Wezo-medewerkers. Het bedienen van de brug is niet alleen ten dienste van de boten die in de haven liggen. Het is logisch dat ook voor passerende boten de brug omhoog moet worden gehaald. Er is daarom voor gekozen de bediening van de brug als aparte activiteit te zien en is zodoende niet opgenomen in het schema hierboven.

4: Wordt er speciale/specifieke software gebruikt ten einde het proces?

Neen.

5:Werken jullie met flexibel inzetbaar of voornamelijk met vast personeel i.h.k.v. bezettingsgraad? Zo niet is dit een wens of noodzaak?

Er wordt gewerkt met WEZO-medewerkers, daarnaast voert de buitendienst enkele werkzaamheden m.b.t. onderhoud uit op de Haven.

6: In welke mate vindt u dat de kosten doorbelast mogen worden in het tarief?

De gemiddelde tarieven aangaande havengelden zijn bij de meeste bootliefhebbers wel ongeveer bekend. Momenteel ligt de kostendekkendheid erg laag , +- € 4700.- baten tegen +- € 17600.- lasten. Echter het streven naar volledige kostendekkendheid is absoluut niet realistisch. Indien de tarieven dusdanig hoger liggen dan bij de omliggende gemeenten is de kans groot dat passanten niet meer aanleggen in Daltsen. Ook is de kans op afname van de seizoensabbonnementen hoog. Bij het bepalen van de tarieven is het benchmark onderzoek bij de omliggende gemeente dus grotendeels bepalend.

7: Ziet u duidelijke inefficiënties binnen de processen in het kader van LEAN?

Nee.

8:Heeft u verder nog opmerkingen en/of advies aangaande de tarieven en leges?

Nee.

15.9. Uitwerking interview Henk Nijkamp (afdelingshoofd onderhoud en beheer)

Bij dit interview zijn de volgende leges besproken:

Telecommunicatie	Titel 1 hoofdstuk 13 legesverordening	Henk Nijkamp O&B
Verkeer en vervoer	Titel 1 hoofdstuk 14 legesverordening	Henk Nijkamp O&B
Uitweg / inrit	Titel 2 hoofdstuk 3 legesverordening	Henk Nijkamp O&B

1: Welke activiteiten worden uitgevoerd ten aanzien van de processen?

2: Door wie worden deze activiteiten uitgevoerd?

3: Wat is de gemiddelde bewerkingstijd van deze processen?

Titel 1 Hoofdstuk 13: Telecommunicatie		
Welke activiteiten worden uitgevoerd?	Tijd (min)	Schaal
1. Aanvraag uit postbak bij wijkuitvoerder onderbrengen naar locatie, natrekken en beoordelen of de kabel over gemeentelijke eigendommen loopt.	20	8
2. Locatiebezoek en controleren en of aangeven dat tracé toegankelijk	45	8
3. Aanpassen tekening	15	8
4. Verzamelen data	10	8
5. Opstellen verordening en verzorgen verzending	30	7
<i>Totale kosten van de activiteiten</i>	120	
<i>Eventueel meertarief voor 13.1.3. overleg tussen gemeente, beheerder en aanbieder netwerk</i>		
Overleggen	45	10
Totaal	165	

4: Wordt er speciale/specifieke software gebruikt ten einde het proces?

Neen, wel wordt het pakket Microsoft Office gebruikt.

5:Werken jullie met flexibel inzetbaar of voornamelijk met vast personeel i.h.k.v. bezettingsgraad? Zo niet is dit een wens of noodzaak?

Vast personeel.

6: In welke mate vindt u dat de kosten doorbelast mogen worden in het tarief?

Voor de bovenstaande hoofdstukken verkeer en vervoer, telecommunicatie en uitweg/inrit mogen de kosten 100% worden doorbelast. Dit om de reden dat de gemeente er in principe geen belang bij heeft, het is volledig ten gunste van de burger.

7: Ziet u duidelijke inefficiënties binnen de processen in het kader van LEAN?

Wat betreft de processen telecommunicatie en uitweg/inrit wel. De buitendienst gaat ter plekke kijken wat de aanvrager precies wil. Vervolgens dient hij dit te communiceren naar de binnendienst, die dit vervolgens administratief verwerkt. Er wordt dus in principe een schakel toegevoegd in het proces, dit

komt de efficiëntie niet ten goede. Het is echter de vraag of een medewerker van de buitendienst geacht kan worden het verhaal administratief vast te leggen.

8:Heeft u verder nog opmerkingen en/of advies aangaande de tarieven en leges?

Ja . De inrit/uitrit en de telecommunicatie is onder de loep genomen, deze dekt als het goed is de "lading". Verkeer en vervoer daarentegen is nog niet in voldoende mate helder. Wat betreft het post verwerken is het verstandig een standaard verwerkingstijd hiervoor te rekenen, wat ook geldt bij het binnen komen van de aanvraag.

15.10. Uitwerking interview Rik Bolhuis (afdelingshoofd Sociale Zaken)

Bij dit interview zijn de volgende leges besproken:

Verkeer en vervoer	Titel 1 hoofdstuk 14 legesverordening	Henk Nijkamp O&B
--------------------	---------------------------------------	------------------

Dit handelde enkel over de gehandicaptenparkeerkaart.

- 1: Welke activiteiten worden uitgevoerd ten aanzien van de processen?**
- 2: Door wie worden deze activiteiten uitgevoerd?**
- 3: Wat is de gemiddelde bewerkingstijd van deze processen?**

Titel 1 Hoofdstuk 14: Verkeer en Vervoer			
1.14.5 + 1.14.6 Gehandicaptenparkeerkaart			
<i>Welke activiteiten worden uitgevoerd?</i>	<i>Tijd (min)</i>	<i>Schaal</i>	
1. Telefonische informatie	3		8
2. Toezenden aanvraagformulier	2		8
3. Ontvangst en registratie aanvraagformulier	2		8
4. Beoordelen aanvraag	5		8
5. Dossier beoordeling (planning arts, voorbereiding, dossiers)	25		8
6. Rapportage advies en beschikking	20		8
7. Opmaken kaart en klaarleggen voor receptie	10		8
8. Ophalen kaart inclusief ondertekening	5		8
9. Archivering	5		8
Totaal	77		
Overige kosten			
Gehandicaptenparkeerkaart		€	10.00
Keuring Arts 50% van de aanvragen noodzakelijk Gemiddeld 30min per aanvraag bezig, uurtarief = 120.- berekening : 50% * 120 * 50% = 30		€	30.00
Totaal		€	40.00

15.12. Interview gemeente Kampen (S. Stempher adviseur belastingen)

Hoofdvraag: Hoe zijn de tarieven en leges tot stand gekomen?

1: Wat is uw naam en functie?

Stephan Stempher ,adviseur belastingen bij de gemeente Kampen.

2: Op welke manier bent u betrokken bij het tot stand komen van de tarieven en leges?

Als adviseur is het mijn taak om de raad te adviseren over de tarieven van leges en het inzichtelijk maken van de kostprijzen.

3: Heeft er recent onderzoek plaatsgevonden , zo ja in welke vorm, wat betreft tarieven en leges?

In 2010 heeft de gemeente Kampen een onderzoek uitgevoerd naar de kostprijzen van de verschillende leges, voornamelijk gericht op drank en horeca- en evenementen vergunningen. Het team belastingen, financiën en de vakafdelingen.

4: Hoe zijn de personeelskosten berekend in de tarieven (o.b.v. schalen, werkelijk loon, gemiddeld ?)

Er wordt gebruikt gemaakt van schalen, waarbij het maximum tarief wordt gehanteerd, dus geen gemiddelden.

5: Werken jullie met flexibel inzetbaar of voornamelijk met vast personeel i.h.k.v. bezettingsgraad?

De gemeente Kampen werkt in principe met vast personeel, bij sommige producten worden externen ingeschakeld.

6: Op welke manier worden de overheadkosten doorbelast? (welke methode, kostenverdeelsleutels, hoen a producten doorrekenen)

7:Wat voor beleid voert de gemeente ten opzichte van tarieven en leges?

De gemeenteraad wil dat tarieven van de leges kostendekkend zijn (100%) hier werkt de gemeente Kampen dan ook geleidelijk naar toe. De komende jaren worden de tarieven van de leges verhoogd. Een uitzondering hierop zijn de tarieven van lijkbezorging deze stelt de gemeenteraad op 65%

8: Hoe hoog is de kostendekkendheid per tarief/lege?

Bij de kapvergunning, evenementvergunning en lijkbezorgingrechten ligt de kostendekkendheid beneden de 100%. Bij de overige tarieven en leges is het streven 100%.

9: Hoe is de mate van kostendekkendheid tot stand gekomen c.q. welke criteria zijn hiervoor gebruikt?

De raad kijkt naar het tarief van de afgelopen jaren, zij vindt het niet verstandig om het tarief schrikbarend te verhogen. De gemeente kijkt daarnaast naar het profijt dat de ontvanger van de dienst heeft en het belang voor de maatschappij. Soms is het niet verstandig of maatschappelijk verantwoord om een bepaalde dienst, zoals het beoordelen van een aanvraag voor een kapvergunning, kostendekkend te maken.

10: Heeft u verder nog opmerkingen en/of adviezen wat betreft het onderzoek?

Om een goede onderbouwing van de kostprijzen te hebben dient er elk jaar een onderzoek plaats te vinden. Dit is belangrijk omdat de gemeente niet meer mag vragen dan de kostprijs. Als dit wel wordt gedaan dan loopt de gemeente het risico dat zij het teveel ontvangen bedrag terug dient te betalen.

Voor de evenementenvergunning hanteert de gemeente Kampen drie verschillende tarieven. De gemeente Kampen heeft voor het bepalen van het soort evenement verschillende criteria opgesteld, deze staan in de Nota Evenementenbeleid. De volgende criteria worden gebruikt: soort evenementen, aantal bezoekers, openbare orde, bereikbaarheid, overlast omgeving, doelgroep, vooroverleg met gemeente en geluidscategorie. Aan de verschillende criteria worden risicopunten gegeven.

Voor het krijgen van een vergunning op basis van artikel 3 van de Drank- en Horecawet maakt de gemeente een onderscheid maken tussen commerciële en paracommerciële ondernemingen

15.13. Interview gemeente Staphorst (J. Herms senior beleidsmedewerker belastingen & WOZ & Johan ten Cate medewerker financiën AO/IC)

1: Wat is uw naam en functie?

Jacob Herms: beleidsmedewerker belastingen en WOZ.
Johan ten Cate: medewerker financiën AO/IC

2: Op welke manier bent u betrokken bij het tot stand komen van de tarieven en leges?

Jacob is voornamelijk betrokken bij de inning van de leges. Johan is betrokken bij het tot stand komen van de tarieven.

3: Heeft er recent onderzoek plaatsgevonden , zo ja in welke vorm, wat betreft tarieven en leges?

Nee, althans niet op gemeentebreed niveau. Op afdelingsniveau zijn er her en der wel wat onderzoeken gedaan, maar deze zijn niet noemenswaardig. Momenteel worden de tarieven jaarlijks geïndexeerd, op basis van inflatie of trendmatige stijging.

4: Hoe zijn de personeelskosten berekend in de tarieven (o.b.v. schalen, werkelijk loon, gemiddeld ?)

Momenteel is dit niet bekend. Indien er een onderzoek zou worden gedaan zouden ze het via de begroting berekenen. Er moest dan wel kritisch gekeken worden of er geen kosten van de 2de > controle of van handhaving inzitten, deze mogen namelijk niet mee worden gerekend. Wijsheid in deze is een bepaald percentage nemen per werknemer.

5: Werken jullie met flexibel inzetbaar of voornamelijk met vast personeel i.h.k.v. bezettingsgraad? Voornamelijk vast persoon

Vast personeel, bij sommige processen zijn externen noodzakelijk zoals een stedenbouwkundige. Maar in de regel wordt er gewerkt met vast personeel.

6: Op welke manier worden de overheadkosten doorbelast? (welke methode, kostenverdeelsleutels, hoe aa producten doorrekenen)

In Staphorst hanteren ze een kostenverdeelstaat, waar de personeelskosten van de ondersteunende afdelingen + overhead kosten worden verdeeld.

7:Wat voor beleid voert de gemeente ten opzichte van tarieven en leges?

Voor alle leges geldt een kostendekkendheid percentage van 100, met uitzondering van de lijkbezorgingrechten. Dit is gedaan omdat dit nogal een "gevoelig punt" is in Staphorst.

8: Hoe hoog is de kostendekkendheid per tarief/lege?

	Baten	Lasten	Kostendeckendheid
Bouw	€ 454,000.00	€ 567,000.00	80.1%
Begrafenis	€ 168,000.00	€ 477,000.00	35.2%
Ruimtelijke	€ 187,000.00	€ 366,000.00	51.1%

9: Hoe is de mate van kostendeckendheid tot stand gekomen c.q. welke criteria zijn hiervoor gebruikt?

Hiervoor zijn geen criteria gebruikt, de mate van kostendeckendheid komt tot stand door de indexering van de tarieven.

10: Heeft u verder nog opmerkingen en/of adviezen wat betreft het onderzoek?

Nee

15.14. Interview gemeente Raalte (J. Koolhof senior adviseur)

1: Wat is uw naam en functie?

Jan Koolhof, senior adviseur belastingen (team advies)

2: Op welke manier bent u betrokken bij het tot stand komen van de tarieven en leges?

J. Koolhof verzamelt alle gegevens voor de verordening en regelt zaken zoals afvalstoffen heffingen.

3: Heeft er recent onderzoek plaatsgevonden , zo ja in welke vorm, wat betreft tarieven en leges?

Nee, enkele jaren geleden heeft Deloitte een klein onderzoek gehouden over kostendekkendheid. Het resultaat wat hier uit kwam had de gemeente Raalte weinig tot niets aan. De huidige tarieven worden ieder jaar geïndexeerd met een bepaald percentage (inflatie , bouw ontwikkelingscijfers etc.)

4: Hoe zijn de personeelskosten berekend in de tarieven (o.b.v. schalen, werkelijk loon, gemiddeld ?)

De personeelskosten worden berekend aan de hand van drie niveaus, te weten;

1. Laag (schaal 1 t/m 6)
2. Middel (schaal 7 t/m 10)
3. Hoog (schaal 11>)

5: Werken jullie met flexibel inzetbaar of voornamelijk met vast personeel i.h.k.v. bezettingsgraad?

Voornamelijk met vast, incidenteel met flexibel personeel.

6: Op welke manier worden de overheadkosten doorbelast? (welke methode, kostenverdeelsleutels, hoe a producten doorrekenen)

De overheadkosten zitten verrekend in de uurtarieven, laag/middel/hoog. Wanneer iemand in hoog zit krijgt hij/zij meer overheadkosten doorbelast.

7: Wat voor beleid voert de gemeente ten opzichte van tarieven en leges?

Er wordt gestreefd naar 100% kostendekkendheid, al is dit niet volledig inzichtelijk. Op enkele leges na, zoals de kapvergunning en gehandicaptenparkeerkaart, wordt niet gestreefd na 100%.

8: Hoe hoog is de kostendekkendheid per tarief/lege?

Aangezien er geen recent onderzoek heeft plaatsgevonden is er geen antwoord te geven op deze vraag.

9: Hoe is de mate van kostendekkendheid tot stand gekomen c.q. welke criteria zijn hiervoor gebruikt?

Deze zijn er niet.

10: Heeft u verder nog opmerkingen en/of adviezen wat betreft het onderzoek?

De telecommunicatie tarieven per strekkende meter liggen bij Dalfsen en Raalte uiteen. Raalte rekent respectievelijk per m € 1.75 en € 1.50 tegen € 1.30 en € 0.23. Dit zorgt voor aanzienlijke verschillen bij grotere aanpassingen. Raalte heeft destijds de tarieven verhoogd omdat er plannen waren wat betreft het aanleggen van glasvezel. Uit onderzoek bleek dat de vorige tarieven niet kostendekkend waren. Om geen verlies te leiden op het project glasvezel is er voor gekozen de tarieven te verhogen.

Verder geen opmerkingen.

Berekening gemiddelde productieve uren binnendienst						
<i>Organisatieonderdeel:</i>						
<i>Medewerker:</i>	2,013	2,014	2,015	2,016	2,017	Totaal
Bruto uren	1,983.6	1,983.6	1,983.6	1,983.6	1,976.0	1,982.1
						0.0
Improductieve uren:						0.0
Verlof/vakantie	180.0	180.0	180.0	180.0	180.0	180.0
ADV	101.3	101.3	101.3	101.3	101.3	101.3
Overurenverlof						0.0
BV fam/jub/verj. dag	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
BV arts/keuring/bloedbank	8.5	8.5	8.5	8.5	8.5	8.5
BV overig recepties enz.	8.5	8.5	8.5	8.5	8.5	8.5
BV goede vrijdag	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3
BV bevrijdingsdag		8.5	8.5	8.5	4.3	6.0
Feestdagen	59.5	55.0	51.0	38.0	42.5	49.2
Studie/opleiding geregl.	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Studie/opl.niet-geregl.	25.5	25.5	25.5	25.5	25.5	25.5
Leiding geven	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
DT	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Ontwikkeling	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Werkoverleg	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ARBO	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
EHBO/LEH & Reanimatie	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
PV (Best. Act.)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Ziekte	60.0	60.0	60.0	60.0	60.0	60.0
Heterogene uren	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0
						0.0
Totaal improductieve uren	497.6	501.6	497.6	484.6	484.9	493.2
						0.0
						0.0
						0.0
Productieve uren	1,486.1	1,482.1	1,486.1	1,499.1	1,491.2	1,488.9

Bron: P&O Dalfsen.